

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАРНОБАТ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 ГОДИНА

*Приет с Решение №221 от Протокол №19/02.09.2021 г. на Общински съвет –
Карнобат*

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	7
1.1. Обща характеристика на плана за интегрирано развитие на община Карнобат	7
1.1.1. Обхват	7
1.1.2. Цели и задачи.....	7
1.1.3. Очаквани резултати.....	8
1.2. Структура и съдържание на ПИРО Карнобат	9
1.2.1. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Карнобат	10
1.2.2. Стратегически цели, приоритети и мерки за развитие	10
1.2.3. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.....	11
1.2.4. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини	11
1.2.5. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход.....	11
1.2.6. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия.....	12
1.2.7. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на плана	13
1.3. Предпоставки и изисквания за разработването на ПИРО Карнобат.....	13
1.3.1. Стратегическа рамка	15
1.4. Отговорности на институции и партньори за разработването и приемането на ПИРО Карнобат	21
2. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАРНОБАТ.....	24
2.1. Обща характеристика на община Карнобат	24
2.1.1. Географска характеристика.....	24
2.1.2. Населени места	27
2.2. Историческо развитие и културно наследство	28
2.2.1. Историческо развитие.....	28
2.2.2. Недвижимо културно наследство в община Карнобат	30
2.2.3. Недвижимо културно наследство в град Карнобат.....	32
2.3. Състояние на местната икономика.....	35
2.3.1. Обща характеристика.....	35
2.3.2. Отраслова структура на икономиката	38
2.3.3. Приоритетни икономически дейности	41

2.4. Развитие на социалната сфера	46
2.4.1. Демографска характеристика	46
2.4.2. Пазар на труда	52
2.4.3. Образование	56
2.4.4. Здравеопазване	60
2.4.5. Социални услуги	65
2.4.6. Култура.....	70
2.4.7. Спорт	74
2.5. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност	77
2.5.1. Транспортна инфраструктура	77
2.5.2. ВиК инфраструктура.....	82
2.6. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор.....	85
2.6.1. Селищна мрежа	85
2.6.2. Жилищен сектор.....	86
2.7. Екологично състояние и рискове	88
2.7.1. Качество на атмосферния въздух (КАВ).....	88
2.7.2. Водни тела и отпадни води	90
2.7.3. Отпадъци.....	97
2.7.4. Защитени територии и зони	100
2.8. Административен капацитет	102
2.8.1. Обща характеристика на общинската администрация	102
2.8.2. Административна структура и организация на общинската администрация.....	104
2.8.3. Политики, програми, проекти и инициативи.....	109
2.9. Големи инфраструктурни проекти	113
2.10. Междуобщински връзки	114
2.11. взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво.....	115
2.12. SWOT Анализ.....	118
3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027	124
3.1. Обосновка на целите и приоритетите.....	124
3.2. Визия и цели за развитие на община Карнобат.....	133
3.3. Приоритети и мерки за реализация в община Карнобат.....	135
4. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД.....	147
4.1. Обосновка на определените зони.....	147
4.2. Описание на зоните за интегриран подход	150
5. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО КАРНОБАТ	156

5.1. Описание на прилагания интегриран подход	156
5.2. Приложение №1 – Описание на предвидените мерки и дейности в програмата за реализация	158
5.3. Приложение №1А – Индикативен списък на важни проекти	175
5.4. Индикативна финансова таблица	184
5.5. Програма за развитие на туризма	185
5.6. Програма за устойчива градска мобилност	188
6. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	190
6.1. Специфика и проблематика на измененията на климата	190
6.2. Национални действия по отношение на климата	190
6.3. Законодателна рамка по отношение на климата	191
6.4. Общи хоризонтални мерки, свързани с изменението на климата	192
7. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО.....	195
7.1. Действия за наблюдение и оценка на ПИРО.....	195
7.1.1. Доклади и оценки за изпълнението на ПИРО	195
7.1.2. Годишно планиране на изпълнението на ПИРО	196
7.1.3. Актуализация на ПИРО	197
7.2. Индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО	197
8. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	204

Таблицы

Таблица 1. Разпределение на населението в община Карнобат през 2019 г.	27
Таблица 2. Обекти на недвижимото културно наследство в град Карнобат	33
Таблица 3. Ключови икономически показатели за периода 2014-2018 г.	36
Таблица 4. Тежест на трите икономически сектора на общинско и национално ниво през 2018 г.....	39
Таблица 5. Отраслова структура на икономиката през 2019 г.	40
Таблица 6. Места за настаняване в община Карнобат към 2020 г.	45
Таблица 7. Основни демографски показатели за периода 2014-2019 г.....	46
Таблица 8. Разпределение на населението по населени места	51
Таблица 9. Заети работни места по национални, регионални и общински програми в община Карнобат за периода 2014-2019 г.	54

Таблица 10. Основни показатели в сферата на образованието*	57
Таблица 11. Основни показатели в сферата на здравеопазването	62
Таблица 12. Социални услуги в община Карнобат	66
Таблица 13. Читалища в община Карнобат	70
Таблица 14. Спортна инфраструктура в община Карнобат	74
Таблица 15. Гъстота на републиканската пътна мрежа в България и община Карнобат	79
Таблица 16. Ремонтирани участъци и пътища в община Карнобат за периода 2014-2019 г.	79
Таблица 17. Общински пътища в община Карнобат	80
Таблица 18. Водопроводна мрежа в град Карнобат	82
Таблица 19. Повърхностни водни тела в община Карнобат	91
Таблица 20. Оразмерителни параметри на ПСОВ Карнобат	96
Таблица 21. Общо количество депониран отпадък	98
Таблица 22. Защитени територии и зони в община Карнобат	100
Таблица 23. Кадрова осигуреност на Община Карнобат в периода 2014-2019 г.	106
Таблица 24. Проведени обучения в периода 2014-2019 г.	107
Таблица 25. Обобщен отчет за капиталовите разходи на общината по източници на финансиране в периода 2015-2019	112
Таблица 26. Стратегически насоки за развитие на община Карнобат, отразени в целите и приоритетите на ПИРО	130
Таблица 27. Описание на зоните за интегриран подход в община Карнобат	150
Таблица 28. Индикатори за резултат и продукт	199

Фигури

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период	14
Фигура 2. Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)/ Трансформиране на нашия свят: Дневен ред 2030 за устойчиво развитие	15
Фигура 3. Карнобат през 20-те години на XX век	30
Фигура 4. Динамика на общинската икономика в периода 2014-2019 г.	37
Фигура 5. Разпределение на произведената продукция и приходите по сектори за 2019 г. в хил. лв.	39
Фигура 6. Основни икономически отрасли през 2018 г. (големината на кръга показва броя на заетите лица)	42
Фигура 7. Приходи от дейността в сектор „Услуги“ за 2019 г.	43
Фигура 8. Възрастова структура на населението в община Карнобат през 2019 г.	48
Фигура 9. Коефициент на демографско заместване за периода 2016-2019 г.	49
Фигура 10. Възрастови характеристики на населението за периода 2016-2019 г.	49
Фигура 11. Коефициент на естествен прираст за периода 2014-2019 г.	50

Фигура 12. Коефициент на механичен прираст за периода 2014-2019 г.....	51
Фигура 13. Равнище на безработицата и средна заплата за периода 2014-2018 г.	53
Фигура 14. Равнище на безработица в общините на област Бургас през 2018 г.....	54
Фигура 15. Състояние на пазара на труда в страната за периода 2014-2019 г.....	56
Фигура 16. Застост на детските градини за периода 2014-2019 г.....	58
Фигура 17. Брой учители на 1000 ученика в общообразователните училища.....	59
Фигура 18. Брой учители на 1000 ученика в общообразователните училища.....	60
Фигура 19. Брой души на един ОПЛ/дентален лекар през 2019 г.	64
Фигура 20. Осигуреност с медицински персонал в община Карнобат в периода 2014-2019 г.....	64
Фигура 21. Осигуреност с легла в МБАЛ.....	65
Фигура 22. Капацитет и брой ползватели на основните социални услуги през 2020 г.	69
Фигура 23. Загуби на вода във водопроводната мрежа за периода 2014-2019 г.....	83
Фигура 24. Състав на смесения и разделно събран отпадък в община Карнобат за една година	99
Фигура 25. Структура на Общинска администрация – Карнобат	105
Фигура 26. Модел на стратегическата част на ПИРО Карнобат.....	125
Фигура 27. Резултати от анкетно проучване – приоритетни мерки	128

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

1.1.1. Обхват

Планът за интегрирано развитие на община Карнобат (ПИРО) 2021-2027 г. е основополагащ стратегически документ и важен инструмент за управлението на общината през следващите седем години. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – землищата на град Карнобат и всичките 30 села. Определени са зони за прилагане на интегриран подход при осъществяване на инициативи и проекти за преодоляване на съществуващите дефицити; за подкрепа на наличните потенциали; и за рационално използване на възможностите за създаване на партньорства за развитие на конкретни територии. Планът за интегрирано развитие на общината е със средносрочно действие, като времето за неговото изпълнение съвпада със следващия програмен период на ЕС до края на 2027 година.

ПИРО, като част от пакета стратегически документи, интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на общината, които се отчитат при разработването на общинските инвестиционни програми, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално развитие, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално развитие.

В спецификата на община Карнобат се съдържат аргументите за очертаване на нейната визия за развитие до края на програмния период. Тези аргументи произтичат от комплексните анализи на природните дадености, историята и мястото на общината в регионален и национален план от гледна точка на нейното икономическо, социално, екологично, културно и управленско ниво на развитие; наличните потенциали и съществуващите проблеми и предизвикателства. Последователността на проучванията, направените анализи и изводи в процеса на работата по плана са основната предпоставка за формулиране на аргументирана стратегическа част и на една конкретна програма за действие като краен продукт.

1.1.2. Цели и задачи

Планът за интегрирано развитие на община Карнобат интерпретира и конкретизира общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, за да изяви местната специфика и да предложи аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото развитие на общината.

Основната цел на Плана за интегрирано развитие на община Карнобат е да предложи **обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие** на местно ниво, обединени в конкретна програма за действие. ПИРО е оперативен документ, обединяващ целите и начините за тяхното постигане,

при задължително съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен район от ниво 2 и действащия общ устройствен план на общината.

За успешното постигане на основната цел е необходимо да бъдат решени следните задачи:

- Комплексно управление на процеса по разработването на ПИРО, включително разпределение на дейностите и отговорностите между отделните експерти, общинските звена и всички заинтересовани страни;
- Предварително извеждане на ясна и последователна методология за разработването на ПИРО;
- Определяне на структура на ПИРО, отчитаща разпоредбите за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, вкл. Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027;
- Информационно обезпечаване чрез събиране, обработка и синтез на данни от разнообразни и надеждни източници на информация;
- Проучване на основните законодателни и стратегически документи и извеждането на изводи от тях;
- Извършване на комплексен анализ на съвременната ситуация в общината;
- Поставяне на обобщена оценка за проблемите и потенциалите в общината, заедно със синтезен SWOT анализ;
- Приложение на подход за формулиране на изпълними стратегически предложения;
- Очертаване на визия за развитие и формулиране на цели, приоритети и съпътстващите ги мерки и дейности;
- Разработване на поредица от инструменти за реализацията на плана, съобразени с Методическите указания;
- Успоредни публични дискусии и анкетни проучвания, ориентирани към различни целеви групи и представляващи основно средство за генериране на идеи.

1.1.3. Очаквани резултати

Разработването на ПИРО Карнобат ще създаде следните резултати в подкрепа на местното развитие:

- Приет от Общинския съвет средносрочен планов документ с хоризонт 7 години за управление на общината в периода 2021-2027 г., осигуряващ единство в социално-икономическото и пространствено развитие на територията и местната общност;
- Ясно формулирани средносрочни цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини, в съответствие с националните и регионални документи за планиране, които съдържат мерки, дейности и проекти за развитието на територията;

- Практически осъществено основното изискване към ПИРО за прилагане на интегриран подход на развитие, т.е. подход на тясна координация на различните публични и секторни политики на базата на местните специфики;
- Приемане на ПИРО като рамка за разработване на секторни програми и бизнес планове за координиране на съвместните инициативи и проекти за развитие на общината.

1.2. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПИРО КАРНОБАТ

Структурата на плана за интегрирано развитие на община Карнобат е изцяло съобразена с разпоредбите на чл. 13 от ЗРР и Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027 г., публикувани от МРРБ. Тя е изцяло в синхрон с най-добрите практики на стратегическото планиране на териториите.

Структурата на плана следва използвания методически подход при изготвянето му. Документът започва с представянето на резултатите от проведените социално-икономически и пространствени анализи на територията, които представят ситуацията в общината и очертават тенденциите в развитието ѝ. След това продължава с оценка и изводи от аналитичната част. На тяхна база е формулирана визия и са отправени стратегически предложения (цели и приоритети за развитие на общината). Накрая са разписани основните инструменти за успешната реализация, вкл. наблюдението и оценката на плана. Неразделна част от документа са съпътстващите го приложения, изготвени в процеса на неговото разработване.

Избраният подход обуславя основните точки (съдържание на плана), които са както следва:

- Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Карнобат;
- Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво;
- Връзка на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху развитието ѝ;
- Синтезен SWOT анализ;
- Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027 г.;
- Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;
- Определяне на приоритетни зони за въздействие;
- Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;
- Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;
- Индикативна финансова таблица;

- Приложения.

1.2.1. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Карнобат

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие е изготвен за територията на цялата община. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на синтезен SWOT анализ, чиято цел е да открие най-важните моменти в историческото и съвременното развитие на общината. Обобщени са положителните и отрицателните характеристики в рамките на община Карнобат и прилежащия ѝ пространствен контекст – тенденциите на регионално, национално и европейско ниво.

Анализът поставя акцент върху географската, историческата и културната характеристика, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие, социалното, икономическото и екологичното състояние в границите на общината. Проучена е транспортната система, количествените и качествените измерения на водоснабдителната и канализационната системи. Административният капацитет на общината е представен като единство на възможности и ограничения за приложение на политики и изпълнение на проекти при взаимодействие между община Карнобат, неправителствения сектор и бизнеса.

Аналитичната част включва още описание на взаимовръзките с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво. Открити са взаимовръзките между двата анализа.

На последно място, но не по важност, е представена връзката на община Карнобат със съседните територии, които имат потенциал да оказват влияние върху местното развитие. Акцент в тази част са възможните общи проекти, които имат надобщинско измерение.

Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското развитие и напълно съответстват на Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Разработването на анализа се базира на официална статистическа информация, становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от проведените публични дискусии и целеви анкети.

1.2.2. Стратегически цели, приоритети и мерки за развитие

Стратегическите предложения обхващат очертаването на визия за развитие до края на плановия период, формулирането на цели, приоритетни области и мерките към тях. Основно предизвикателство е формулирането на аргументирани, изпълними и съответстващи на местните ресурси и специфика предложения. Използването на интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие изисква целите и приоритетите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от

населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залежали в ОУПО Карнобат. Към подхода се присъединяват и проследените обществени потребности и препоръки, заедно с насоките на стратегическите документи от по-високо ниво. Разгледаните аспекти са използвани за синтезирането на основни стратегически насоки. По този начин се постига синергичен ефект между резултатите на отделните приоритетни области.

1.2.3. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност

Важен фактор при разработването на ПИРО е да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество.

В тази част от ПИРО се описва цялостния процес по разработването му – от определянето на заинтересованите страни и ангажирането им до създаването на активна комуникационна среда, в която да се обменят идеи и опит между хората.

Приложиха се и се предвиждат подходящите средства за споделяне на информация, представяне на ПИРО и съвместно действие между община Карнобат, кметовете на селата, културните институции, неправителствения сектор, представителите на бизнеса и експертния екип. Положителните контакти и комуникация, формирани по време на разработването на плана, следва да бъдат съхранени и продължени през следващите седем години.

1.2.4. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини

На база анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие, са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в Програмата за реализация на плана. Това са пространствено обособени територии с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална структура на населението. Те са определени на базата на общи характеристики на определена територия или общи проблеми и потенциали за развитие. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси.

1.2.5. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход

Програмата за реализация на ПИРО има за задача, на основата на целите и приоритетите, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение. Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ПИРО и представлява конкретния начин за осъществяване на неговите стратегически

предложения. Централно място заема списъкът с мерки и дейности, където са изброени, описани и обосновани отделните инициативи за развитие и връзките между тях. Извършена е оценка на ориентировъчната им финансова стойност, избрана е управленска структура и са посочени заинтересованите партньори. Други основни компоненти на програмата за реализация са:

- Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана (по какъв начин са комбинирани отделните елементи на секторните политики на местно ниво, така че да доведат до постигане на целите, определени в стратегическата част);
- Индикативен списък на важни за общината проекти, които се разработват и изпълняват в рамките на програмата;
- Индикативна финансова таблица, която представлява общата финансова оценка на необходимите ресурси. Прогнозираният общ финансов ресурс е разпределен между отделните приоритетни области от стратегията на плана и поетите ангажменти по неговото изпълнение от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Адекватното планиране на финансовата таблица е предпоставка за успешно и ефикасно управление на финансовите ресурси на общината. За тази цел бъдещите финансови средства са реалистично предвидени на основата на потенциала на община Карнобат да привлича и управлява средства от финансиращите програми. Приложени са методи за оценка и прогнозиране на предполагаемите средства за реализация на проектите, част от различните приоритетни области.

Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за наблюдение, оценка и актуализация на плана.

1.2.6. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

Климатичните фактори – глобалното затопляне, природните бедствия, както и рисковите територии, заемат важно място в разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия. В тази част от ПИРО Карнобат е описана връзката между идентифицираните в анализа рискове и проблеми, формулираните в стратегическата част цели и приоритети и посочените в програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени.

1.2.7. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на плана

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента – индикатори за продукт, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за резултат, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са въведени вследствие на предписанията от „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“

Индикаторите са избрани в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и наличните данни в община Карнобат. Така могат да бъдат посочени техни начални и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.

По отношение на наблюдението и оценката на плана е разработена система за наблюдение, оценка и актуализация, обвързваща функциите на участващите звена. Подробно описани са отговорностите и компетенциите на отделните звена, посочена е логическата и времева обвързаност между отделните функции. Идентифицирани са ключови събития от процеса за наблюдение, оценка и актуализация на плана и конкретното участие и принос на въвлеченото звено. Ключовите събития са точно разположени във времето за да се въведе управляема система от последователни и конкретно разписани стъпки. Посочен е начинът за интегрирането на индикаторите в отделните стъпки на наблюдението и оценката. Отбелязан е подходящият момент за изготвяне на междинна и последваща оценка, както и на актуализация на ПИРО, когато това е необходимо.

1.3. ПРЕДПОСТАВКИ И ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПИРО КАРНОБАТ

Планът за интегрирано развитие на община Карнобат е със срок на действие 7 години. Той е съобразен с нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, както и в съответствие с целите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода 2021-2027 г. – „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“. В него са определени средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини. Осигурена е пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Законодателна рамка

Изготвянето на плановете за интегрирано развитие на общини (ПИРО) е регламентирано в Закона за регионалното развитие с неговата редакция от март 2020

година (изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020 г.), както и правилника за неговото прилагане. В новия програмен период 2021-2027 г. ПИРО обединяват в рамките на един стратегически документ елементите на общинските планове за развитие (ОПР) и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които се изготвяха в периода 2014-2020 г.

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период

Източник: ЗРР, Авторски колектив ПИРО Карнобат 2021 г.[®]

Съгласно ЗРР плановете за интегрирано развитие на община са част от системата документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Той е в йерархична съподчиненост с документите от по-горните нива – интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите от ниво 2 и актуализираната Национална концепция за регионално и пространствено развитие. ПИРО се изготвят с хоризонт от 7 години и очертават средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона от ниво 2 и Общия устройствен план на общината (чл. 13. ЗРР). В този смисъл ПИРО отчита и предвижданията на общия устройствен план на общината (ОУПО).

ПИРО се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, според чл. 13 от ЗРР.

Изменението на Закона за туризма от 2020 г. (ДВ, бр. 17, 2020) изисква в програмата за реализация на плановете за интегрирано развитие на общините да се включва раздел, който съдържа общинската програма за развитие на туризма (чл. 11 ЗТ).

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията и нейното финансиране. По-важните от тях са:

- Закон за административно-териториалното устройство на РБългария;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация;
- Закон за администрацията;
- Закон за достъпа до обществена информация;
- Закон за общинската собственост;
- Закон за общинския дълг;
- Закона за публичните финанси;
- Закон за местни данъци и такси;
- Закон за водите;
- Закон за горите;
- Закон за концесиите.

Освен изброените закони има и други специализирани административни актове, които определят дейността на общините в различни сектори и от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация. Тук следва да се добавят Международните конвенции, ратифицирани от правителството на Р България, с които е свързана работата в конкретен сектор като права на човека, културно наследство и др.

1.3.1. Стратегическа рамка

Действащото законодателство задължително изисква осигуряването на съгласуваност на ПИРО с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. Тези документи са:

Дневен ред 2030 на ООН

Фигура 2. Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)/ Трансформиране на нашия свят: Дневен ред 2030 за устойчиво развитие

Всички 17 цели са свързани помежду си и имат срок за постигане до 2030 г.

Те са насочени към преодоляване на глобалните предизвикателства, пред които сме изправени. Новите цели предвиждат изкореняването на крайната бедност във всичките ѝ форми, ликвидирането на глада и помощ за устойчивото развитие на селското стопанство, поощряване на здравословния начин на живот и съдействието за благополучието на всички хора, осигуряването на всеобщо и качествено образование, рационална употреба на водните ресурси, всеобщ достъп до екологично чиста енергетика и др. За постигането на целите ще трябва да бъдат изпълнени общо 169 производни задачи в областта на социално-икономическото развитие. Напредъкът по изпълнението на плана ще се обсъжда четири пъти годишно на форум на високо равнище.

Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“

Този документ замества действащата до сега Стратегия „Европа 2020“ като интерпретира отношението на страните от ЕС към глобалния Дневен ред 2030 за устойчиво развитие. В Европа е направено много – приоритетите за устойчиво развитие са включени в основни хоризонтални програми, както и в секторните политики и инициативи. ЕС е сред водещите сили за приемането на Програмата на ООН относно устойчивото развитие до 2030 г. За да се постигнат целите до 2030 г. е необходимо всички страни да съблюдават тези цели в цялостната система на стратегическото и програмно планиране от националното ниво, през регионалните планове до планове за интегрирано общинско развитие. ПИРО Карнобат е структуриран и целенасочен в рамките на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“

Програма за развитие: България 2030

Националната програма за развитие „България 2030“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в страната. С тази програма се адаптират приоритетите на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“ към нашата национална специфика в границите на България. Документът определя три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета, като с решението на правителството са определени водещите ведомства по отделните приоритети.

Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022

Въпреки че времето на действие на този документ е ограничено до 2022 г., Националната стратегия за регионално развитие се фокусира върху балансираното, равнопоставено и устойчиво развитие на регионите в България през периода до 2022 г. и очертава начините и средствата за намаляване на неравенствата между отделните региони, области и общини. Стремещът за постигането на баланс продължава общата

Кохезионна политика на ЕС на национално ниво. НСРР е интегрирана стратегия за развитие, осигуряваща координация между управлението на различните сектори и условия за реализация на НПП БГ 2030.

Фокусът на стратегията е постигането на полицентрично, балансирано и устойчиво развитие на регионите в България. От друга страна тя осигурява координация между отделните секторни политики и стратегически документи на национално ниво и подпомага тяхното синхронизиране на по-ниските нива на планиране (NUTS 1, NUTS 2 и NUTS 3).

Целите и приоритетите на НСРР подчертават значението на малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Актуализирана национална концепция за пространствено развитие 2013-2025

Устройството и управлението на националната територия до 2025 година се регламентира от Национална концепция за пространствено развитие, която е актуализирана през 2019 г. и с нея се полагат основите на програмата за развитие на регионите 2021-2027 г. Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. Тя осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии, като се подчертава, че желаният модел за умерен полицентризъм (поддържане на мрежа от равномерно разпръснати градове, които са предпоставка за по-балансирано развитие и съживяване на селските и периферните райони) все още е на дневен ред. Актуализираният документ има няколко много важни нови елемента: отразени са новите насоки в европейската кохезионна политика и политиката за пространствено развитие; стратегическата ѝ част интегрира в още по-силна степен регионалното планиране с пространственото такова; и идентифицира конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

Механизмът за възстановяване и устойчивост – част от елемента „Следващо поколение ЕС“ (2021-2024 г.) от Плана за възстановяване на Европа

След заседание на Европейския съвет на 17-21 юли 2020 г. размерът на средствата в рамките на Механизма е установен на 672,5 млрд. евро, от които безвъзмездни средства на обща стойност 312,5 млрд. евро и възможност за достъп до заеман ресурс от 360 млрд. евро. Механизмът предвижда пряко управление от Европейската комисия и 100% финансиране на грантовете без необходимост от съфинансиране с национален ресурс.

Критериите за разпределение между държавите членки за 70% от безвъзмездните средства вземат предвид населението, реципрочната стойност на нейния БВП на глава от населението и средното равнище на безработица през последните 5 години (2015-2019 г.) в сравнение със средното равнище за ЕС. За останалите 30% показателят за безработицата за периода 2015-2019 г. ще бъде заменен във формулата с наблюдаваната загуба на реален БВП през 2020 г. и наблюдаваната кумулативна загуба на реален БВП за периода 2020-2021 г., която ще бъде изчислена до 30 юни 2022 г.

Максималният размер на заемите за всяка държава членка няма да надвишава 6,8% от нейния БНД.

Финансовият пакет, от който България може да се възползва, възлиза на около 6,217 млрд. евро грантове и 4,549 млрд. евро заеми.

За целите на програмиране на средствата държавите членки изготвят Национални планове за възстановяване и устойчивост като приложение към своите Национални програми за реформи. Проектът на регламент за създаване на Механизма предвижда датата 30 април 2021 г. като краен срок за официално подаване на Националния план за възстановяване и устойчивост пред ЕК.

Национален план за възстановяване и устойчивост

Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост спрямо негативни външни въздействия. Това ще позволи в дългосрочен план постигането на стратегическата цел за конвергенция на икономиката и доходите до средноевропейските. Същевременно, Планът полага основите за „зелена“ и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на „Зелената сделка“.

ЕК насърчава държавите членки да включат в своите планове за инвестиции и реформи следните водещи области:

- **Ускоряване** – приоритетен подход към ориентираните към бъдещето чисти технологии и ускоряване на разработването и използването на ВЕИ;
- **Саниране** – Подобряване на енергийната ефективност на обществените и частните сгради;
- **Зареждане и презареждане** – Насърчаване на ориентирани към бъдещето чисти технологии, за да се ускори използването на устойчив, достъпен и интелигентен транспорт, на станции за зареждане и презареждане и разширяване на обществения транспорт;
- **Свързване** – Скорошно въвеждане на бързи широколентови услуги за всички региони и домакинства, включително влакнестооптични и 5G мрежи;
- **Модернизиране** – Цифровизацията на публичната администрация и на услугите, включително на съдебната система и здравеопазването;
- **Разрастване** – Увеличаването на капацитета на европейските промишлени данни в облак и разработването на най-мощните, авангардни и устойчиви процесори;
- **Преквалификация и повишаване на квалификацията** – Адаптирането на образователните системи, за да подкрепят цифровите умения, образованието и професионалното обучение за всички възрасти.

Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Югоизточен район за периода 2021-2027

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточния район от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027. Тя е разработена в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда.

Стратегическата рамка за развитие на общините от Югоизточния регион (в частност област Бургас) произтича от този стратегически документ. Приетата визия, която определя рамката за реализация на ИТСР, поради своя дългосрочен характер, остава непроменена от заложената визия в Регионалния план за развитие 2014-2020 г., и е следната: **Югоизточен регион – привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващ своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие.**

Основните приоритети са следните:

- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1:** „Подкрепа за устойчива и интелигентна икономика на ЮИР“;
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2:** „Подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮИР“;
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3:** „Териториално сближаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони“.

Определените приоритети съответстват на най-важните предизвикателства пред развитието на района:

- **Постигането на устойчив икономически растеж** чрез подкрепа за развитие на конкурентоспособна икономика. Очаква се промишлеността, за да бъде конкурентоспособна, да прерасне в ново качество – интелигентна, технологична, опазваща ресурсите и екологичния баланс. За постигането на това е необходимо наличие на ефективна научноизследователска среда, трансфер на научни постижения, технологии и иновации в производството и услугите, реструктуриране в посока декарбонизация на икономиката;
- **Съхранението и развитието на човешкия капитал** чрез подобряване на образованието, здравеопазването, социалните, културните и спортните услуги;
- **Предизвикателство** е да се съгласуват интересите за развитие на държавата и отделните региони, свързани с тяхната конкурентоспособност и укрепване в

страната и в международен план, както и да се предотвратява разширяването на регионалните различия.

Общ устройствен план на община Карнобат

Планът за интегрирано развитие (ПИРО) и Общият устройствен план (ОУПО) на община Карнобат са основополагащи планови документи, които дефинират целите, приоритетите и насоките за стратегическо и териториално-устройствено местно развитие. ПИРО се разработва съгласно чл. 13 от Закона за регионалното развитие, докато ОУПО – съгласно чл. 104 на Закона за устройство на територията:

- ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и осигурява координация и интеграция на различни политики и ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на **икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия**;
- ОУПО определя основата за цялостното устройство на териториите на общината, като дефинира **обща структура и преобладаващото предназначение на териториите**, трасетата на техническата инфраструктура и режимите за опазване на околната среда и обектите на културното наследство.

ПИРО се разработва с по-кратък времеви хоризонт от 7 години, докато ОУПО – с хоризонт между 15 и 20 години. Постигането на устойчиво развитие в общината изисква добра **съгласуваност и допълняемост между стратегическото и устройственото планиране**, така че приоритетите за социално-икономическото и екологичното развитие да съответстват на модела за териториално развитие. В този смисъл Закона за регионално развитие определя, че ПИРО се изготвят в съответствие със съответната Интегрирана териториална стратегия и Общия устройствен план на общината.

Общият устройствен план на община Карнобат е утвърден през 2020 г. и е с времеви хоризонт до 2035 г. Урбанистичната концепция на ОУПО съдържа няколко основни насоки, които са отразени при изготвянето на ПИРО, вкл. формулирането на стратегическата част и подбора на зони за въздействие:

- Развитие на общинската територия с полицентричен модел, тоест запазване на ролята и населението на селата;
- Оптимизиране на транспортната мрежа и подобряване на връзките между отделните населени места;
- Опазване на защитените територии и зони за опазване на природните дадености и биоразнообразието;
- Опазване на обектите на културното наследство и тяхното развитие като туристически забележителности;
- Разширяване на производствените терени в град Карнобат;
- Подобряване на „зелената“ система в общината;
- Рекултивация на нарушени територии;

- Поддържане на язовирите в изправност и безопасност.

Планове за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление на водите и Източно-беломорски район; Планове за управление на риска от наводнения за Черноморски район и Източно-беломорски район

Територията на община Карнобат попада в обхвата на два района за басейново управление на водите – Черноморски район и Източно-беломорски район. ПУРБ имат за цел да осигурят интегрираното управление на водите в рамките на съответния район на основата на наличните речни басейни. На база детайлен анализ и описание на характеристиките на съответния район, преглед на видовете натиск и въздействие върху състоянието на повърхностните и подземните води са определени цели и програми от мерки. Мерките на действащите ПУРБ 2016-2021 са насочени както към повърхностните води, така и към подземните води. ПИРО Карнобат отчита информацията от ПУРБ относно състоянието и управлението на водите, вкл. код, име и тип на водното тяло; разположение; екологично състояние; химично състояние; тип приложима мярка и отговорник в рамките на анализа на водните тела и отпадните води към ПИРО Карнобат.

ПИРО Карнобат отчита и действащите планове за управление на риска от наводнения за Черноморски район и Източно-беломорски район през периода 2016-2021. Община Карнобат попада в един от определените райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) – BG2_APSFR_MA_01 „Русокастренска - Русокастро“. С оглед най-добро предотвратяване и защита, ПИРО Карнобат съдържа конкретна Мярка 3.1.3. „Дейности за управление на природни рискове и ресурси“, вкл. дейност „Мероприятия за предотвратяване на наводнения“. Обхватът на дейността отчита Програмата от мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район.

При необходимост от изменение и актуализация на ПИРО Карнобат след изготвянето на Междинна оценка, актуализираният план следва да отчете следващата генерация ПУРБ и ПУРН с времеви обхват 2022-2027.

1.4. ОТГОВОРНОСТИ НА ИНСТИТУЦИИ И ПАРТНЬОРИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИРО КАРНОБАТ

Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО

Съгласно ЗРР и Правилника за неговото прилагане няколко са действащите лица в процеса на подготовка, съгласуване и приемане на ПИРО – кметът на общината, общински съвет, заинтересованите органи и организации, вкл. икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

Функцията на организатор при изготвянето и съгласуването на ПИРО има кметът на общината, който осъществява координация и контрол по процесите. Съгласно Методическите указания с негова заповед се сформира работна група по подготовка, изготвяне и одобрение на ПИРО. В нея следва да са представени възможно най-много представители на заинтересованите страни в общината. Останалите заинтересовани лица трябва да имат постоянен достъп до информация за процеса и възможност за

даване на становища и предложения при изготвянето на ПИРО, а впоследствие и при неговата реализация.

Със заповед на кмета изготвянето на ПИРО се възлага на външен изпълнител (при спазване изискванията на ЗОП) или със собствен капацитет. Кметът е този, който, чрез заповед, организира и публично обсъждане на проекта на ПИРО и на ЕО по реда на чл. 20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми в случаите, в които такава оценка е била изисквана.

Общинският съвет е органът, който приема ПИРО на общината и контролира осигуряването на съответствие на общия устройствен план с плана за интегрирано развитие.

Заинтересованите лица имат право да дават аргументирани предложения при изготвянето на ПИРО и да получават информация при поискването ѝ.

Одобреният план за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Изменение и актуализация на ПИРО

Актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- При съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- В резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- При съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана;
- При приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и Програмата за реализация на плана.

Същевременно, изменение на Програмата за реализация на плана може и се насърчава да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му. Периодичната актуализация на Програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана.

Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението на плана се осъществява, в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез

разработване на годишен доклад за всяка година от действието на плана. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на всеки ПИРО се извършва междинна (в средата на периода на действие) и последваща (не по-късно от една година след изтичането на периода на неговото действие) оценки. Последващата оценка включва:

- 1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- 2. оценка на общото въздействие;
- 3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- 4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ПИРО се осъществява от бюджета на община Карнобат.

2. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

2.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

2.1.1. Географска характеристика

Разположение

Община Карнобат се разпростира на територия от 835,47 кв. км в рамките на област Бургас и Югоизточен район за планиране. Нарежда се на 2-ро място по големина в област Бургас след Средец и на 22-ро място за цялата страната. Има общи граници с общините Камено, Айтос и Руен на изток; Сунгурларе на север; Стралджа на запад и Средец на юг – всички съседни са от област Бургас с изключение на община Стралджа, която попада в област Ямбол. Община Карнобат има стратегическа позиция при пресичането между **основното направление за Южна България** (София-Бургас) и една от **връзките между Южна и Северна България** (Карнобат-Шумен през Ришкия проход). Важното разположение се подсилва от приблизително равните отстояния спрямо областните центрове Бургас и Ямбол, като недалеч е и трети голям административен център – Сливен.

Общинската територия попада основно в полетата на Задбалканските котловини и по-специално обширната Карнобатска котловина, на север опира в източните дялове на Старопланинската верига с Карнобатската планина и Айтоската планина, а на юг обхваща части от Средногорието. През общината преминават две по-големи реки – Мочурица и Русокастренска. Природогеографските особености са определили и историческото развитие на населените места в общината да бъде свързано предимно със селското стопанство, производството, търговията и транспорта.

Именно добрата **транспортна свързаност и достъпност** на общината са нейно основно предимство и фактор за възходящо бъдещо социално-икономическо развитие. През общината преминават най-дългият републикански първокласен път I-6, популярен и като Подбалкански път, който до построяването на АМ „Тракия“ е основна връзка между областите София, Софийска, Пловдивска, Старозагорска, Сливенска, Ямболска и Бургаска. По този път е разположен и общинският център Карнобат. Успоредно на I-6 на по-малко от 10 км в южна посока преминава и самата АМ „Тракия“, с която е свързано и подобряването на икономическата ситуация в Южна България през последните години. Не случайно Националната концепция за пространствено развитие посочва „доброто развитие“ на градовете Карнобат и Айтос в рамките на Източна България и ги определя като градове от 4-то ниво със значение за развитието на съседните общини. Другото важно транспортно направление в общината е представено от второкласен път II-73, който свързва областите Шумен и Бургас и по този начин представлява един от проходите между Северна и Южна България през Стара планина. Транспортните предимства се допълват от ролята на град Карнобат като важен железопътен възел, където се разклоняват железопътна линия 3 (София-

Варна през Южна България) към Синдел и железопътна линия 8 (Пловдив-Бургас) към Бургас.

Разположението на равни отстояния от Бургас и Ямбол/Сливен създава предпоставки и перспективи за активно **сътрудничество и реализация на съвместни с проекти на община Карнобат с близки и съседни общини** като Ямбол, Сливен, Стралджа, Сунгурларе, Айтос, Бургас и др. Именно междуобщинското сътрудничество към постигането на общи цели за развитието на специфични територии, които надхвърлят административните граници на дадена община, ще бъде за приоритетна подкрепа по програмите с европейско финансиране за периода 2021-2027 г. Инструментът за подобни модели на развитие ще бъдат **интегрираните териториални инвестиции (ИТИ)**. В рамките на ИТИ ще се комбинират проекти на различни общински администрации с водещ партньор градска община бенефициент по Приоритет 2 на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 – община Карнобат е определена за една от градските общини по този приоритет. Участващите общини от селските райони ще могат да участват със специално заделените средства за „меки“ мерки по Програма „Развитие на човешките ресурси“ (ПРЧР), Програма „Образование“ (ПО), Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП), Програма „Околна среда“ (ПОС). Общините от селските райони могат да се включат в концепция за ИТИ и с инфраструктурни мерки по Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021-2027. Най-големите градски общини бенефициенти по Приоритет 1 на ПРР като Бургас също могат да вземат участие.

Релеф

По-голямата част от общинската територия принадлежи към полетата на Задбалканските котловини, които се характеризират със своя равнинен релеф с надморска височина от около 200 м – средната надморска височина за Карнобат е 217 м. В комбинация с богатите на хумус почви, тези природни дадености са благоприятни за развитието на **интензивно земеделие**. В обширната Карнобатска котловина, пресечена по протежението си от път I-6 и АМ „Тракия“, попадат повечето от населените места на общината. Северните части на общината са заети от южните склонове на Карнобатска и Айтоска планина с надморска височина между 500 и 600 м. – връх Калето достига 569 м. В тази част са разположени селата Раклица и Зимен, а Невестино остава в подножието на Карнобатската планина. Село Раклица е в близост до няколко язовира и до връх Илийца, който е най-високият връх в Карнобатска планина със своите 684,4 м., докато Невестино е известно със своите лозови масиви. Тази северна част е подходяща за развитие на **селски и природен туризъм**. Южните части достигат Средногорието, представено от хълмистите възвишения на изток от река Тунджа.

Климат

Климатът в източните Задбалкански котловини е преходноконтинентален със средиземноморско влияние от юг, със средни януарски температури между 0 и 1 градуса и малка средногодишна температурна амплитуда. Ниските южни склонове на Карнобатска и Айтоска планина също имат климатичните особености на

преходноконтиненталната област. Средногодишната температура за цялата област е 11,4 градуса, а валежите са сравнително малко – около 550 мм средногодишно. Снежната покривка често не покрива цялата община, а основно северните ѝ части и не се задържа дълго.

Води

Водните ресурси в общината са представени преди всичко от двете по-големи реки – Мочурица и Русокастренска, както и множество язовири и микроязовири за риболов и напояване. Ниските количества на валежите в общината определят и по-малкия дебит на двете реки. Мочурица извира от Стара планина, преминава през община Сунгурларе, след което навлиза в община Карнобат. Там просича източната ѝ част, преминава между селата Мъдрино и Искра, покрай крепостта Маркели и селата Церковски, Деветинци и Деветак. Реката е най-дългият приток на река Тунджа, като се влива в нея при град Ямбол. Русокастренска извира от възвишението Хисар в община Карнобат и продължава в югоизточна посока към Мандренското езеро в община Бургас.

Поради ограничените повърхностни води, в общината са изградени около 80 язовира със средна площ 50-80 дка. Питейното водоснабдяване е свързано с оползотворяването на подземни водоизточници, като най-богат е водоизточникът при с. Аспарухово и с. Смолник.

Почви

Най-разпространеният тип почви в Задбалканските котловини са смолниците, канелените-горски почви и алувиално-ливадните почви. Смолниците са подходящи за отглеждане на различни селскостопански култури. Канелените почви са покрити преобладаващо с широколистна растителност като дъб, бряст, ясен и др. Алувиално-ливадните, които са най-изразени по поречията на реките Мочурица и Русокастренска река, са заети от влаголюбива растителност, вкл. различни тревисти растения, както и от върба, тополя и др.

Смолниците са най-често срещаните и с най-голямо стопанско значение за община Карнобат, доколкото над 80% от общинската територия е със земеделско предназначение. Хумусът на смолниците е 3-4% и намалява в дълбочина, като за пълноценно развитие на земеделието има нужда от редовно торене с органични и минерални торове. Подходящи са за пшеница, ечемик, слънчоглед, царевица, кориандър, фий, люцерна, както и за овощарство и лозарство. Канелените-горски са подходящи за полски култури, лозя и трайни насаждения. Алувиално-ливадните са с добри почвени характеристики и благоприятстват отглеждането на зеленчуци и ориз, но следва да се предприемат мерки срещу тяхното заливане, заблатяване и засоляване.

Растителна покривка

Като община с много висок дял на земеделските земи, растителните видове в общината са преди всичко селскостопанските култури. Сред полетата и хълмистите полета на общината се срещат и много билки като шипка, глог, коприва, глухарче, змийско

мляко, трънка, маточина, живовляк, лайка, бял равнец, мента, мащерка, риган, иглика, жълт кантарион, липа, орех, които могат да имат стопанско предназначение.

Значително по-малък дял от общинските територии са заети от горския фонд (12%), като най-голяма част от тях се срещат в Карнобатската и Айтоската планина. Преобладават широколистните гори – чисти и смесени гори от благуна, цер, космат дъб и келяв габър. По поречищата на реките и потоците се срещат смесени насаждения от ясен, бряст, обикновен габър, цер, клен и заедно с тях върба и топола.

2.1.2. Населени места

Община Карнобат е съставена от 31 населени места, вкл. общинският център. В него са съсредоточени 73,58% от населението към края на 2019 г., с което общината се отличава с висока степен на урбанизация. Макар и много на брой, общинските села са малки по брой на населението, като най-голямото село е Екзарх Антимово с 953 души, докато 10 от селата са останали с население под 100 души.

АМ „Тракия“ разделя общината на приблизително две равни части – северна и южна. Според териториалното разпределение на населените места, демографският ресурс е съсредоточен в северната част и най-вече по направление на път I-6 и жп линията, където попадат град Карнобат и някои от по-големите села като Кликач, Соколово и Искра. В северната част са селата Невестино и Крумово градище, като по този начин 6 от 7-те най-големи населени места в общината са разположени северно от магистралния път. В южната част остава второто по големина населено място Екзарх Антимово. Там са и значителна част от останалите села, но всички те са с население под 200 души (с изключение на Детелина – 257 д.).

Таблица 1. Разпределение на населението в община Карнобат през 2019 г.

Население над 1000 души	Население между 500 и 1000 души	Население между 100 и 500 души	Население под 100 души
гр. Карнобат – 16 971	с. Екзарх Антимово – 953 с. Кликач – 735	с. Невестино – 409 с. Крумово градище – 355 с. Соколово – 351 с. Искра – 327 с. Хаджиите – 267 с. Детелина – 257 с. Драгово – 249 с. Венец – 239 с. Огнен – 159 с. Сигмен – 143 с. Черково – 139 с. Сърнево – 136 с. Церковски – 131 с. Аспарухово – 127 с. Зимен – 127 с. Деветак – 119 с. Житосвят – 112 с. Драганци – 105	с. Добриново – 92 с. Раклица – 85 с. Крушово – 79 с. Глумче – 77 с. Сан-Стефано – 75 с. Мъдрино – 70 с. Смолник – 70 с. Железник – 50 с. Козаре – 31 с. Деветинци – 26

Източник на информация: НСИ

2.2. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

2.2.1. Историческо развитие

Историята на карнобатския край започва още през далечната древност с неолитната (VII-V хил. пр. Хр.) и халколитна епоха (V-IV хил. пр. Хр.), за което свидетелстват различните културни пластове от Карнобатската селищна могила. През следващите хилядолетия удобните земи на днешната Карнобатска котловина се населяват от траките, от които са останали множество селищни и надгробни могили. Някои от тях са известни със съвременните имена „Карънджика“, „Радикуневите могили“, „Голямата могила“, „Малката могила“, „Райчевата“, „Ахърската“, „Палачорската“, „Конския Игъл“, „Дядомаковата“ и други. При проучванията на могилите са разкрити множество предмети, свързани с бита и вярванията на местното население, включително свидетелства за производството и търговията с вино от дълбока древност. През последното хилядолетие преди Новата ера местните тракийски племена са били част от обширното Одриско царство и са осъществявали активна търговия с морските полиси по крайбрежния път Виа Понтика. В началото на новата ера римските легиони постепенно подчиняват тракийските племена и унищожават Одриското царство.

Данните сочат, че от Античността и Средновековието е крепостта „Маркели“. Освен крепост със стратегическо значение, „Маркели“ е била и важно християнско средище. Разкрити са няколко археологически пласта, които свидетелстват за строителството на християнски храмове на едно и също място през различни векове в периода от IV до XIII век – общо четири археологически пласта. Първоначално е бил построен мартириум (възпоменателно гробнично съоръжение, построено на мястото на мъченическа смърт на неизвестен светец). През VI в. върху мартириума е изградена трикорабна базилика, която през VIII в. при серията сблъсъци на империята с България е разрушена. След голямата победа на войните на хан Кардам, разгромили войската на император Константин VI в края на IX век, Маркели става българска крепост, първоначално ключов пограничен отбранителен пункт. От тези времена е и „Еркесията“ – уникално погранично землено отбранително съоръжение от периода на Първото българско царство, определящо границата между българската държава и Византийската империя.

След разширяването на българските граници на юг Маркели става един от големите градове южно от Хемус (Стара планина), разположен в подножието на старопланинските проходи към столиците Плиска и по-късно Преслав. В края на IX в./началото на X в. е изградена българска църква с еднокорабен план и издължено предверие и мраморна декорация, съизмерима с украсата на преславските църкви. През XI век Маркели отново е част от Византийската империя и по това време на мястото на предишната базилика е построена кръстополна църква. Фрагменти от архитектурни детайли като колони, капители, елементи от олтара и от амвона, се съхраняват в Исторически музей Карнобат. От тези времена са и множество монети с имената на императорите Никифор III Вотаниат (1078-1081), Алексий I Комнин (1081-1118) и Йоан Комнин (1118-1143). По археологически данни категорично е установено, че

краят на Маркели настъпва в началото на XIII век – при похода на император Анри през лятото на 1207 г.

Вероятно след разорението на Маркели, местното население се премества на североизток в селището, чийто наследник е днешния град Карнобат. Първото писмено сведение за това селище е от 1153 г. и от „Географията“. Там, арабският пътешественик и учен Ал Идриси посочва за селище с името Ракнуи.

През следващите векове днешният Карнобат е част от Второто българско царство, а от края на XIV век българските земи попадат под османската власт. Селището се споменава и описва като Карин оवासъ и Каринабад. В дубровнишки документ от 1595 г. е отбелязано като Карново. По това време селището вече се е утвърдило като административен и стопански център и най-вече значимо търговско средище – едно от известните панаирни средища, редом с Узунджово, Татар Пазарджик (Пазарджик), Ески Заара (Стара Загора) и Сливен. Карнобатският панаир е бил място за търговия с дървен материал, железарски стоки, хранителни и земеделски стоки. От османските векове е запазеният Синанбейов хамам (баня), построен през XV век, което го превръща в една от най-старите османски постройки по българските земи. „Черната джамия“ е от 1826 г.

От края на XVIII век богатият търговски град става средище и на българското възраждане и просвещение. Именно тук поп Стойко Владиславов, бъдещият епископ Софроний Врачански, служи в Карнобатската енория през 1791-1792 г. Няколко десетилетия по-късно е построена и църквата „Св. Йоан Богослов“ – през 1838 г. През 1862 г., само 6 години след откриването на първото българско читалище в Свищов, в Карнобат също е открито читалище, за да имат местните хора още един духовен център. Две години по-късно е основано и светско училище. Успоредно с това продължава и стопанският разцвет на Карнобат, свидетелство за което е построяването на впечатляващата часовникова кула, съхранена до днес като една от най-значимите архитектурни ценности на общината. Кулата е построена през 1875 г. от тревненски майстори по поръчка на Ахпазаа бей и изцяло с местни строителни материали. През възрожденската епоха град Карнобат е и един от градовете средища на българските евреи.

Само няколко месеца до българската свобода през 1878 г., Карнобат е разорен от башибозук, а възрожденската църква „Св. Йоан Богослов“ е опожарена. След Освобождението е обновена и днес се отличава с внушителните си размери, големи и по-малки арковидни отвори по фасадите, и най-вече с извисяващите се купол и камбанария. От тук насетне Карнобат, както всички останали български градове започва своята модернизация по европейски модел, подобрява се благоустройството, а улиците се разкрояват с красиви фамилни къщи в сецесионов стил. Една прекрасна картичка на издателя „Григор Пасков“ от София е запазила Карнобат през 20-те години на XX век.

Фигура 3. Карнобат през 20-те години на XX век

Източник: Общинска администрация Карнобат

2.2.2. Недвижимо културно наследство в община Карнобат

Недвижимото културно наследство на община Карнобат включва общо 191 обекта според данните на Националния институт за недвижимо културно наследство. Съгласно Закона за културното наследство, класификацията на недвижимите културни ценности се определя от принадлежността към исторически период, към културна област и от вида на пространствената структура. Според културната си област обектите се разпределят, както следва:

- Археологически ценности – 158;
- Архитектурно-строителни ценности – 23;
- Художествени ценности – 6;
- Исторически ценности – 2;
- Художествени и архитектурно-строителни – 1;
- Контактна зона – 1.

Сред археологическите ценности се срещат селищни могили (в землищата на град Карнобат и селата Деветак, Искра и Соколово); надгробни могили (голям брой в землището на село Церковски; в селата Хаджиите, Смолник, Сигмен, Огнен, Искра, Зимен, Житосвят, Екзарх Антимово, Добриново, Деветак и др.); антични крепости и селища (в землището на селата Деветак, Детелина, Добриново, Искра и др.); средновековни крепости и селища (в землището на селата Екзарх Антимово, Крумово градище, Огнен и др.). За по-голямата част от тези обекти липсва информация относно

актуално състояние и реална културно-историческа стойност, респективно потенциал за експониране като обект с образователна и туристическа стойност. По-голямата част от археологическите обекти са само декларирани, без да са регистрирани като обекти на културното наследство с конкретен режим на опазване.

Сред по-значимите археологически ценности, за които са провеждани проучвателни и консервационно-реставрационни дейности са **Карнобатската селищна могила и крепостта „Маркели“** в землището на град Карнобат. Селищната могила е с височина около 12 м и с диаметър при основата около 120 м. Културните напластявания разкриват следи от човешка дейност от неолита до края на халколита. В повърхностния слой се откриват керамични фрагменти и от бронзовата епоха. Крепостта „Маркели“ се отличава с разкритите крепостни стени и християнски комплекс, в който са проследени четири различни археологически пласта. През Средновековието солидната крепост е била допълнително защитена от външен земен вал, който е допълвал естествената защита на крепостта от река Мочурица на запад. Водоснабдяването на крепостта също е било свързано с реката и решено чрез система от съоръжения, функционирала на принципа на артезианските кладенци.

В подкрепа на развитието на обекта като туристическа дестинация в периода 2012-2015 г. е изпълнен проект „Реставрация, консервация и експониране на крепост Маркели и изграждане на техническа инфраструктура към нея. Развитие на туристическа атракция „Средновековен парк Маркели“ по Оперативна програма „Регионално развитие 2007–2013 г.“. В рамките на проекта са реализирани редица консервационно-реставрационни дейности, направена е възстановка на военен стан и арена на битка, изградена е обслужваща инфраструктура, осъществени са маркетингови и рекламни дейности.

Земленият окоп „Еркесията“ е недвижима културна ценност с категория „Национално значение“.

Художествените ценности са представени от храмовете в град Карнобат и общинските села, вкл.:

- Църквата „Св. Архангел Михаил“ в село Крушово;
- Църква „Св. Св. Кирил и Методий“ в село Искра от 1882 г., която е обновена и добре поддържана;
- Църквата „Свети Димитър“ в село Екзарх Антимово, която се отличава с комплекса от храм и отделна сграда за камбанария;
- Църквата „Свети Димитър“ в село Добриново;
- Църква „Св. Св. Кирил и Методий“ в село Аспарухово, която има характерна възрожденска архитектура на едноапсидна базилика;
- Църквата „Св. Йоан Богослов“ в град Карнобат с нейната великолепно архитектура, която краси централната част на града. Църквата се откроява не само с медните покрития на купола и камбанарията, но и с огромните прозорци тип „масверк“ по страничните фасади;

- Църквата „Св. Георги“ в село Невестино.

Архитектурно-строителните ценности обхващат обекти в село Аспарухово, село Житосвят, където са регистрирани още мелница и даракчийница, село Искра, Мъдрино, Невестино и др. В град Карнобат е най-голямата концентрация на този тип културно наследство, представена в следващата точка. И в този случай липсва актуална информация на състоянието на обектите, оценка на тяхната степен на застрашеност и нужда от аварийни ремонтни дейности.

В тази връзка може да се обобщи един основен дефицит по отношение на политиката по опазване на културното наследство – липсата на актуална информация, в т.ч. цялостна актуализация на списъка с културни ценности. Препоръчителни са следните дейности като част от мерки за опазване на културното наследство:

- **Актуализация на списъка с културни ценности в община Карнобат**, вкл. проучвания, обследвания, заснемания и археологически обследвания, последвани от провеждане на процедура по обявяване на сградите и археологическите обекти, които към момента са само декларирани, без категория и конкретен режим на опазване;
- **Обявяване на Еврейски некропол за недвижима културна ценност**. Еврейското гробище край град Карнобат се намира на 1 км южно от града и е едно от свидетелствата, представящи възрожденския Карнобат като център на еврейската общност в Югоизточна България. На площ от около 50 дка са съхранени близо 1000 надгробни плочи от мрамор и камък. Повечето от плочите са с издълбани епитафии на най-малко пет езика – иврит, ладино, френски, немски и български;
- **Идентифициране на обектите с най-голяма културно-историческа стойност**, или обектите, с най-голям риск от загуба на автентичен вид и разрушаване на конструкцията;
- Провеждане на **консервационно-реставрационни дейности**, както и дейности по социализация на обекти с образователен и туристически потенциал;
- **Дигитализация на обекти на културното наследство** и тяхното популяризиране. Тази дейност сполучливо може да се комбинира с дигитализация на движимите културни ценности от колекцията на Историческия музей в Карнобат, вкл. изработване на информационна дигитална платформа на музея, културното наследство и туристическите забележителности в общината.

2.2.3. Недвижимо културно наследство в град Карнобат

В строителните граници на град Карнобат попадат някои от най-интересните архитектурно-строителни и художествени паметници в общината, както и Карнобатската селищна могила. Крепостта „Маркели“ е разположена в землището на града, на около 8 км в югозападна посока.

От **османската архитектура** са съхранени два основни обекта:

- Синанбейов хамам – строен през XV в. с ясна планова схема и последователността на съблекалня, изолационно помещение и къпални. Строителната техника се отличава със зидове с дебелина до 1,10 м. и зидан купол. Помещенията са измазани и разкрасени с релефни ниши;
- „Черната джамия” – построена през 1826 г. През XIX век в Карнобат е имало четири джамии – Ак джами (Бялата джамия), Хаджи Хадър джами, Люляк джами и единствената запазена „Черна джамия“. Отличава се с високо минаре и характерен османски клетъчен градеж.

С много голяма значимост и архитектурна стойност се отличава споменатата **църквата „Св. Йоан Богослов“**, която в настоящия си образ представлява възстановената възрожденска църква след нейното опожаряване в навечерието на Освобождението. Паметник на възрожденската архитектура е часовниковата кула от 1875 г. Нейната основа е с квадратен план, след което е оформена като осмоъгълник с каменен градеж, а в най-горната си част изтънява и е прорязана от осем прозореца. В периода 2014-2015 г. Община Карнобат реализира проект „Възстановяване и експониране на културно-исторически паметник Часовникова кула – гр. Карнобат“ по Стратегия за местно развитие на Местна инициативна група – Карнобат. В рамките на проекта е направено конструктивно укрепване, реставрация и възстановяване в експлоатация на часовниковия механизъм.

Две значими **възрожденски къщи** освен архитектурна, имат и важна историческа стойност:

- Къщата музей на „Димитър Полянов“ – единствената запазена възрожденска къща от градски тип в Карнобат, строена през 70-те години на XIX в. Използва се за временни експозиции;
- Къща на писателя Минко Неволин – цялостно преизградена къща като копие на оригинала от 1863 г., построен от поп Никифор Минков. В нея е роден писателят Минко Неволин, участник в Преображенското въстание от 1903 г. В нея се помещават научната библиотека на Исторически музей, основен фонд „Етнография“, научнопомагателен фонд на Исторически музей и „Клуб на краеведа“. През октомври 2020 г. са извършени ремонтни дейности по покрива на сградата.

От следосвободенската епоха е сградата на **стария градски театър**, по-късно използван като кино. Сградата е завършена през 1921 г. и изградена с обединените усилия на местната общност като символ на българското възстановяване след Първата световна война.

Таблица 2. Обекти на недвижимото културно наследство в град Карнобат

Наименование	Вид на недвижимата културна ценност	Категория
Родната къща на Димитър Полянов	Историческа	Национално
Антична и средновековна крепост „Маркели“	Археологическа	Местно и национално – Валовете са с национално

Наименование	Вид на недвижимата културна ценност	Категория
		значение Останалата част от обекта е с местно значение
Църква „Св. Йоан Богослов“	Художествена и архитектурно-строителна	Национално
Карнобатската селищна могила	Археологическа	Национално
Пространство, заключено между къщи на Димитър Полянов и Минко Неволин (контактна зона)	Контактна зона	Местно
Къща наследници Марийка и Пенка Марчеви – Косеви, Минко Неволин	Архитектурно-строителна	Местно
Театър (сега кино)	Архитектурно-строителна	Местно
Жилищна сграда на д-р Дамян Коларов	Архитектурно-строителна	Местно
Турска джамия	Архитектурно-строителна	Местно
Часовникова кула	Архитектурно-строителна	Местно
Турска баня (Синанбейов хамам)	Архитектурно-строителна	Местно

Източник на информация: Общинска администрация Карнобат

2.3. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

2.3.1. Обща характеристика

Традициите и перспективите на икономиката в община Карнобат бяха частично представени от географската и историческата характеристика – развитие на земеделие, промишленост, търговия и транспорт. Обширните земеделски територии и климатичните условия осигуряват предпоставките за **интензивно земеделие, със специализация в отглеждането на полски култури, лозарство и овощарство**. В община Карнобат още през 1925 г. е създаден Институт по земеделие, насочен към изследователска дейност в сферата на зърнените култури и животновъдството. Град Карнобат е и **традиционен промишлен център**, който през годините е свързан с **производство на електрически съоръжения и машини, както и хранително-вкусовата промишленост**. Стратегическото разположение по основните автомобилни и железопътни пътища, за Южна България, както и при пресечката им с връзки към област Шумен и Варна, определят и **ролята на транспорта**, която има благоприятно въздействие върху продължаващото развитие и на останалите водещи отрасли. Тези общи икономически характеристики се потвърждават и с конкретните статистически данни на анализа на ПИРО Карнобат.

Показателите за нефинансовите предприятия в общината разкриват как се развива местната икономика в периода 2014-2019 г. Анализирани са следните показатели с последните актуални данни на НСИ:

- Брой предприятия – нефинансовите предприятия, активни през цялата или част от референтната година и представили годишен отчет за дейността си в НСИ или НАП. Това са предприятията, които са реализирали приходи от продажби или имат поне един зает;
- Произведена продукция – стойността на оборота, намалена с балансовата стойност на продадените активи, без тази на собствените дълготрайни активи. Тук се включва и изменението на запасите от продукция и незавършено производство, а също и направените разходи за придобиване на активи;
- Нетни приходи от продажби – приходи от продажби на продукция, стоки и услуги, вкл. приходи от продажби за износ;
- Приходи от дейността – сбор на 1. нетните приходи от продажби; 2. увеличение на запасите от продукция и незавършено производство; 3. разходи за придобиване на активи по стопански начин; 4. други приходи, вкл. приходи от финансиране – продажба на суровини и материали и продажба на дълготрайни активи.

Към края на 2019 г. в община Карнобат са развивали дейност 947 предприятия, докато през 2014 г. стойността на същия показател е била 894 – броят на предприятията се е увеличил с близо 6%, което разкрива повишена предприемаческа активност през последните години. Същевременно при броят на заетите лица се наблюдава слабо намаление от -2,63% до 7624 лица през 2019 г. Това е знак, че новите фирми през наблюдавания период са преди всичко микро (до 9 заети) и малки (до 50 заети) предприятия. Разпределението на броя на заетите по групи предприятия показва,

именно, че намалението на броя на заетите се дължи на реструктурирания в средните и големите предприятия – намалението на заетите при средните предприятия (от 50 до 249 заети) е от -9,78% като предприятията са станали от 13 до 11; намалението при големите фирми (над 250 заети) е още по-значително и достига -12% като същевременно една от големите фирми е била закрыта и към края на 2019 г. те са общо 3. Въпреки тези изменения и увеличението на работещите в малките предприятия, именно трите големи предприятия в общината обезпечават голям дял от общата заетост – общо 3640 лица или близо 46%. Трите големи предприятия генерират и над 36% от приходите от дейността в общината, което потвърждава тяхната роля за социално-икономическото местно развитие.

Таблица 3. Ключови икономически показатели за периода 2014-2018 г.

Показател	Мярка	Община Карнобат				Област Бургас	Община Карнобат
Икономика - година		2014	2018	2019	Изменение 2014-2019 (%)	2018	Дял от областта през 2018 г. (%)
Предприятия	брой	894	944	947	5,93	30 736	3,07
Произведена продукция	хил. лв.	532 001	588 837	595 216	11,88	14 144 744	4,16
Нетни приходи от продажби	хил. лв.	582 078	683 667	714 939	22,83	17 787 145	3,84
Приходи от дейността	хил. лв.	680 129	768 719	791 231	16,34	-	-
ДМА	хил. лв.	272 416	352 315	340 350	24,94	9 739 161	3,62
Заети лица	брой	7 830	8 282	7 624	-2,63	122 762	6,75

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

През 2019 г. предприятията в общината са създали произведена продукция на обща стойност от 595 216 хил. лв., която се равнява на 4,16% от цялата произведена продукция в рамките на област Бургас. Стойностите и дяловете за нетните приходи от продажби са съответно 714 939 хил. лв. и 3,84%, докато при ДМА – 340 350 хил. лв. и 3,62%. Към края на 2019 г. в община Карнобат живеят 5,64% от населението в цялата област, което е показател за известно несъответствие между икономическата тежест на общината в областната икономика спрямо нейната големина и нужда от **мерки за подобряване на икономическото състояние и повишаване на ключовите показатели**. Потвърждение за това са данните за ефективността и производителността на икономиката, измерена чрез съотношението между произведената продукция и броя на заетите лица. Средно един зает в община Карнобат е произвел 71 хил. лв. срещу 115 хил. лв. на областно ниво.

Всички основни икономически показатели с изключение на заетите лица бележат ръст за периода 2014-2019 г. Произведената продукция се увеличава с близо 12% до 595 216 хил. лв. през 2019 г. Разбивката по отделните икономически дейности показва, че ръстът в дейност „А Селско, горско и рибно стопанство“ е от 9%, при дейност „С Преработваща промишленост“ е близо 20%, докато при строителството има спад от 80%. Ръстът при нетните приходи от продажби достига 22,83% до 714 939 хил лв. При отделните икономически дейности отново се наблюдават различни тенденции при промяната на този показател. Промяната в дейност „А Селско, горско и рибно стопанство“ съответства на промяната в произведената продукция – ръст от близо 8%. При преработващата промишленост ръстът е от 24%, докато при строителството, намалението потвърждава общ спад в отрасъла около 80%. Значителен ръст от 75% се наблюдава при търговията, както и при дейност „Q Хуманно здравеопазване и социална работа“ – ръст от 45%. При приходите от дейността увеличението е умерено – 16,34%.

Сравнението на темповете на растеж в община Карнобат с общите темпове на растеж за страната в периода 2014-2018 показват отчетливо по-слаб темп на нарастване в общината:

- По отношение на произведената продукция, за периода 2014-2018 г. в община Карнобат се наблюдава ръст от 10,68%, докато в цялата страната ръстът е от 27,6%;
- По отношение на нетните приходи от продажби ръстът за общината достига до 17,45%, докато в цялата страна е от 25%.

Фигура 4. Динамика на общинската икономика в периода 2014-2019 г.

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Динамиката на икономиката по години показва колебания между отделните години. Въпреки общия ръст за периода 2014-2019 г., липсва ясна тенденция за увеличение, като между отделните години са наблюдават намаления и увеличения. Така по

отношение на произведената продукция и броя на заетите лица се наблюдава пик през 2017 г., докато по отношение на приходите от дейността пикът е достигнат през последната отчетна година. Тези колебания, в съчетание с очакванията за съществен спад от над 10% на световната икономика заради пандемията на вируса COVID-19, очертават прогнозата за липса на икономически растеж през близките години. Същевременно ще бъдат необходими последователна общинска политика за развитие на икономиката, осигуряване на публични инвестиции в подкрепа на **нови инвестиции в преработващата промишленост, оползотворяване на земеделските ресурси и др.** Местните предприятия следва да използват новите възможности, свързани с **механизмите и инструментите за рестартиране на икономиката на европейско ниво, вкл чрез:**

- Възстановителния план „Следващо поколение ЕС“, който ще се реализира в страната чрез специалния План за възстановяване и устойчивост на Република България;
- Фонда за справедлив преход насочен към преминаването към нисковъглеродна икономика;
- Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027.

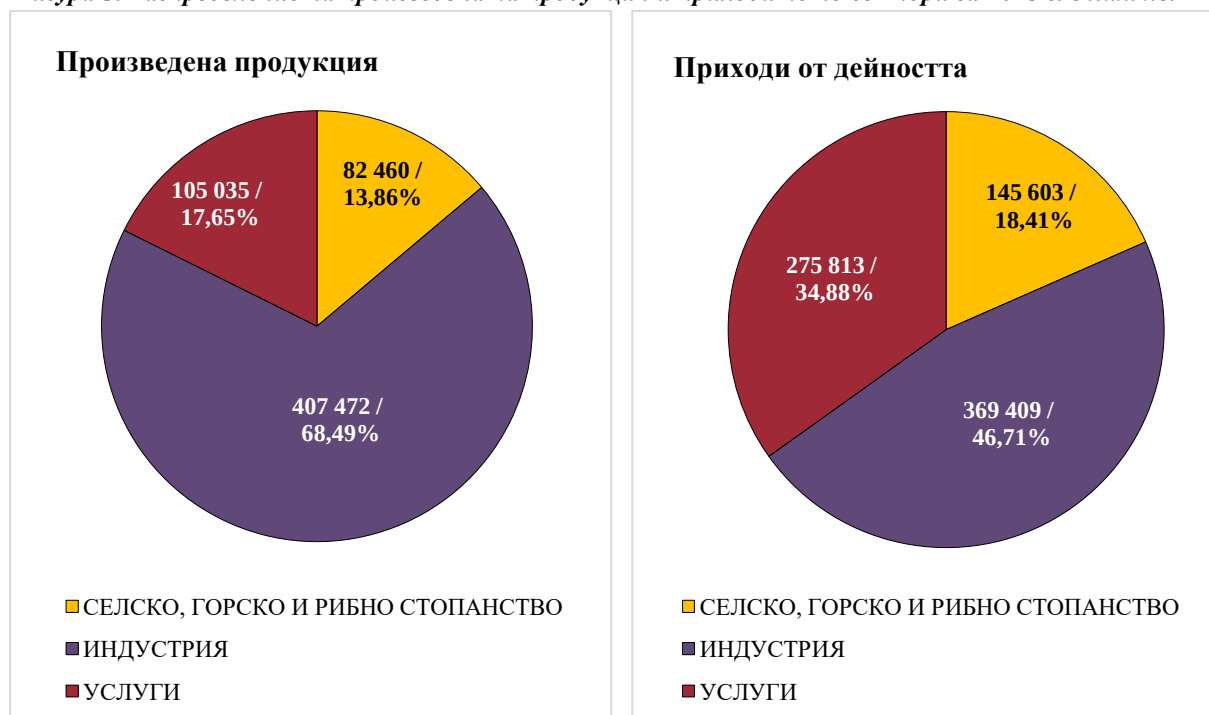
Възможност за привличане на ресурси от Община Карнобат в публична инфраструктура в подкрепа на икономическото развитие, както и за привличане на ресурси от бизнеса за повишаване на ресурсната ефективност, за развитие на модела на „кръговата икономика“, ще бъде достъпна по модела на **интегрираните териториални инвестиции**, при които ще могат да се изпълняват пакети от проекти между различни партньори.

2.3.2. Отраслова структура на икономиката

Отрасловата структура на икономиката в община Карнобат определя най-важните икономически дейности на местно ниво, като анализът се основава на официалната статистика на НСИ за развитието на предприятията по Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008). Използвани са Агрегирана номенклатура А 21 (представяне на структурата на икономиката в 21 икономически дейности) и Агрегирана номенклатура А 3 (представяне на окрупнената структура на икономиката в три сектора – 1. „Селско, горско и рибно стопанство“; 2. „Индустрия“ и 3. „Услуги“).

Разбивката по трите сектора потвърждава, че в местната икономика преобладават дейностите, свързани със селското стопанство и преработващата промишленост. Селското стопанство формира 13,86% от произведената продукция и 18,41% от приходите от дейността. Индустрията формира 68,49% от произведената продукция и 46,71% от приходите, което се дължи изцяло на преработващата промишленост, тъй като приносите на производството и разпределението на електрическа енергия и на строителството са незначителни. Така двата сектора създават 82,35% от общата произведена продукция и 65,12% от приходите от дейността.

Фигура 5. Разпределение на произведената продукция и приходите по сектори за 2019 г. в хил. лв.

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Съпоставено с положението на национално ниво, община Карнобат се отличава с икономика, много по-силно обвързана и ориентирана към **селското стопанство и промишлеността** – потвърдено от наличните данни за нетните приходи от продажби за 2018 г. Общият дял на селското стопанство и индустрията на общинско ниво е 63,79%, докато на национално ниво – 37,83%. Всичко това обосновава кои са най-важните икономически дейности в рамките на община Карнобат и определя нуждата от залагането на мерки, свързани с подобряване на условията за развитие на земеделие и индустрия, вкл. изграждане на необходимата **инфраструктура и материална база, но и на осигуряването на необходимите кадри.**

Таблица 4. Тежест на трите икономически сектора на общинско и национално ниво през 2018 г.

Обхват	Дял на селското стопанство в нетните приходи от продажби	Дял на индустрията в нетните приходи от продажби	Дял на услугите в нетните приходи от продажби
Община Карнобат	14,29%	49,43%	36,23%
България	2,54%	35,29%	62,17%

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Услугите, които включват всички търговски и обслужващи дейности, произвеждат 17,65% от продукцията и формират 34,88% от приходите. В рамките на този сектор най-голямо значение има търговията с 24,11% от общата стойност на приходите от дейността. Следва транспорта и складирането с 8,27%. За сравнение, тежестта на транспорта на национално ниво е около 5%, което отразява благоприятното

разположение и транспортна свързаност на общината и нейната роля като железопътен възел. Преминаването през общината на АМ „Тракия“ и път I-6, както и на жп линиите Пловдив-Бургас и Карнобат-Синдел, извеждат даденостите за развитие на **транспортни и логистични дейности**, които много успешно могат да се обвържат с развитието на **селското стопанство и преработващата промишленост**. В този смисъл пред общината има перспективи за развитие на **интегрирани пакети от проекти** за подобряване на транспортната свързаност, връзките между производствени и складови терени с жп ареал на общината, изграждане и обновяване на индустриални зони и други. Хотелиерството и ресторантьорството остават с едва 0,45% от приходите от дейността на всички нефинансови предприятия. Въпреки, че общината не е традиционна туристическа дестинация, селата в северната част на общината, лозовите масиви и традициите във винопроизводството, както и значимото културно наследство на в района на град Карнобат, показват възможностите **туризмът да се развива като допълващ отрасъл** (повече информация е представена в следващите точки).

По-долу е представена детайлната отраслова структура с дейностите по класификацията А 21.

Таблица 5. Отраслова структура на икономиката през 2019 г.

Основни икономически показатели	Предприятия	Дял	Произведена продукция	Дял	Нетни приходи от продажби	Дял	Приходи от дейността	Дял
	брой	%	хил. лв.	%	хил. лв.	%	хил. лв.	%
СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО								
А СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	183	19,32	82 460	13,85	102 195	14,29	145 603	18,40
ИНДУСТРИЯ								
В ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	-	-	-	-	-	-	-	-
С ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	51	5,39	398 592	66,97	344 653	48,21	358 762	45,34
Д ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	7	0,74	965	0,16	994	0,14	1 123	0,14
Е ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	..	..	..	..	..	..	..
Ф СТРОИТЕЛСТВО	17	1,80	7 915	1,33	7 721	1,08	9 524	1,20
УСЛУГИ								

Основни икономически показатели	Предприятия	Дял	Произведена продукция	Дял	Нетни приходи от продажби	Дял	Приходи от дейността	Дял
G ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	399	42,13	34 757	5,84	182 254	25,49	190 740	24,11
H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	73	7,71	53 073	8,92	58 917	8,24	65 433	8,27
I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	48	5,07	2 558	0,43	3 400	0,48	3 574	0,45
J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	9	0,95	555	0,09	557	0,08	559	0,07
L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	24	2,53	1 061	0,18	854	0,12	1 232	0,16
M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	43	4,54	3 830	0,64	3 831	0,54	3 913	0,49
N АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	10	1,06	3 221	0,54	3 529	0,49	3 756	0,47
P ОБРАЗОВАНИЕ	..	..	..	..	..	..	..	..
Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	26	2,75	4 904	0,82	4 837	0,68	5 489	0,69
R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	6	0,63	462	0,08	259	0,04	481	0,06
S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	45	4,75	614	0,10	619	0,09	636	0,08
ОБЩО	947	100	595 216	100	714 939	100	791 231	100

.. _ конфиденциални данни

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

2.3.3. Приоритетни икономически дейности

Предходните анализи и изводи разкриха приоритетните икономически дейности за община Карнобат. Следващата графика нагледно показва доминиращата роля на преработващата промишленост, която осигурява значителен дял от местната заетост, продукция и приходи от икономиката. Следващи по значимост са селското стопанство и комплексът от обществени услуги. Значим отрасъл е и транспорта, докато хотелиерството и ресторантьорството остават в периферията.

Фигура 6. Основни икономически отрасли през 2018 г. (големината на кръга показва броя на заетите лица)

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Община Карнобат се нарежда сред **общините с най-голяма площ от земеделски земи в страната** – над 80% от общинските територии са отредени за земеделие. По данни на Общинска служба „Земеделие“ Карнобат, само нивите заемат 61,81% от цялата общинска територия, докато пасищата и мерите са 12,36%. За стопанската 2018-2019 г., най-голямата част от обработваемите ниви са заети от различни **зърнени, технически и фуражни култури**. На първо място е пшеницата (17 320 ха), следвана от рапица (8444 ха) и слънчоглед (8560 ха). По-малко остават засетите площи от традиционния за общината ечемик (5310 ха). От другите полски култури се срещат тритикале и царевица. Значителни по площ са **насажденията с винени лозя** – над 1300 ха, което също е свързано с традиционната специализация на община Карнобат. От **трайните насаждения** най-много са черешите, прасковите, сливите и ябълките. Данните на областна дирекция земеделие за периода 2014-2019 г., обаче, разкриват **негативна тенденция за намаляване на засетите площи с основните земеделски култури**. През 2014 г. засетите площи са били 503 829,5 дка, докато през 2019 г. те са 444 599,3 дка – намаление от близо 12%. Съществени намаления са наблюдават при ечемика (-46%), маслодайния слънчоглед (-38%), шарения слънчоглед (-70%) и царевицата за зърно (-53%). Същевременно има много голямо увеличение при тритикале (6,2 пъти) и рапицата (3,2 пъти). Животновъдството е с допълващо значение спрямо растениевъдството, като най-развити са свиневъдството и овцевъдството. Отличните предпоставки за развитие на селското стопанство са свързани не само с природните дадености и изградените обекти, но и с наличната научна и образователна инфраструктура. В град Карнобат близо 100 години развива дейност Институтът по земеделие, специализиран в селекцията и генетиката, агротехниката и растителната защита на ечемика, овеса и други полски култури, както и в областта на животновъдството. Освен това в общинския център има и Професионална гимназия по

селско стопанство и лека промишленост, която предоставя обучение по две земеделски професии – лозаровинар и техник на селскостопанска техника.

Преработващата промишленост е тясно обвързана със земеделието. Карнобат е известен център за производство на вино и ракия, а „Винпром Карнобат“ разполага с обширна производствена база, подсигурана с железопътен транспорт. Производството на хранителни продукти включва още преработката и консервирането на растителни и животински продукти.

Интегрираните териториални инвестиции ще позволят реализацията на цялостни концепции за развитие на връзката селско стопанство-промишленост-образование-изследователска дейност с възможности за участие на общинска администрация, бизнеса, научния институт и професионалната гимназия.

Производството на електрически съоръжения също има много голямо значение, като към настоящия етап именно една от големите фирми в този отрасъл осигурява около 3000 работни места. Изградени са и функционират предприятия от текстилната промишленост.

Професионалната гимназия подкрепя осигуряването на кадри и за тази икономическа дейност, като в момента осигурява образование по специалностите електротехник и икономист.

В сектора на услугите, освен търговията и транспорта, са добре представени дейности, свързани със **здравеопазването и професионалните дейности и научните изследвания**. Значението на здравеопазването е свързана преди всичко с ролята на МБАЛ Карнобат и „Медицински център 1“ ЕООД.

Фигура 7. Приходи от дейността в сектор „Услуги“ за 2019 г.

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Професионалните дейности са свързани с широк набор от консултантски и посреднически услуги, докато научните изследвания представляват

научноизследователска и развойна дейност в областта на естествените, медицинските, селскостопанските и техническите науки – в случая на община Карнобат представени от Института по земеделие. Научно-изследователската инфраструктура на Института включва 8 лаборатории:

- Лаборатория по биохимия – извършват се анализи за определяне химичния състав на зърно и биомаса на изследваните култури;
- Агрохимична лаборатория – предоставя се информация за запасеността на почвата с хранителни вещества, нуждата от торене и данни за обезпечаване на теоретичните и научно-приложни разработки на научните сътрудници. Лабораторията извършва и анализи на почвени проби предоставени от земеделски производители;
- Пивоварно-технологична лаборатория – определят се пивоварно-технологичните качества на сортове и селекционни линии ечемик. Анализите се провеждат по методите на Европейската пивоварна конвенция (ЕВС). Лабораторията извършва и стандартни анализи на посевните качества на семената от различни култури;
- Лаборатория по растителна защита;
- Физиологична лаборатория;
- Лаборатория по физика на стъблото;
- Биотехнологична лаборатория;
- Лаборатория по окачествяване на стокова продукция – обработват се проби от производствената дейност на частни фермери, земеделски кооперации и сдружения, както и от собствена продукция за окачествяване на стандартните показатели.

Община Карнобат притежава и даденостите за развитие на туризма като допълващ основните отрасли. Общината изобилства от множество села със съхранен традиционен бит, разположени в близост до язовири, което предполага развитието на **селски, екологичен и риболовен туризъм**. Особено подходящи са селата в подножието на Карнобатска планина, вкл. Невестино с неговите лозови масиви. **Виненият туризъм** също е перспективна дейност. Общинският център град Карнобат пък предлага изградена хотелска база и комбинация от интересни обекти на **културното наследство** – крепостта „Маркели“, църквата „Св. Йоан Богослов“, къща-музей „Димитър Полянов“, къща-музей „Минко Неволин“, Часовниковата кула, Синанбейовия хамам и „Черната джамия“, които формират исторически ансамбъл, както и уникалното еврейско гробище. Разработването на подходящи **туристически пакети с комбинация от услуги и атракции** ще бъдат предпоставка за привличането на повече посетители, които към края на 2019 г. са регистрирали 14 766 реализирани нощувки според данните на НСИ за обектите с над 10 легла. Положителен знак е ръстът от 40% в реализираните нощувки между 2014 и 2019 г. С този брой на реализираните нощувки и общият брой на легладенонощията (максималната възможна заетост на местата за настаняване в общината в рамките на активните месеци през годината), заетостта за 2019 г. е едва 26,25%. Това показва неоптимално използваната туристическа инфраструктура и потвърждава нуждата от мерки за развитие на

туристически продукти, които могат да се обвържат с инициативите по отношение на културното наследство.

Таблица 6. Места за настаняване в община Карнобат към 2020 г.

Показатели	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Изменение (%)
Легла в места за настаняване	159	157	159	157	157	163	2,52
Пренощували лица	3127	3937	3954	3467	3557	3625	15,93
Реализирани нощувки в местата за настаняване	10492	13821	10844	8873	8718	14766	40,74
в т.ч. от чужденци	2690	2535	1619	1173	1190	872	-67,58
Приходи от нощувки – лева	403590	427586	336611	312707	309395	403170	-0,10
Легладенонощия в места за настаняване	57303	56833	56796	53551	55049	56244	-1,85
Заетост на местата за настаняване – %	18,31	24,32	19,09	16,57	15,84	26,25	43,39

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

2.4. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА

2.4.1. Демографска характеристика

В общ план община Карнобат отразява националните демографски тенденции – намаляване на населението, неблагоприятна възрастова структура и влошаващи се съотношения между трудоспособното и нетрудоспособното население, отрицателен естествен и механичен прираст. Между 2014 и 2019 г. населението намалява с -4,74% – от 24 213 до 23 066 жители. Отнесено към населението през 2000 г., когато общината е наброявала 30 575 души, намалението за близо 20 години доближава 25%. За отчетния период след 2014 година темповете на обезлюдяване в общината надхвърлят тези на национално и най-вече на областно ниво, където се наблюдава относителна стабилност. Намалението на областно ниво е от само -1,19%, докато на национално ниво достига -3,48%. За разлика от ситуацията в повечето български общини, в община Карнобат намалението на населението е по-силно изразено в общинския център, отколкото в селата. Намалението на градското население е -5,06%, докато при селското – -3,83%.

Положителна промяна се наблюдава при подтрудоспособното население, което нараства макар и само с 1,46%. Така през 2019 г. относителният дял на населението в подтрудоспособна възраст се равнява на 17,51% при референтна стойност от 16,63% в рамките на цялата област Бургас. Същевременно застаряването на населението е по-силно проявено. Към края на 2019 г. надтрудоспособната възрастова група (възрастовите граници за разпределение на населението в трите категории се определят съгласно актуалната възраст за пенсиониране през съответната година) формира общо 24,92% при 23,21% за областта. По-високите стойности за населението в под и над трудоспособна възраст определят и по-висока стойност на коефициента на възрастовата зависимост – съотношението между броя на хората в „зависимите възрасти“ и броя на хората в активна възраст, които са част от икономическата активност. Колкото по-висок е този показател, толкова по-неблагоприятна е възрастовата структура на дадена община, тъй като броят на работещите и неработещите се изравнява. През 2019 г. коефициентът достига 73,69% – значително по-висока стойност от тази за област Бургас – 66,23%.

Таблица 7. Основни демографски показатели за периода 2014-2019 г.

Показател	Мярка	Община Карнобат			Област Бургас	Община Карнобат
Демография - година		2014	2019	Изменение (%)	2019	Дял от областта (%)
Население към 31.12. - общо	брой	24 213	23 066	-4,74	409 265	5,64
Население към 31.12. - мъже	брой	11 785	11 264	-4,42	197 790	5,69
Население към 31.12 - жени	брой	12 428	11 802	-5,04	211 475	5,58
Население към 31.12. - в градовете	брой	17 875	16 971	-5,06	313 132	5,42

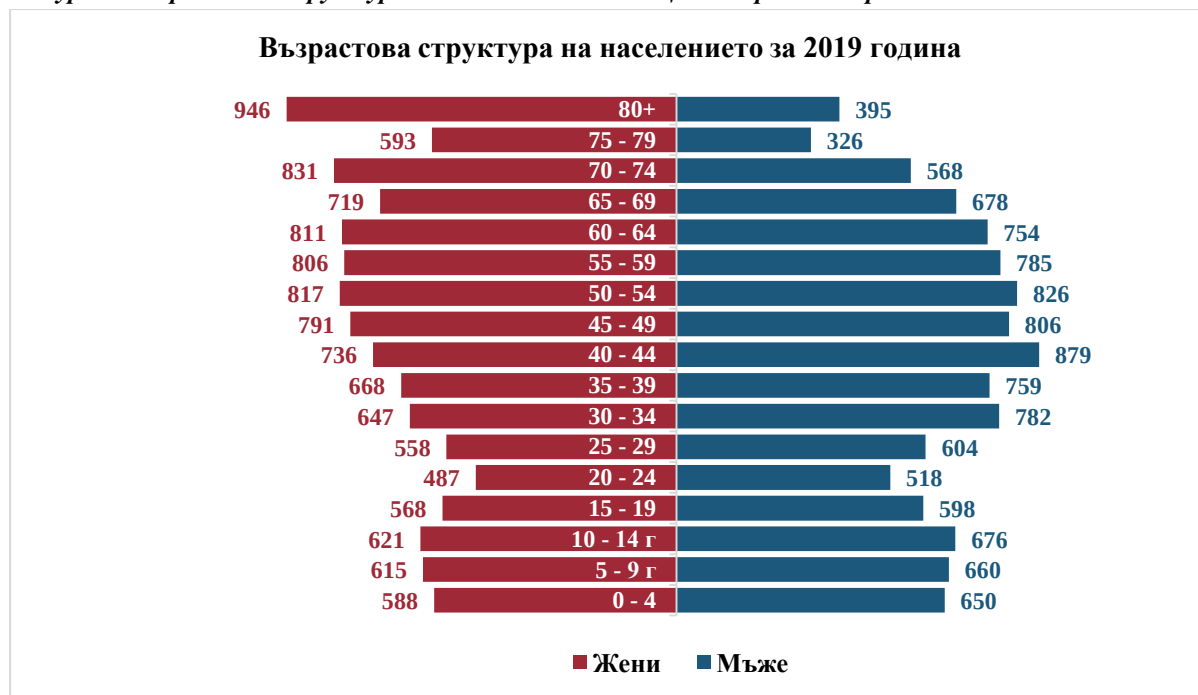
Показател	Мярка	Община Карнобат			Област Бургас	Община Карнобат
Население към 31.12 - в селата	брой	6 338	6 095	-3,83	96 133	6,34
Под трудоспособна възраст	брой	3 980	4 038	1,46	68 059	5,93
Трудоспособна възраст	брой	14 047	13 280	-5,46	246 202	5,39
Над трудоспособна възраст	брой	6 186	5 748	-7,08	95 004	6,05
Дял на под трудоспособното население от общото население	%	16,44	17,51	-	16,63	-
Коефициент на възрастова зависимост (отношение на населението в „зависимите“ възрасти (под трудоспособно и над трудоспособно население) и трудоспособното население)	%	72,37	73,69	-	66,23	-
Коефициент на демографско заместване (отношение на населението във възрастовата група 15-19 и възрастовата група 60-64) - наблюдаваните години са 2016 и 2019	%	76,25	74,50	-	69,33	-
Живородени	брой	241	229	-	3 766	6,08
Коефициент на раждаемост	‰	9,89	9,86	-	9,19	-
Коефициент на смъртност	‰	17,07	17,96	-	13,87	-
Естествено движение	брой	-175,00	-188	-	-1917	-
Коефициент на естествен прираст (на 1 000 души от населението)	‰	-7,18	-8,10	-	-4,68	-
Механично движение	брой	-128	-126	-	851	-
Коефициент на механичен прираст (на 1 000 души от населението)	‰	-5,25	-5,43	-	2,08	-

Източник на информация: НСИ

Възрастовата структура на населението се вижда най-ясно от приложената демографска пирамида. Към 2019 г. в общината се наблюдава приблизителното изравняване между различните възрастовите групи – пирамидата няма ясно изразена структура, в която да преобладава някоя от групите в подтрудоспособна, трудоспособна и надтрудоспособна възраст. Показателно е, че разпределението на населението по отделните възрастови групи показва малки разлики между тях. Значителен е броят на населението над 64 години, но това е балансирано от броя на населението под 15 години, докато междинните и работещи възрастови групи заемат по-малък дял в сравнение със ситуацията в страната. Всичко това разкрива и демографските перспективи пред община Карнобат – **продължаващо застаряване на**

населението и намаляване на трудоспособните възрастови групи, което обаче ще бъде частично компенсирано от младото население, включващо се на пазара на труда. През следващите години ще бъдат много важни мерките за пълноценно обхващане на младото население, вкл. от ромската етническа група (над 5% от населението) в образователната система, както и последващи мерки за осигуряване на заетост и социално-икономическа интеграция.

Фигура 8. Възрастова структура на населението в община Карнобат през 2019 г.

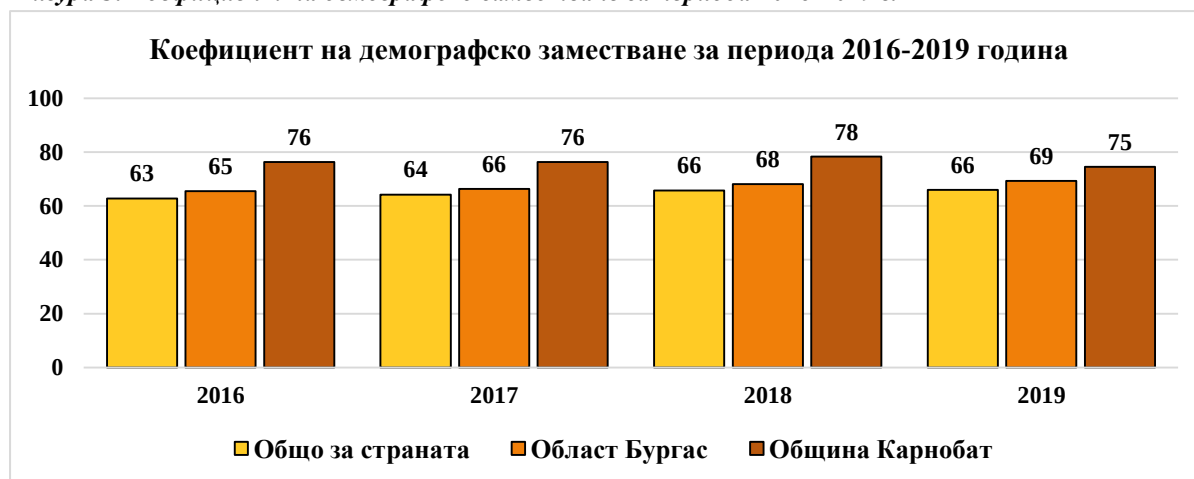

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Тенденциите за намаляване на трудоспособното население, но с по-малки темпове спрямо областта и страната, се потвърждават и от важния коефициент за демографското заместване. Той показва съотношението между лицата във възрастовата група от 15 до 19 години и тези от 60 до 64 г. През 2019 г., 1166 души влизат (или предстои да влязат) на пазара на труда и заместват 1565 души, които преминават в пенсионна възраст. С подобно съотношение, коефициентът на демографско заместване е 74,50% – **на всеки 100 лица, напускащи пазара на труда, съответстват 75 лица, които стават част от трудоспособното население.** Негативен знак е, че този коефициент спада от 76,25% през 2016 г. до 74,50% през 2019 г. Обратно, позитивен знак е, че коефициентът е по-благоприятен, сравнено с област Бургас, където спада до 69,33%, със страната, където е 66%, както и много по-благоприятен от редица други български общини, където този коефициент спада под 50.

Фигура 9. Коефициент на демографско заместване за периода 2016-2019 г.

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Въпреки по-добрите показатели спрямо други общини в страната, предизвикателството за подсигуряването на работещи лица и кадри за ефективна местна икономика са налице, което изисква **комплекс от мерки в подкрепа на икономическата активност и заетостта:**

- Повишаване на икономическата активност на населението (работещи и търсещи работа), така че да се мобилизират наличните трудови ресурси;
- Инициативи за привличане на кадри в секторите с дефицит на специалисти;
- Инициативи за завръщане в община Карнобат на лица с висше образование;
- Подобряване на социално-икономическите условия, вкл. достъпа до здравните и образователни услуги, както и насърчаването на заетостта, така че да се ограничи трудовата емиграция на младите хора от общината. От демографската пирамида се вижда, че най-изтънялата част е в групата между 19 и 29 години.

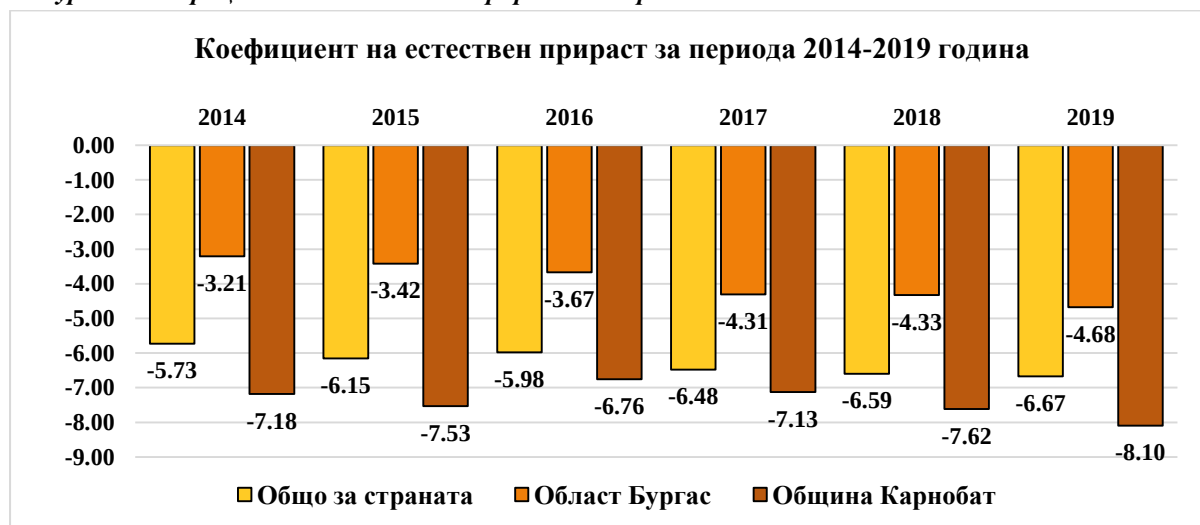
Фигура 10. Възрастови характеристики на населението за периода 2016-2019 г.

Източник на информация: НСИ

По отношение на естествения и механичния прираст, община Карнобат трайно отбелязва по-лоши показания. За всички години през наблюдавания период след 2014 г. естественият прираст спада до под -7 промила, докато най-ниската стойност е отбелязана през 2019 г. – -8,10 промила. През същата година средно за страната естественият прираст е от -6,67, докато за област Бургас е -4,68 промила. Отклоненията от стойностите за областта се дължат преди всичко на по-високата смъртност в общината, докато раждаемостта е на идентични нива и дори малко по-висока – 9,86 срещу 9,19 в областта. През 2019 г. на 1000 души от населението са се раждали по 9/10 лица, докато са умирали по 17/18 – коефициентът на смъртността е 17,96 промила при 13,87 на областно ниво.

Фигура 11. Коефициент на естествен прираст за периода 2014-2019 г.

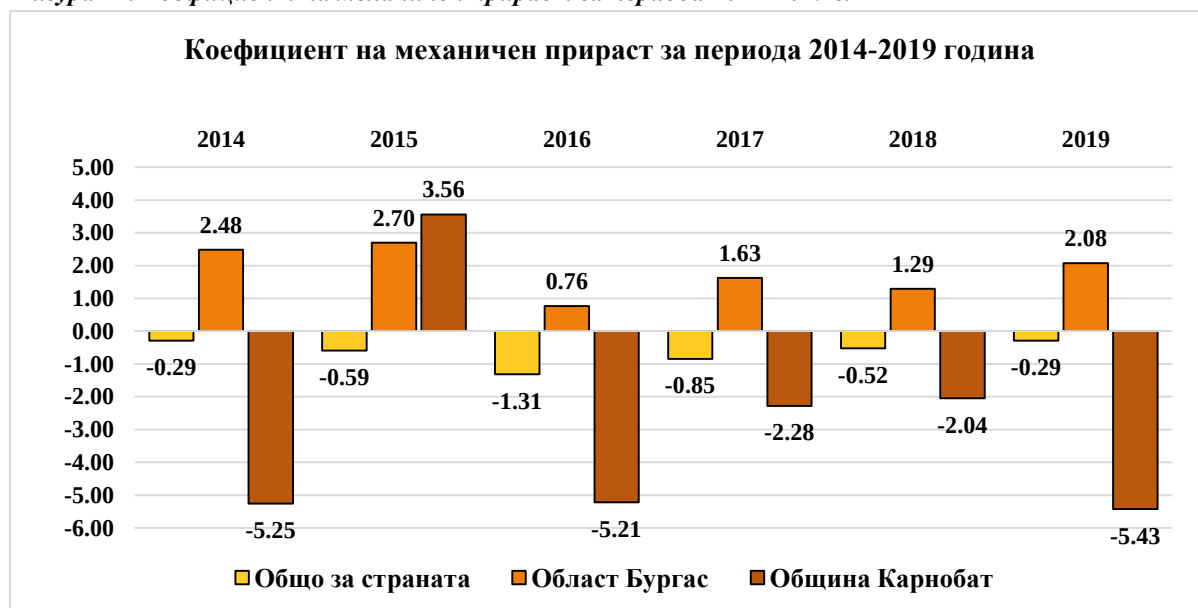

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Механичният прираст в община Карнобат също е с далеч по-лоши показания спрямо по-високите териториални нива, с изключение на една единствена година – 2015 г., когато в община Карнобат има положителен механичен прираст от +3,56. През последните години тенденцията е изцяло в обратна посока, като през 2019 г., по подобие на естествения прираст, са постигнати най-ниските стойности – -5,43 промила. През същата година областта регистрира положителен прираст вследствие на вътрешните миграции в страната, макар и от едва +2,08 промила – увеличението е било с по двама човека на 1000 души от населението.

Фигура 12. Коефициент на механичен прираст за периода 2014-2019 г.

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

С голяма територия, община Карнобат обхваща и голям брой села – общо 30, но с малък общ брой на населението. Във всички села от общината през 2019 г. живеят 6095 души (26,42%), като няма нито едно село с население над 1000 души. Най-многолюдно е село Екзарх Антимово с 953 души (увеличение от 3% спрямо 2014 г.). По този начин общината се отличава с висока степен на урбанизация и общински център с население от 16 971 души. Териториалното разпределение на населените места е равномерно заради равнинният характер на общината, като основните структуроопределящи елементи са свързани с изградената транспортна инфраструктура – жп линиите и основните автомобилни пътища. АМ „Тракия“ разделя общината на приблизително две равни части, като по-големите населени места остават в северната част и най-вече по протежението на жп линията и републикански път I-6.

Таблица 8. Разпределение на населението по населени места

Населено място	2014			2019		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
гр. Карнобат	17875	8668	9207	16 971	8 216	8 755
с. Екзарх Антимово	925	468	457	953	480	473
с. Кликач	758	378	380	735	363	372
с. Невестино	378	198	180	409	220	189
с. Крумово градище	327	155	172	355	177	178
с. Соколово	285	146	139	351	182	169
с. Искра	310	158	152	327	174	153
с. Хаджиите	265	134	131	267	142	125
с. Детелина	224	111	113	257	124	133
с. Драгово	245	129	116	249	129	120
с. Венец	235	110	125	239	120	119

Населено място	2014			2019		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
с. Огнен	192	88	104	159	71	88
с. Сигмен	182	93	89	143	78	65
с. Черково	167	80	87	139	67	72
с. Сърнево	176	78	98	136	57	79
с. Церковски	150	65	85	131	60	71
с. Аспарухово	166	79	87	127	61	66
с. Зимен	132	73	59	127	65	62
с. Деветак	152	83	69	119	68	51
с. Житосвят	136	66	70	112	53	59
с. Драганци	117	54	63	105	48	57
с. Добриново	113	52	61	92	40	52
с. Раклица	87	40	47	85	44	41
с. Крушово	102	43	59	79	34	45
с. Глумче	83	42	41	77	36	41
с. Сан-Стефано	107	53	54	75	40	35
с. Мъдрино	81	37	44	70	33	37
с. Смолник	94	39	55	70	35	35
с. Железник	67	31	36	50	22	28
с. Козаре	42	20	22	31	13	18
с. Деветинци	40	14	26	26	12	14
Общо	24 213	11 785	12 428	23 066	11 264	11 802

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

2.4.2. Пазар на труда

Характеристиките на пазара на труда и постигнатите равнища на икономическа активност, заетост и безработица определят и темповете на социално-икономическото развитие в община Карнобат. За анализа на местния пазар на труда са използвани следните понятия:

- Заети лица – лица на 15 и повече навършени години, които през наблюдавания едногодишен период, извършват работа, дори за един час, за което получават работна заплата или друг доход; не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради болест или други причини;
- Безработни лица – лицата на възраст 15-64 навършени години, които нямат работа през наблюдавания период; активно търсят работа; предстои да започнат до три месеца след края на наблюдавания едногодишен период; имат възможност да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период;
- Икономически активни лица – лицата, които са или заети или безработни и съставляват работната сила;

- Икономически неактивни лица – лицата извън работната сила, които не са нито заети, нито безработни през наблюдавания период.

Положителни са тенденциите както за равнището на безработицата, така и за средната годишна работна заплата:

- Средната годишна работна заплата се увеличава трайно от 6994 лв. през 2014 г. до 9878 лв. през 2018 г. – ръст от над 40% (по данни на НСИ);
- Равнището на безработицата спада от 7,79% през 2014 г. до 4,84% през 2018 г. (по данни на Агенцията по заетостта и от справка за регионалните статистически показатели за област Бургас).

Фигура 13. Равнище на безработицата и средна заплата за периода 2014-2018 г.

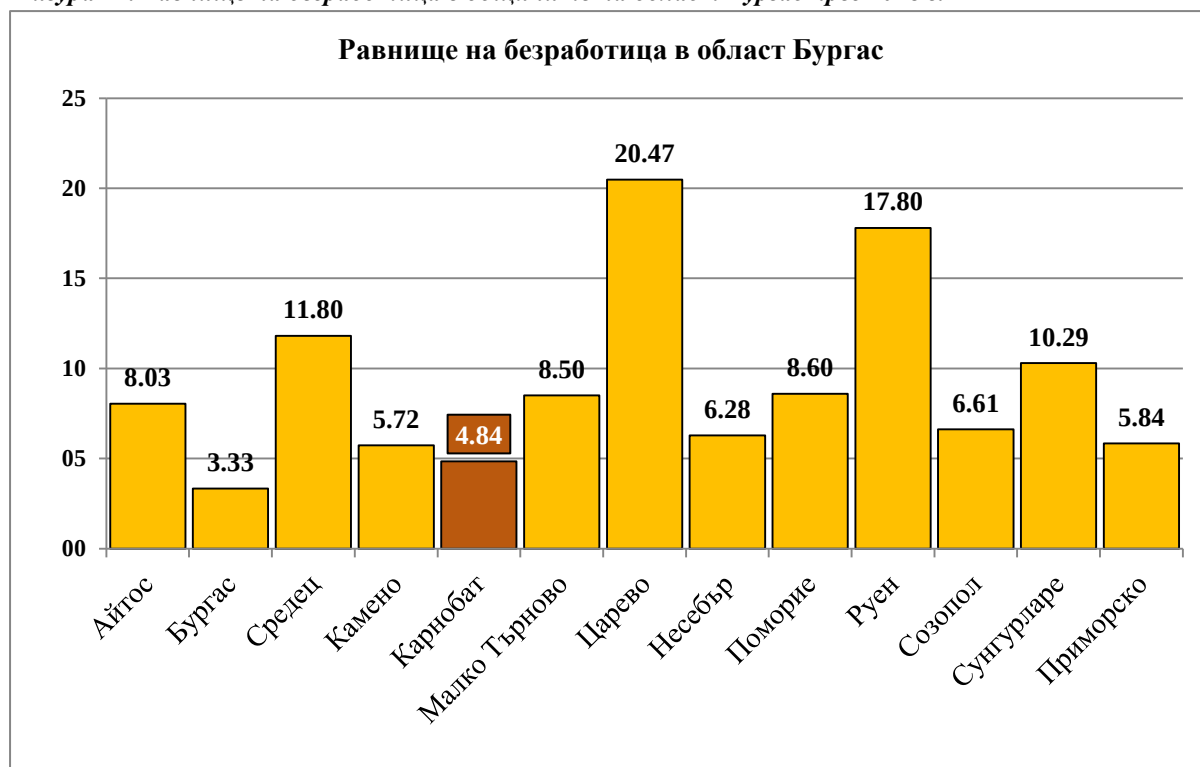

Източник на информация: НСИ и Агенция по заетостта

Изчисления: ИУПП

Въпреки положителната промяна в работната заплата и драстичното ѝ увеличение, стойностите за 2018 г. остават далеч под средните за България – 13 755 лв. Обратно, равнището на безработицата е по-благоприятно спрямо същото за страната – 6,1% и е сред най-ниските в област Бургас. Единствено в община Бургас има по-ниска безработица през 2018 г. според наличните данни на Агенцията по заетостта.

Фигура 14. Равнище на безработица в общините на област Бургас през 2018 г.

Източник на информация: Агенция по заетостта

Изчисления: ИУПП

По-горните данни са от справка за регионалните статистически показатели за Област Бургас. Данните на Бюрото по труда в Карнобат потвърждават положителната тенденция в мерките срещу безработицата – през 2019 г. регистрираните безработни са били 477 лица, което се равнява на безработица от 4,53%. Добрите резултати по отношение на заетостта са пряк резултат от активната местна политика и ежегодното участие в национални и регионални програми за разкриване на свободни работни места, в т.ч. Регионална програма за заетост; Национална програма „ЗОХТУ“; НП „Помощ за пенсиониране“, НП „Сигурност“, НП „Нова възможност за заетост“, „ОСПОЗ“, НП „Активиране на неактивни лица“, НП „Старт на кариерата“. Конкретните резултати по национални, регионални и общински програми са представени в следващата таблица.

Таблица 9. Заети работни места по национални, регионални и общински програми в община Карнобат за периода 2014-2019 г.

Програма	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Разкрити нови работни места – общо	1310	1259	1192	1161	1065	791
Брой сключени договори с работодатели по мерките за насърчаване на заетостта, вкл. по ОПРЧР	36	40	44	29	29	30
Брой безработни лица, включени в заетост по мерките за насърчаване на заетостта, вкл. по ОПРЧР	165	111	126	50	71	66

Програма	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Брой включени безработни лица в квалификационни и преквалификационни курсове, вкл. по ОПРЧР	157	7	6	29	42	46
Брой заети лица, възползвали се от мерки за повишаване на професионалната квалификация	11	-	-	-	-	3

Източник на информация: ДБТ Карнобат

Постигнатите резултати следва да бъдат продължени и надградени през периода на действие на ПИРО, като специален акцент следва да бъдат проектите за **повишаване на квалификацията и адаптацията към нуждите на пазара на труда**. Мерките за осигуряване на подкрепа за заетост ще бъдат особено важни, като се има предвид и ситуацията с разпространението на пандемията на вируса COVID-19. Много важни са и **мерките за активиране на икономически неактивните лица** – лицата, които в продължителен период от време остават извън пазара на труда, въпреки че са в трудоспособна възраст.

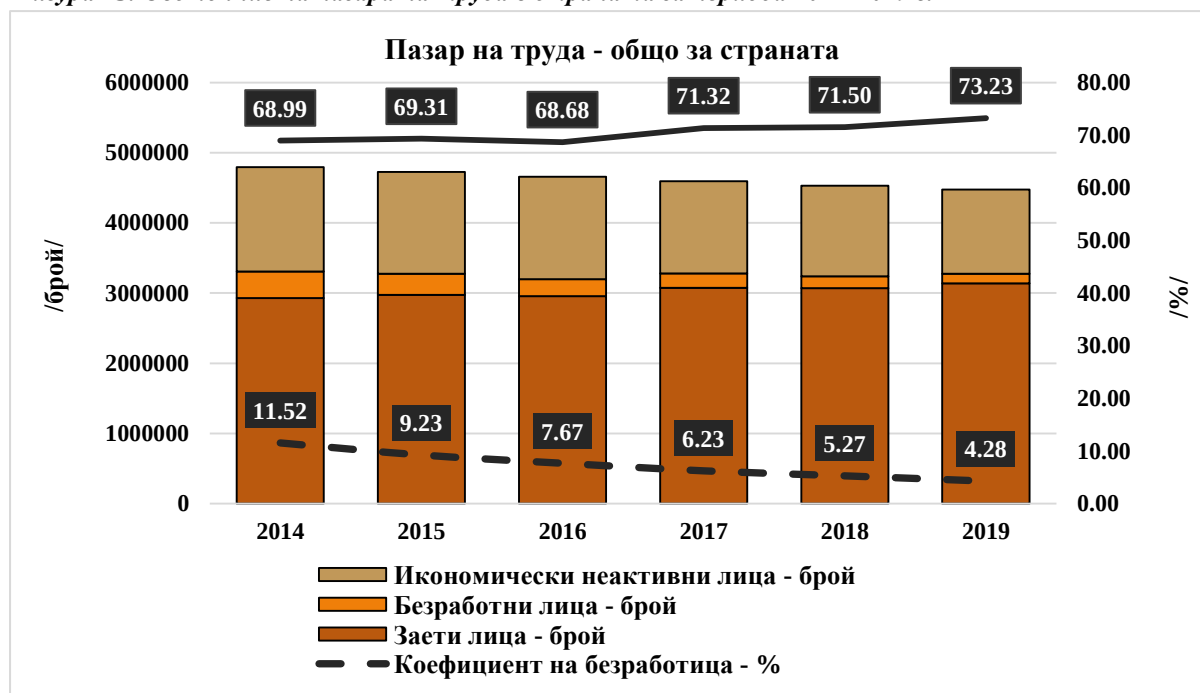
През програмен период 2021-2027 ще се изпълнява моделът на интегрираните териториални инвестиции по Приоритет 2 на ПРР, като община Карнобат ще бъде основен бенефициент и ще може да инициира **съвместни проекти за заетост със съседни и близко разположени градски общини**. Същевременно, новопредвиденият План за възстановяване и устойчивост (ПВУ) ще подкрепя Национална програма за обучение за възрастни, което ще допринесе за повишаването на икономическата активност и заетостта.

НСИ предоставя актуална статистическа информация за броя на трудоспособното население, заетите, безработните и икономически неактивните лица на 15-64 навършени години на национално ниво. Тук са изчислени референтните стойности за страната, вкл. следните коефициенти:

- Коефициент на икономическа активност – относителният дял на икономически активното население от населението на същата възраст;
- Коефициент на заетост – относителният дял на заетите лица от населението на същата възраст;
- Коефициент на безработица – относителният дял на безработните лица от икономически активното население.

От графиката става ясно, че община Карнобат изцяло следва положителните тенденции на национално ниво, без да изостава от постигнатите равнища на безработицата. На национално ниво подобрението между 2014 и 2019 г. бележи над 7 пункта – от 11,52% до 4,28%. Това подобрение се дължи основно на намалението на броя на безработните, а не на броя на икономически активното население, което също се увеличава, макар и с по-умерени темпове – коефициентът на икономическата активност за 2014 г. е 68,99%, докато през 2019 г. вече е 73,23%.

Фигура 15. Състояние на пазара на труда в страната за периода 2014-2019 г.

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

2.4.3. Образование

Образователната инфраструктура в община Карнобат обхваща общо 14 заведения – 7 детски градини и 7 училища, вкл. 1 професионална гимназия. Националният статистически институт предоставя информация за основните показатели, характеризиращи степента на развитие на образователната система в общината и позволяващи нейното сравнение с усреднените стойности на областно и национално ниво. Статистическите данни обхващат периода между учебната 2014-2015 и учебната 2019-2020 година. През наблюдавания период, неблагоприятните демографски тенденции се отразяват и върху развитието на образователната система и водят до намаление в броя на групите и децата в детските градини, както и на паралелките и учащите в общообразователните училища. Постепенното и трайно намаление на броя на децата и учениците неизменно води до появата на маломерни паралелки и тяхно сливане, което води до затруднен образователен процес, а крайното проявление на този проблем е свързан със закриването на цели училища. Именно това се е случило и в рамките на община Карнобат, където се е наложило закриването на училището в село Соколово поради невъзможност за формирането на паралелки. Положително е, че въпреки тези негативни процеси, броят на педагогическия персонал и учителите в детските заведения и общообразователните училища се увеличава. Друга положителна характеристика е свързана с възходящото развитие на професионалната гимназия в град Карнобат, където броят на учениците бележи значителен ръст – знак за повишаващата се привлекателност на Професионална гимназия по селско стопанство и лека промишленост (ПГССЛП), което от своя страна е важна предпоставка за подготовката на кадри в ключови отрасли за местната икономика.

Таблица 10. Основни показатели в сферата на образованието*

Показател	Мярка	Община Карнобат			Област Бургас	Община Карнобат
Образование - година		2014-2015	2019-2020	Изменение (%)	2019-2020	Дял от областта (%)
Детски градини	брой	7	7	0,00	109	6,42
Групи в детските градини	брой	33	30	-9,09	560	5,36
Педагози в детските градини	брой	64	65	1,56	1 170	5,56
В т.ч. учители	брой	59	60	1,69	1 103	5,44
Деца	брой	875	719	-17,83	13 721	5,24
Места на 100 деца	брой	94	112	19,15	106	-
Общообразователни училища	брой	7	6	-14,29	118	5,08
Паралелки в общообразователни училища	брой	112	104	-7,14	1 674	6,21
Учители в общообразователни училища	брой	171	193	12,87	3 003	6,43
Учащи в общообразователни училища	брой	2 569	2 293	-10,74	37 079	6,18
Професионални училища	брой	1	1	0,00	17	5,88
Паралелки в професионални училища	брой	15	16	6,67	280	5,71
Учащи в професионални училища	брой	380	441	16,05	8 180	5,39
Учители в професионални училища	брой	24	23	-4,17	479	4,80

Източник на информация: НСИ

*Наблюдават се несъответствия между данните на НСИ и данните от общинските регистри, според които към 2020 г. децата в детските градини са 607, а педагозите са 56; учениците в училищата са 2728.

Предучилищното образование в общината е представено от 7 детски градини, които закономерно са съсредоточени в град Карнобат, а поради малкия брой на населението извън общинския център – само в четири села има детски заведения:

- ДГ „Вълшебство“, гр. Карнобат с филиал в с. Невестино – 130 деца през 2020 г. по данни на общинска администрация;
- ДГ „Мир“, гр. Карнобат – 110 деца;

- ДГ „Иглика“, гр. Карнобат – 88 деца;
- ДГ „Славейче“, гр. Карнобат – 97 деца;
- ДГ „Яна Лъскова“, гр. Карнобат – 86 деца;
- ДГ „Митко Палаузов“ с. Екзарх Антимово – 50 деца;
- ДГ „Пролет“ с. Кликач с филиал с. Соколово – 46 деца.

Според статистиката на НСИ, броят на децата спада от 875 през уч. 2014/2015 до 719 през уч. 2019/2020 – намаление от близо 20%. За сметка на това броят на педагозите и учителите се запазва относително стабилен. Същевременно, по данни на РУО Бургас, общият брой на децата, преждевременно напуснали детските градини, е 53 през 2016 г., 46 през 2017 г.; 45 през 2018 г.; 40 през 2019 г. и 27 през 2020 г. В този смисъл през следващите години са препоръчителни мерки за обхващане на всички деца във предучилищна възрастова група, така че материалната база на общинските детски градини да се използва оптимално. През учебната 2019/2020 г. на 100 деца в общината съответстват 112 места.

Фигура 16. Заетост на детските градини за периода 2014-2019 г.

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Училищното образование е представено от 6 общообразователни училища и 1 професионална гимназия – 1 от общо 17 за цялата област Бургас:

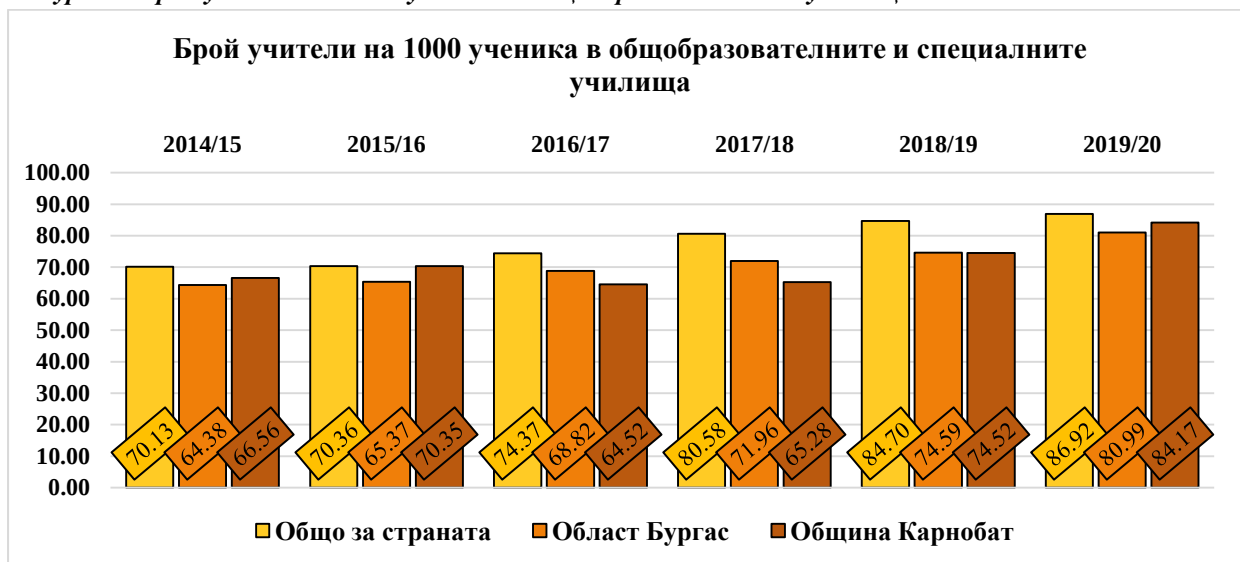
- СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – 708 ученика към 2020 г. по данни на общинска администрация;
- СУ „Христо Ботев“ – 783 ученика;
- ОУ „Христо Смирненски“ – 360 ученика;
- ОУ „П. Р. Славейков“ – 214 ученика;

- ОУ „Христо Ботев“ - с. Екзарх Антимово – 128 ученика;
- ОУ „Христо Ботев“ - с. Кликач – 53 ученика.
- Професионална гимназия по селско стопанство и лека промишленост в град Карнобат – 482 ученика.

В рамките на проект „Повишаване на енергийната ефективност на публични общински сгради от образователната инфраструктура в град Карнобат“ на обща стойност 741 048,54 лв. между 2016 и 2018 г. са обновени с внедрени мерки за енергийна ефективност три от учебните сгради – ОУ „П. Р. Славейков“, ДГ „Яна Лъскова“ и спомагателна сграда на ОУ „Христо Смирненски“.

Две от училищата са разположени извън общинския център – в двете най-големи села Екзарх Антимово и Кликач. Там са и две от четирите детски заведения извън град Карнобат, което определя тяхната обслужваща роля и за близкоразположените села. Според статистическата информация на НСИ, спадът в броя на учениците в общообразователните училища между уч. 2014/2015 и уч. 2019/2020 надхвърля 10%, което рефлектира върху закриването на 8 паралелки, както и на училището в село Соколово. В същото време броят на учителите се увеличава от 171 до 193, което е показател за успешни образователни политики в община Карнобат и привличането на квалифицирани кадри. Въпреки привличането на допълнителни учители, по показателя „Брой учители на 1000 ученика в общообразователните училища“, община Карнобат отчита малко по-ниски стойности от усреднения стандарт за страната.

Фигура 17. Брой учители на 1000 ученика в общообразователните училища

Източник на информация: НСИ

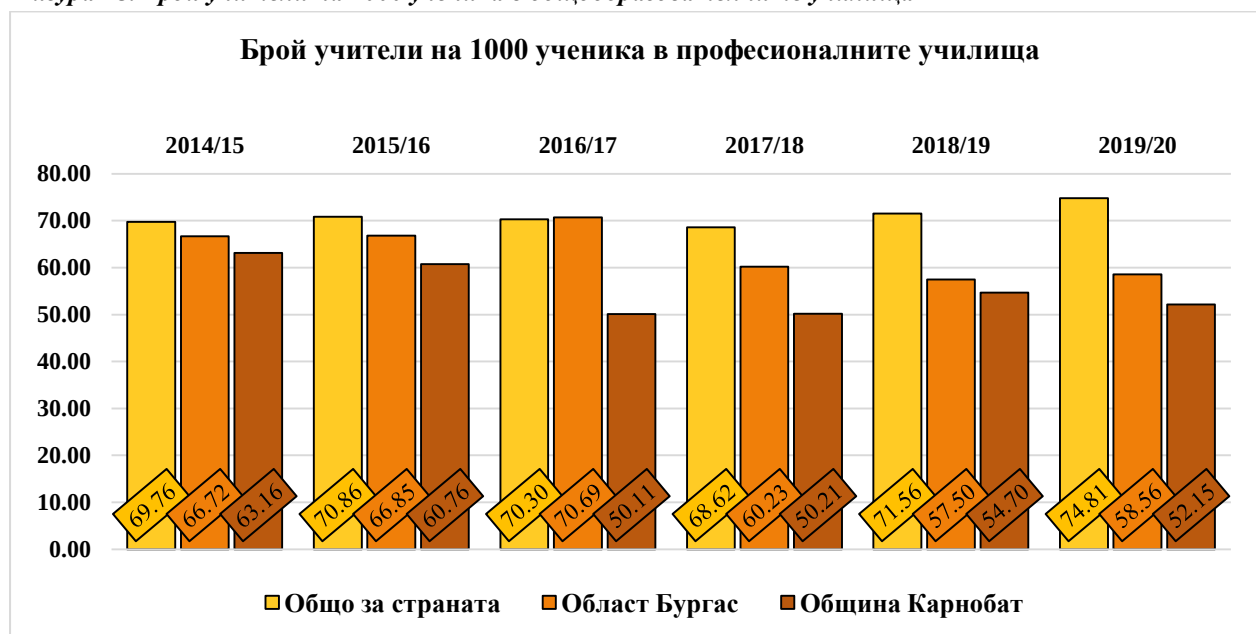
Изчисления: ИУПП

Община Карнобат предлага и възможности за качествено професионално образование в Професионална гимназия по селско стопанство и лека промишленост по специалностите „Лозаровинар“, „Електротехник“, „Техник на селскостопанска техника“ и „Икономист“. Гимназията разполага с много добре оборудвана учебно-техническа база със специализирани кабинети и работилници; два компютърни

кабинета; физкултурен салон в отделна сграда; училищна библиотека с фонд от над 10 000 библиотечни единици от справочна, техническа, художествена литература и периодика.

През периода 2016-2019 година е реализиран проект „Реконструкция и обновяване на материалната база на Професионална гимназия по селско стопанство и лека промишленост гр. Карнобат“ на обща стойност близо 1 300 000 лв. Като резултат от проекта са ремонтирани, обновени и санирани сградите на ПГССЛП; изпълнени са енергоспестяващи мерки; доставено и монтирано е оборудване и обзавеждане. Училищата и инвестициите за подобряване на професионалното образование рефлектират и върху привлекателността на образованието в гимназията, където учениците се увеличават с над 16% – от 380 до 441 ученика. Същевременно по показател „Брой учители на 1000 ученика“ има изоставане спрямо както областта, така и страната и това е посока за следващи подобрения в сектора.

Фигура 18. Брой учители на 1000 ученика в общообразователните училища

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Възможностите за интегриране на инвестиции в подкрепа на икономиката, образованието, осигуряването на кадри и заетостта в рамките на концепции за интегрирани териториални инвестиции са налице в община Карнобат. Наличието на добра връзка между приоритетните икономически отрасли, специалностите в професионалната гимназия, както и специализацията на Института по земеделие, извеждат възможностите за комплексни проекти за развитие на земеделие и хранително-вкусова промишленост.

2.4.4. Здравеопазване

Системата на здравеопазването в община Карнобат включва МБАЛ Карнобат, център за спешна медицинска помощ – филиал Карнобат, два медицински центъра, практики

за първична и специализирана помощ, медико-диагностична лаборатория, индивидуални практики на дентални лекари, училищни кабинети както и аптеки.

Многопрофилна болница за активно лечение (МБАЛ) – гр. Карнобат, осигурява болнична медицинска помощ на населението от общините Карнобат и Сунгурларе и хемодиализна помощ на нуждаещите се болни от общините Карнобат, Айтос, Сунгурларе и Руен. Сградата, в която се помещава болницата, отговаря функционално на изискванията за болнично заведение и е в добро състояние. През 2020 г. е закупен нов рентгенов апарат за отделението по образна диагностика на МБАЛ – Карнобат, с което е осигурена възможност за всички болнични отделения, както и за „Медицински център 1“ и общопрактикуващите лекари да продължат да изпълняват дейността си пълноценно. Отделенията и помощните звена са оборудвани с необходимата медицинска апаратура. Съгласно Националната здравна карта в болницата функционират следните отделения:

- Вътрешно отделение;
- Детско отделение;
- Нервно отделение;
- Отделение за долекуване;
- Отделение по образна диагностика;
- Отделение по хемодиализа.

„Медицински център 1“ ЕООД – гр. Карнобат осъществява специализирана извънболнична помощ. Центърът е разположен в сградата на бившата поликлиника и разполага с 13 специализирани кабинета:

- Вътрешни болести;
- Ендокринологичен;
- Неврологичен;
- Педиатричен;
- Офталмологичен;
- Хирургичен;
- Дермато-венерологичен;
- Акушеро-гинекологичен;
- УНГ;
- Физиотерапевтичен;
- Пулмологичен;
- Кардиологичен;
- Психиатричен.

В град Карнобат работи и **Медицински център „Св. Йоан Рилски Чудотворец“**, както и **две групови и две индивидуални практики за първична медицинска помощ**:

- Групова практика ПМП „Медик“ ООД, която разполага с 6 лекари, 7 медицински сестри и 2 фелдшери;
- Групова практика ПМП „Драганов-Атанасова“, която разполага с 2 лекари и 2 медицински сестри;
- Индивидуална практика ПМП в гр. Карнобат с 1 лекар;
- Индивидуална практика ПМП в село Екзарх Антимово с 1 лекар.

По данни на регистъра на НЗОК, в община Карнобат има едва **7 аптеки**, като всички те са съсредоточени в общинския център – в селата от общината няма изградена аптека. Това налага търсенето на модели, които да **улесняват закупуването на базови лекарства**, като например поставянето на вендинг автомати за лекарства.

Комплексът от услуги и най-вече ролята на многопрофилната болница определят надобщинското значение на здравеопазването в община Карнобат за общините Карнобат, Айтос, Сунгурларе и Руен. Степента на развитие на здравеопазването е сред основните причини, община Карнобат да не попада сред 80-те български общини с близо 600 000 души население със затруднен достъп до публични услуги, определени в Националната концепция за пространствено развитие. Същевременно съседните общини Сунгурларе и Стралджа попадат сред общините в неблагоприятно положение що се отнася до обезпечеността с публични услуги. Този факт обуславя възможностите за развитие на **междубщински проекти за подобряване на достъпа до здравеопазване**, вкл. чрез изграждане на оборудвани мобилни екипи към МБАЛ Карнобат.

Положителна характеристика на здравеопазването в периода 2014-2019 г. е подобряването на два от ключовите показателя – брой лекари и брой легла в МБАЛ. По данни на НСИ, лекарите се увеличават от 41 до 43, докато леглата в многопрофилната болница – от 60 до 70 или ръст от 16,67%.

Таблица 11. Основни показатели в сферата на здравеопазването

Показател	Мярка	Община Карнобат			Област Бургас	Община Карнобат
Здравеопазване - година		2014	2019	Изменение (%)	2019	Дял от областта (%)
Лекари	брой	41	43	4,88	1 363	3,15
Лекари по дентална медицина	брой	10	10	0,00	302	3,31
Медицински специалисти по Здравни грижи	брой	56	54	-3,57	2 223	2,43
Многопрофилни болници - заведения	брой	1	1	0,00	10	10,00

Показател	Мярка	Община Карнобат			Област Бургас	Община Карнобат
Здравеопазване - година		2014	2019	Изменение (%)	2019	Дял от областта (%)
Многопрофилни болници - легла	брой	60	70	16,67	1 448	4,83
Медицински центрове - заведения	брой	1	2	100,00	42	4,76
Медицински центрове - легла	брой	-	-	-	64	-
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории - заведения	брой	0	1	-	47	2,13
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории - легла	брой	-	-	-	-	-

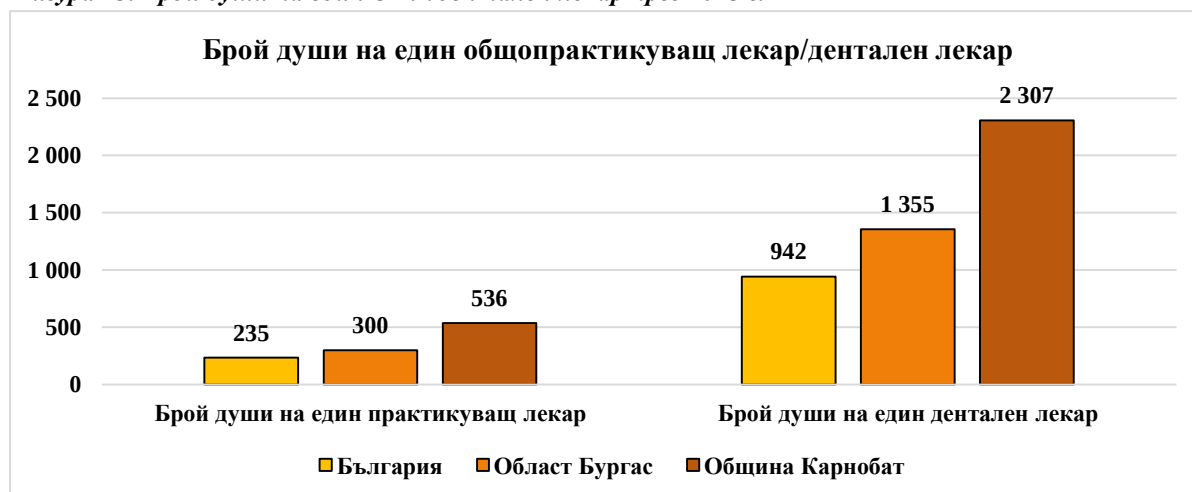
Източник на информация: НСИ, НЗОК

Изчисления: ИУПП

Макар и показателите да се подобряват, при референтен дял на населението от 5,64%, в община Карнобат развиват дейност само 3,15% от лекарите за цялата област Бургас през 2019 г. Лекарите по дентална медицина за същата година са 10 или 3,31% от лекарите за цялата област. Всичко това логично се отразява на изоставането на общината по показателите за брой лица от населението, които се падат на един практикуващ лекар, както и на един дентален лекар. През 2019 г. се падат по 536 души на един практикуващ лекар и 2307 души на един дентален лекар, докато стойностите на национално ниво са съответно 235 и 942, а на областно ниво – 300 и 1355.

Като се имат предвид високата смъртност и процесите по застаряване на населението, през следващите години здравеопазването следва да бъде водещ приоритет, което съвпада и с националните приоритети на Програма „Развитие на регионите“. Наличието на добре изградена здравна инфраструктура с оборудване, вкл. МБАЛ, медицински центрове и филиал за спешна помощ, е добра предпоставка за привличането и задържането на кадри, в т.ч. общопрактикуващи и дентални лекари. В този смисъл по отношение на здравеопазването следва да се комбинират **мерки за обновяване на сградния фонд, заедно с „меки“ мерки за осигуряване на кадри.**

Фигура 19. Брой души на един ОПЛ/дентален лекар през 2019 г.

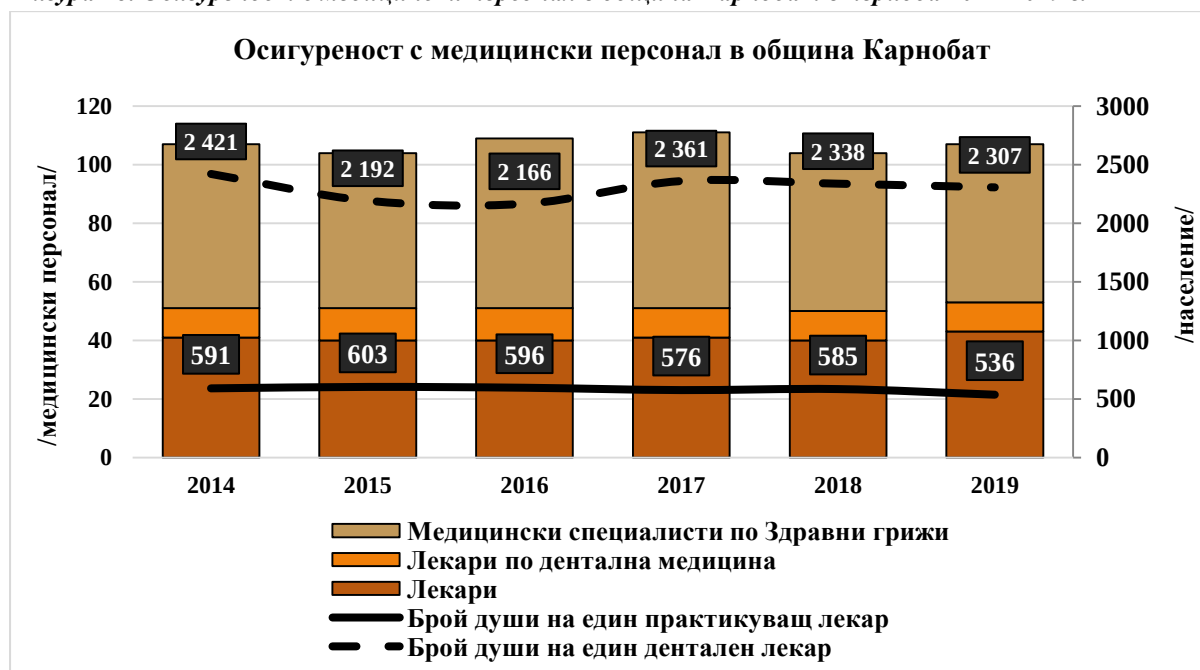

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

Най-ниска стойност за съотношението между населението и лекарите е постигната през 2019 г., след като лекарите се увеличават от 40 през предходната 2018 г. на 43, като същевременно населението на общината продължава да намалява. Така през 2019 г. 536 души се падат на един лекар, при 585 през 2018 г. При денталните лекари най-ниската стойност е била през 2015 и 2016 г., когато денталните лекари стават общо 11, но през следващата година техният брой се връща отново на 10. Медицинските специалисти по здравни грижи бележат слабо намаление между 2014 и 2019 г. – от 56 до 54.

Фигура 20. Осигуреност с медицински персонал в община Карнобат в периода 2014-2019 г.

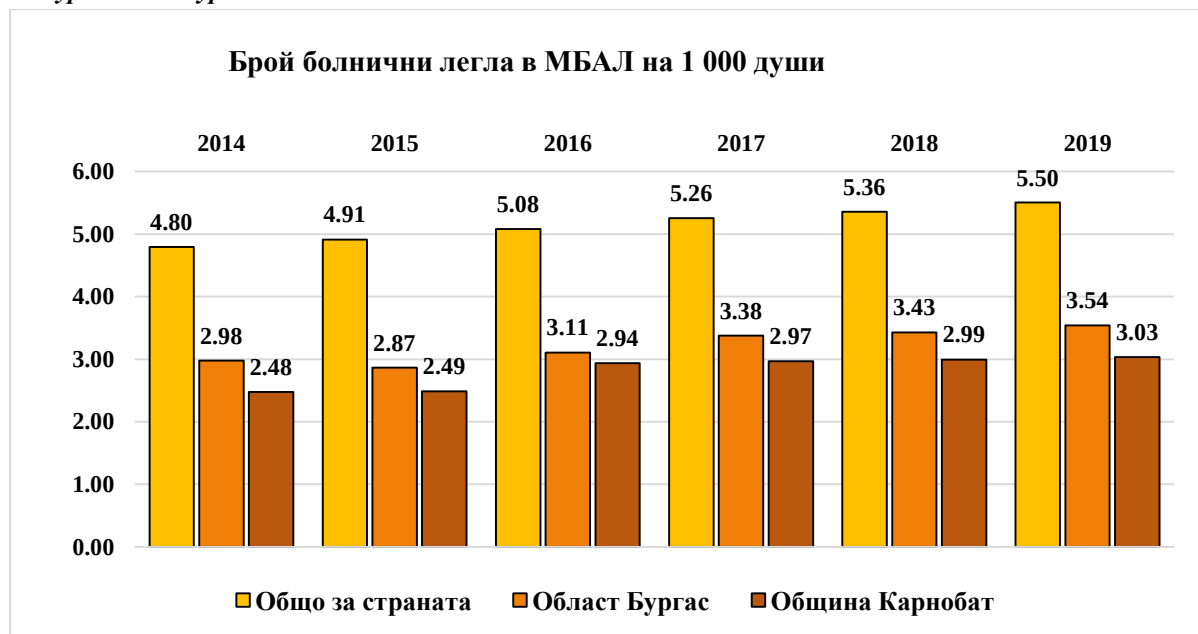

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

По-малка е и осигуреността с болнични легла на 1000 души от населението, сравнено с областта и страната, въпреки че за периода 2014-2019 г. броят на леглата в МБАЛ се увеличава от 60 до 70. Това означава, че броят болнични легла, които се падат на 1000 души от населението през 2014 г. е 2,48, докато през 2019 г. се повишава до 3,03. Референтната стойност за област Бургас е 3,54, докато за страната е значително по-висока и достига 5,50.

Фигура 21. Осигуреност с легла в МБАЛ

Източник на информация: НСИ

Изчисления: ИУПП

В рамките на програмния период 2014-2020 са осигурени инвестиции от близо 1 000 000 лв. за подобряване на **спешната медицинска помощ**, вкл.:

- Изграждане на нова сграда за Спешна медицинска помощ – Карнобат;
- Модернизиране на помещенията на СМП - Карнобат чрез доставка на оборудване и обзавеждане;
- Закупуване на съвременни медицински превозни средства (линейки), осигурени с оборудване и медицинска апаратура за СМП.

През следващите години следва да се реализират проекти за обновяване на материалната база и оборудването на МБАЛ, така че здравната грижа в болницата да осигурява още по-високо качество. През новия програмен период община Карнобат ще може да участва в проекти за **подобряване на здравеопазването с надобщинско значение по модела на интегрираните териториални инвестиции**.

2.4.5. Социални услуги

Община Карнобат провежда последователна политика по деинституционализация на социалните грижи и осигуряването на съвременна инфраструктура за предоставяне на социални услуги в общността. Към 2020 г. в общината функционират множество социални обекти, вкл. от резидентен тип, които обхващат различни типове целеви

групи – деца, младежи, семейства и родители в риск, възрастни хора с увреждания и пенсионери. Към момента остава само една специализирана социална институция – Дом за пълнолетни лица с деменция, с. Огнен, като постепенно се намалява неговият капацитет.

Таблица 12. Социални услуги в община Карнобат

Услуга	Целеви групи и дейности
Защитено жилище за младежи с умствена изостаналост, село Искра	Защитеното жилище за младежи с умствена изостаналост е базирано на модела „Живот в малка група“. Основна цел и дейност е да предлага за определено време защитено пространство за съвместен и независим живот на лица, непригодни да водят самостоятелен начин на живот . Крайната цел е да се подпомогнат потребителите да формират умения за относително самостоятелен и пълноценен начин на живот; ефективно вграждане в социалната среда; изграждане на подкрепяща мрежа от приятели и партньори; трудова реализация на хората с ментални увреждания, съобразно индивидуалните им умения; повишаване качеството на социалните услуги, предоставяни за тази категория хора.
Център за социална рехабилитация и интеграция „Света Анна“, град Карнобат	Центърът предлага комплекс от социални услуги от професионалисти – изготвяне на индивидуални програми за социално включване, обучения, рехабилитация и адаптиране за водене на пълноценен и независим живот на децата и младежите с увреждания на територията на Община Карнобат. ЦСРИ консултира и подпомага не само потребителите, сключили договор, но и хора с увреждания, потърсили информация, техническа помощ и др., без да са регистрирани в заведението като потребители на социални услуги.
Център за обществена подкрепа, град Карнобат	Центърът предоставя следните социални услуги – превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца , обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск , консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви, идентифициране на деца, родители и бременни жени в риск ; социално консултиране и подкрепа на майки, заявяващи намерение да изоставят детето си в родилно отделение; обучения за формиране умения за самостоятелен живот за деца от семейства в риск ; обучения на приемни родители и осиновители, арт терапия, рехабилитация и др.
Дневен център за деца и/или младежи с увреждания „Детски свят“, град Карнобат	В Центъра се предоставя комплекс от социални услуги – дневни и почасови, като грижа, рехабилитация, терапия, консултиране, информиране и подкрепа, включително на лицата, полагащи грижи за децата с увреждания в домашна среда, мобилни услуги, ранна интервенция на уврежданията, организация на свободното време и личните контакти. Центърът допринася за осигуряването на безопасна и сигурна среда, в която всяко дете от целевата група да има възможността да развие потенциала си и да придобие социални компетенции и умения за самостоятелно справяне в живота, практическа и социална автономност и развитие на познанието и интелекта.
Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания - 2 бр.,	Социалната услуга е базирана на модела „Живот в малка група“ и има за цел да осигури устойчив модел за деинституционализация на институциите за деца като им осигури живот в среда, близка до семейната. Основна цел и дейност е да предлага на децата с ментални увреждания , непригодни да водят самостоятелен начин на живот,

Услуга	Целеви групи и дейности
град Карнобат	защитено пространство за съвместен и независим живот. Крайната цел е да се подпомогнат потребителите да формират умения за относително самостоятелен и пълноценен начин на живот; ефективно вграждане в социалната среда; изграждане на подкрепяща мрежа от приятели и партньори; трудова реализация на хората с ментални увреждания, съобразно индивидуалните им умения; повишаване качеството на социалните услуги предоставяни за тази категория хора.
Комплекс за социални услуги „Надежда“, град Карнобат	В Комплекс за социални услуги „Надежда“ се предоставят услугите - Център за социална рехабилитация и интеграция на лица с увреждания и Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост. Социалната услуга ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост е базирана на модела „Живот в малка група“ и има за цел да осигури устойчив модел за деинституционализация на институциите за възрастни хора, като им осигури живот в среда, близка до семейната. Основна цел и дейност е да предлага на лицата с ментални увреждания, непригодни да водят самостоятелен начин на живот, защитено пространство за съвместен и независим живот. Крайната цел е да се подпомогнат потребителите да формират умения за относително самостоятелен и пълноценен начин на живот; ефективно вграждане в социалната среда; изграждане на подкрепяща мрежа от приятели и партньори; трудова реализация на хората с ментални увреждания, съобразно индивидуалните им умения; повишаване качеството на социалните услуги предоставяни за тази категория хора. В ЦСРИ се предоставят следните почасови социални услуги: социално консултиране на потребителите и техните семейства, психологическо консултиране, рехабилитация на речта и говора, лечебна физкултура и двигателна рехабилитация, арттерапия и трудотерапия. ЦСРИ „Надежда“ предоставя услуги както на потребители от общността, така и на част от потребителите в другите социални услуги от резидентен тип, функциониращи на територията на община Карнобат. Капацитетът на ЦНСТ е 30 потребители, с общ персонал – 5 щатни бройки.
Комплекс за социални услуги „Ахинора“, село Искра	Комплексът включва Център за настаняване от семеен тип на пълнолетни лица с умствена изостаналост и Център за настаняване от семеен тип на пълнолетни лица с психични разстройства. Услугите са базирани на модела „Живот в малка група“ и предоставят услуги за лица с умствена изостаналост и психични разстройства, които не могат да се справят самостоятелно в живота. Услугите предоставят защитено пространство, в което потребителите да водят относително самостоятелен и независим живот с подкрепата на специалисти, които ги подпомагат да развиват умения за справяне със задачи от ежедневието, да ползват почасови услуги за психологическа подкрепа, трудотерапия, арттерапия, за изграждане на подкрепяща мрежа от приятели и партньори; за трудова реализация на хората с ментални и психични увреждания, съобразно индивидуалните им умения; повишаване качеството на социалните услуги предоставяни за тази категория хора.
Дом за пълнолетни лица с деменция, село Огнен	Домът е с капацитет 45 лица към 2020 г. Съгласно плана за развитие и реформиране на институцията, се изпълняват мерки за извеждане на потребителите, неотговарящи на профила на заведението и постепенно намаляване на капацитета на дома.
Домашен социален	Домашен социален патронаж е комплекс от социални услуги с

Услуга	Целеви групи и дейности
патронаж	капацитет 400 човека, предоставяни в общността – по домовете на възрастни хора и хора с увреждания свързани с доставка на храна, битови и други социални услуги. Чрез Домашен социален патронаж се предоставя и услугата „Обществена трапезария“ с капацитет 80 потребители. Насочена е към лица от уязвими групи, ползващи социални помощи, лица без доходи и с доходи под линията на бедност, които поради възрастта си или поради заболяване/увреждане не могат да осигурят сами или с помощта на своите близки ежедневните си потребности от храна.
Детска млечна кухня	Детска млечна кухня е с капацитет 300 порции дневно. През ноември 2020 г. е предоставяла храна на 110 деца от 10 месеца до 3 годишна възраст, които се отглеждат в домашни условия, не са настанени в детски ясли, социални или здравни заведения на държавна или общинска издръжка. Услугата „Детска млечна кухня“ се финансира от общинския бюджет като държавно делегирана дейност в частта, отнасяща се до разходите за възнаграждения и дължими социални осигуровки на заетите лица от персонала. Издръжката на Детска млечна кухня, в т.ч. разходи за хранителни продукти, режимни разходи и др. се финансира като местна дейност и се осигурява от местните приходи в общинския бюджет.
Клубове на пенсионера и хората с увреждания	В община Карнобат развиват дейност 30 клуба на пенсионера и 3 клуба на хора с увреждания с членска маса от 2600 потребители. Основните дейности са: занимания по интереси, общуване и поддържане на социални контакти и др. Освен пенсионерските клубове на територията на Община Карнобат са създадени и работят следните организации и дружества: - общинска организация на инвалидите; - дружество на слепите; - дружество на диабетиците; - тракийските дружества: „Слав Мерджанов“ и пенсионерски клуб към дружеството; дружество „Капитан Петко войвода“.

Източник на информация: Общинска администрация Карнобат

Разнообразието от социални услуги в община Карнобат отразява активната общинска политика в социалната сфера, свързана и с реализацията на инфраструктурни проекти с финансиране от различни източници:

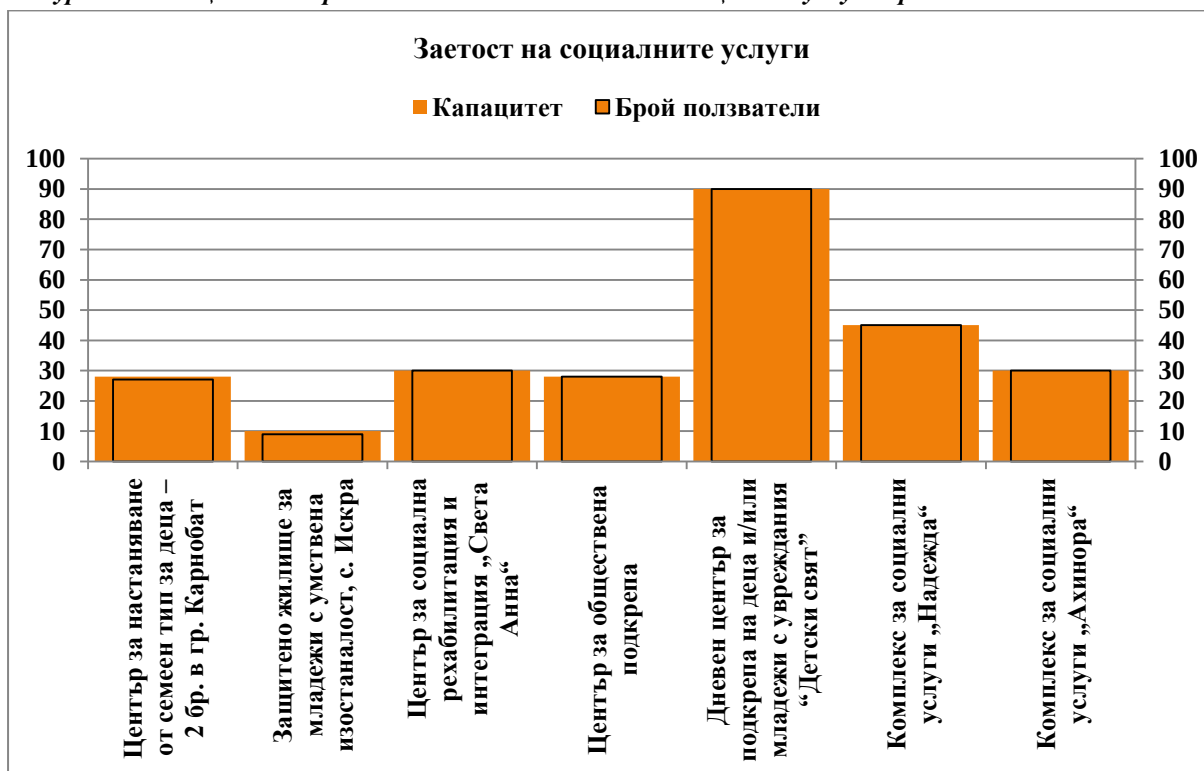
- Проект „Изграждане на Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства в град Карнобат“ в периода 2017-2019 г. по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 на обща стойност 424 987,00 лв. В резултат на обновление и адаптация на общинска сграда е осигурена подходяща инфраструктура за осигуряване на услугата „Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства“ с капацитет 30 потребители за дневна грижа и 60 потребители за консултативни услуги;
- Проект „Предоставяне на социална услуга „Дневен център за деца и/или младежи с увреждания“ в гр. Карнобат“ по ОПРЧР 2014-2020, който обезпечава предлагането на услугите в новоизградения Дневен център;
- Проект „Повишаване на енергийната ефективност на сграда на Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увреждания в град Карнобат“ в периода

2016-2018 г. по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 на обща стойност 573 448,56 лв. В резултат на проекта е ремонтирана, обновена и санирана сградата на Център за социална рехабилитация и интеграция в гр. Карнобат;

- Проект „Преустройство на съществуваща двуетажна сграда в млечна кухня на първи етаж и офиси на втория етаж гр. Карнобат“ през 2019 г. по Програма „Красива България“. В резултат на проекта са изпълнени мерки за енергийна ефективност на сградата – топлинно изолиране на външни стени, покрив и подмяна на съществуващата външна дограма; изграден е нов покрив; възстановени са дефектирани участъци от носещата конструкция; ремонтирано е вътрешното пространство, съобразно новата функция на сградата; благоустроено е прилежащото дворно пространство.

Въпреки текущите процеси по деинституционализация и новоразкритите обекти, по данни на общинска администрация към 2020 г. капацитетът на услугите в общността е запълнен. Същевременно има допълнителна нужда от разкриването на подходящи услуги за социална интеграция на изолирани групи от ромското население, което е над 5% от общото население. През следващите години ще могат да се използват възможностите на новите програми с финансиране от европейските фондове, както и от План за възстановяване и устойчивост (ПВУ), за разширяването на съществуващите и изграждане на нови социални обекти.

Фигура 22. Капацитет и брой ползватели на основните социални услуги през 2020 г.

Източник на информация: Общинска администрация Карнобат

2.4.6. Култура

Читалища

Културният живот на местната общност в Карнобат се гради преди всичко от дейността на читалищата и тяхната роля за опазване на традициите, осигуряването на достъп до съвременно изкуство и насърчаването на любителското творчество сред малки и големи. Читалищата са неразривно свързани с духовното и културно развитие в Карнобат още от 1862 г., когато е основано читалището в град Карнобат 1862 г. – само 6 години след откриването на първото българско читалище в Свищов. От тогава до днес са създадени 24 народни читалища, които имат активна роля в подготовката и провеждането на ежегодните културни календари на общината.

Таблица 13. Читалища в община Карнобат

Читалище	Населено място
НЧ „Димитър Полянов-1862 г.“	гр. Карнобат
НЧ „Изгрев-1928 г.“	с. Аспарухово
НЧ „Христо Ботев-1928 г.“	с. Венец
НЧ „Изгрев-1929 г.“	с. Глумче
НЧ „Светлина-1928 г.“	с. Деветак
НЧ „Христо Смирненски-1932 г.“	с. Детелина
НЧ „Пробуда-1929 г.“	с. Добриново
НЧ „Господин Иванов-1928 г.“	с. Драганци
НЧ „Н. Й. Вапцаров-1925 г.“	с. Екз. Антимово
НЧ „Червена звезда-1928 г.“	с. Зимен
НЧ „Михаил Иванов-1927 г.“	с. Искра
НЧ „Христо Ботев-1935 г.“	с. Кликач
НЧ „Надежда-1929 г.“	с. Кр. Градище
НЧ „Христо Ботев-1926 г.“	с. Крушево
НЧ „Пробуда“	с. Мъдрино
НЧ „Просвета-1928 г.“	с. Невестино
НЧ „П. Р. Славеиков-1927 г.“	с. Сан Стефано
НЧ „Светлина – 1922 г.“	с. Сигмен
НЧ „Г.С. Раковски“	с. Смолник
НЧ „Развитие-1928 г.“	с. Соколово
НЧ „Пробуда-1924 г.“	с. Сърнево
НЧ „Христо Ботев-1928 г.“	с. Хаджиите
НЧ „П.К. Яворов-1925 г.“	с. Церковски
НЧ „Пробуда-1905 г.“	с. Черково

Източник на информация: Общинска администрация Карнобат

Една от основните задачи на местните читалища е свързана с развитието на библиотечното дело. Във всяко читалище има читалищна библиотека с общо 209 021

тома библиотечен фонд. В библиотеките през 2019 г. са регистрирани 3945 читатели, а общият брой на посещенията за заемане на литература и за ползване на интернет достигат 17 780.

Библиотеката към НЧ „Д. Полянов – 1862 г.“ град Карнобат е най-голямата и с богат фонд от 101 607 библиотечни единици, 10 компютъра за свободно ползване от гражданите, с електронна програма-каталог, инвентарна книга и книги за движение на фонда. Библиотеката се обслужва от 3 професионални библиотекари. През 2019 г. са реализирани множество инициативи, привлекли деца и възрастни. Има 2562 потребители – 2018 учаци, 184 пенсионери, 360 специалисти. За 2019 г. са осъществени 11 919 посещения.

Традиционни за селските читалища са ваканционните колективни четения на открито и закрито на детска литература, обсъждане на героите, драматизация и отбелязване на седмицата на детската книга и изкуство за деца; чествания на дати свързани с историята, годишнини на бележити личности; възстановки на обреди и обичаи; участия във фолклорни конкурси на общинско, регионално и национално ниво; съвместни мероприятия с пенсионерските клубове по места и от съседни общини; съвместни концерти по случай юбилейни чествания; кулинарни работилници, занаятчийски работилници с деца и много други.

Към най-голямото общинско читалище „Димитър Полянов – 1862 г.“ е уредена и **художествената галерия „Бенчо Обрешков“**, като неизменна част от дейността на читалището са организираните изложби. През 2019 г. са проведени шест изложби – 2 самостоятелни, 2 общи, 1 от фонда на галерията и една по повод 120 години от раждането на художника Бенчо Обрешков.

Друга важна роля на местните читалища е **развитието на любителското художествено творчество**. Самодейните групи към читалищата участват много активно в отбелязването на празници и фестивали, което потвърждава, че читалищата имат водещо място в изпълнението на културния календар. Сред съставите и ансамблите към читалищата се отличават:

- Духов оркестър „Карнобат“ към НЧ „Д. Полянов – 1862 г.“ – участва в общински празници и концерти, организирани от читалището, както и самостоятелни концерти;
- Ансамбъл „Карнота“ – участва в национални конкурси и фестивали;
- Мажоретен състав;
- Барабанен оркестър;
- Детска вокална група „До, ре, ми“;
- Младежка театрална формация „Хоризонти“;
- Кино-фото клуб;
- Танцова формация „Терпси“ за латино и модерни танци.

С новосъздадените през 2019 година Детска фолклорна група – НЧ „Хр. Ботев – 1928 г.“, с. Венец; смесена певческа група и квартет – НЧ „П. К. Яворов – 1925 г.“, с. Церковски, самодеен ансамбъл със смесена певческа група – НЧ „Светлина – 1928 г.“, с. Деветак се продължава традицията за привличане и приобщаване на младите хора към любителското художествено творчество.

Участието на съставите в календара от местни и регионални събития представлява голяма част от художествено-творческа дейност на читалищата. Въпреки липсата на професионални ръководители на съставите в почти всички читалища, с изключение НЧ „Д. Полянов – 1862г.“ гр. Карнобат, през 2019 година от самодейците са спечелени множество грамоти и отличия.

Читалищата заемат и много важно място в организацията по **провеждането на празненства, концерти и чествания**. Всички читалища са отбелязали по-значимите традиционни български празници Йордановден, Бабин ден, Трифон Зарезан, 1-ви март, Лазарица, Великден, Гергьовден, Еньовден, Ден на християнското семейство, пресъздаващи и съхраняващи българските традиции и обичаи. Традиция за общината е празничното отбелязване на Тодоровден в с. Искра и с. Екзарх Антимово. Специално място в културните афиши, посветени на конкретни празници, заемат инициативите на народните читалища – 19 февруари – отбелязване годишнина от обесването на Апостола на свободата Васил Левски; 3-ти март – Национален празник на Република България; 8 април – Международен ден на ромите; 24-ти май – Ден на българската писменост, просвета и култура; 1 ноември – Ден на народните будители. Общинският коледен празник, организиран от община Карнобат, събира граждани, самодейци и деца от цялата община, създавайки неповторима празнична атмосфера.

През месец юни 2019 година НЧ „Светлина – 1928г.“ постави началото на фолклорен фестивал „Дух и традиции“, чието вдъхновение е да се съхрани и популяризира духовното културно наследство на Тракия. Най-значимо място сред празниците в община Карнобат е „Балкански фестивал на изкуствата“ с участието на всички самодейни колективи от местните читалища и училища. Следващи по значимост мероприятия са:

- Национален конкурс „С песните на Ст. Гьокова“;
- Национален конкурс „Сватбарско надсвирване“;
- Национален танцов конкурс „Общи корени“;
- Празника на община Карнобат – 26 септември.

Към НЧ „Димитър Полянов – 1862 г.“ в общинския център са създадени и множество **клубове и школи за деца и младежи**, вкл.:

- Клуб „Да бъдем заедно“ – работи към читалищната библиотека. Включва повече от 30 деца;
- Клуб „Приятели на книгата“ – работи в библиотеката. Включва основно работа с деца и посещения в детски отдел и популяризиране на четенето;

- Клуб „Опознай ме! България“ – насочен към популяризиране на българското културно наследство, опазване на паметта за традициите и обичаите, краеведските познания. През 2019 г. са участвали повече от 300 деца;
- Клуб по интереси „Тай чи“;
- Школи по изкуствата, развиващи таланта на децата;
- Школа по рисуване и приложни изкуства. Школата работи с деца до 12 години и има участия в национални конкурси.

Значимата функция на читалищата се подкрепя и от общинските капиталови програми чрез инвестиции за подобряване на материалната база. Проект „Повишаване на енергийната ефективност на сграда на Народно читалище „Димитър Полянов - 1862 г.“, град Карнобат“ се нарежда сред най-значимите инфраструктурни проекти на община Карнобат през програмен период 2014-2020 г., реализиран по ОП „Региони в растеж“ и на обща стойност от 643 956,27 лв. През следващите години следва да продължат добрите практики за обновяване на **материалната база, вкл. чрез закупуване на оборудване и обзавеждане, с внедряване на комуникационно-информационните технологии.**

Музеи

Историческият музей в гр. Карнобат е създаден през 1921 г. като археологическа сбирка. Това е втората най-стара подобна сбирка в област Бургас след музейната сбирка в Дебелт. В наши дни музеят разполага с голямо богатство от редки експонати, подредени в пет отдела:

- „Археология“;
- „Етнография“;
- „История“;
- „Природа“;
- „Художествен“.

Събраните във фонд „Археология“ и показани в експозиция „Археология“ материали представят хронологията от неолита до наши дни. Засилените археологически проучвания през последните години разкриват множество страни от историческите процеси през античността – историята, бита, културата, погребалните обреди и практики, изкуството на местното тракийско население, както и влиянието на древногръцката и римската култура. Проучваните тракийски обекти, основно могили от елинистическата и римската епоха в селата Хаджиите, Искра, Церковски, Деветак, Деветинци, Крумово градище, Екзарх Антимово и Житосвят, в района на град Карнобат са свидетелства за тракийските обредни практики и тяхното преплитане с гръцката и римската цивилизации. Фондът на музея, както и цялостното културно-историческо значение на община Карнобат, могат да бъдат подсилени със **следващи археологически издирвания и проучвания на тракийските комплекси край селата**

Хаджиите, Искра, Церковски, Деветак, Деветинци, Житосвят, Екзарх Антимово и град Карнобат.

Към музейните обекти на общината се отнасят още къща музей „Минко Неволин“ и къща музей „Димитър Полянов“, която представя временна експозиция „Народната култура на Карнобатския край – богатство и регионална специфика“. Тя запознава посетителите с бита и културата на карнобатския край – поминък и занаяти, празници и обичаи, и най-вече традиционно народно облекло.

2.4.7. Спорт

Спортната инфраструктура в община Карнобат е съсредоточена в общинския център и включва основни обекти стадион, спортен център със съблекални и санитарни помещения, спортна зала „Ат. Комшев“, спортната площадка за футбол на малки врати и спортна площадка за тенис на корт. В град Карнобат е изградена и спортна площадка в градския парк (фитнес уреди на открито). Останалите спортни съоръжения в общината са част от учебните комплекси на общинските училища – спортни площадки на открито и физкултурни салони.

Таблица 14. Спортна инфраструктура в община Карнобат

Вид на обекта	Населено място	Капацитет	Физическо състояние
Стадион	гр. Карнобат	Стадион /затревен терен, лекоатлетическа писта и трибуни/ – 20 630 кв. м. Брой места – 540 бр. седалки Съблекални – 131 кв. м.	лошо
Спортен център със съблекални и санитарни помещения	гр. Карнобат	170,56 кв. м.	добро
Спортна площадка за футбол на малки врати и Спортна площадка за тенис на корт	гр. Карнобат	5190 кв. м.	добро
Спортна зала „Атанас Комшев“	гр. Карнобат	590 кв. м.	добро
ОУ „Христо Смирненски“ – спортна площадка	гр. Карнобат		лошо
ОУ „Христо Смирненски“ – физкултурен салон	гр. Карнобат		лошо
СУ „Христо Ботев“ – спортна площадка	гр. Карнобат		добро
СУ „Христо Ботев“ – физкултурен салон	гр. Карнобат	389 кв. м.	добро
СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – спортна площадка	гр. Карнобат		лошо
СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – физкултурен салон	гр. Карнобат		лошо
ОУ „П. Р. Славейков“ –	гр. Карнобат		лошо

Вид на обекта	Населено място	Капацитет	Физическо състояние
спортна площадка			
ОУ „П. Р. Славейков“ – физкултурен салон	гр. Карнобат	-	няма
ПГССЛП – спортна площадка	гр. Карнобат		лошо
ПГССЛП – физкултурен салон	гр. Карнобат	720 кв. м.	добро
ОУ „Христо Ботев“ – спортна площадка	с. Екзарх Антимово		лошо
ОУ „Христо Ботев“, с. Екзарх Антимово – физкултурен салон	с. Екзарх Антимово	-	няма
ОУ „Христо Ботев“, с. Кликач – спортна площадка	с. Кликач		лошо
ОУ „Христо Ботев“, с. Кликач – физкултурен салон	с. Кликач	-	няма
Спортна площадка в градски парк /фитнес уреди на открито/	гр. Карнобат		добро

Източник на информация: Общинска администрация Карнобат

Стадионът, центърът със съблекални и санитарни помещения, спортната площадка за футбол на малки врати и спортната площадка за тенис на корт, както и спортна зала „Атанас Комшев“ са част от общ **спортен комплекс в близост до градски парк Карнобат**.

Стадионът е с площ 20 630 кв. м., а теренът е затревен с естествено тревно покритие. На стадиона годишно се провеждат много спортни мероприятия – официални футболни срещи на футболен клуб „Карнобат“, междуучилищни футболни турнири, годишен аматьорски турнир „За купата на кмета“, областни турнири по футбол за подрастващи, училищни спартакиади, турнири по лека атлетика и др. За зрителите са предвидени 540 броя седалки на западната трибуна, а пред тях са разположени 2 броя кабинки за резервни състезатели – за по 8 души и кабинка за длъжностни лица – за 4 души. Налице са две сгради за съблекални помещения. Старата сграда е със застроена площ 131 кв. м. и включва 8 съблекални. Новата сграда е въведена в експлоатация през 2015 г. и представлява **спортен център със съблекални и санитарни помещения** и е с площ 170,56 кв. м. В сградата се помещават два тренировъчни кабинета, лекарски кабинет, тоалетна с предверие, съблекални със санитарни помещения за мъже и жени, технически помещения и складове за спортен инвентар. Предвижда се на следващ етап да се реализира втората ѝ част – фитнес зала с прилежащите ѝ обслужващи помещения – разположена до настоящата сграда.

В близост до стадиона са разположени две спортни площадки – **футболно игрище и тенис корт** с ограда и пейки. Те са обновени по проект през 2015 г. по ПРСР. Футболното игрище представлява спортната площадка за футбол на малки врати с изкуствена тревна настилка. Площадката за тенис на корт е с рулонна каучукова

настилка, разположена върху 12 сантиметрова стоманобетонна плоча. Извън настилките на двете игрища има и пешеходна зона, изградена от бетонови плочи с цвят светъл гранит.

От източната страна на стадиона е разположена **спортна зала „Атанас Комшев“**, която заема площ от 590 кв. м. В спортната зала се извършват тренировки по борба, айкидо и спортна гимнастика. През 2020 г. е извършен **основен ремонт на залата** – цялостен ремонт на подови настилки и подмяна на дървен подиум на тепих за борба с винилова настилка; доставка и монтаж на нови вътрешни алуминиеви врати; цялостен ремонт на сервизни помещения.

В градския парк има и **спортна площадка с монтирани фитнес уреди на открито**.

В дворовете на общинските училища има изградени спортни площадки, като в дворовете на училищата ОУ „Хр. Смирненски“ и СУ „Хр. Ботев“ има монтирани и фитнес уреди на открито.

Повечето от училищата имат спортни салони, предвидени за провеждане на учебните часове по физическо възпитание на закрито, но част от тези салони са в незадоволително състояние и не отговарят на нормативните изисквания за физкултурен салон. ОУ „Христо Смирненски“ разполага с основна и спомагателна сгради, разположени в различни имоти, но в нито една от тези сгради няма спортна зала, отговаряща на изискванията. Спортните занимания се водят на открито и в пристройка, пригодена за физкултурен салон в основната сграда на училището. В ОУ „П. Р. Славейков“, гр. Карнобат, ОУ „Христо Ботев“, с. Екзарх Антимово и „Христо Ботев“, с. Кликач няма физкултурни салони.

През 2021 г. предстои да се изгради **нова сграда за физкултурен салон** към СУ „Св. Кирил и Методий“ по проект на Министерството на младежта и спорта. Съгласно идейният проект сградата на физкултурния салон ще бъде едноетажна и ще включва спортна зала и обслужващи помещения. В нея ще бъдат обособени баскетболно игрище, игрище за тенис на корт и волейболно игрище.

Данните на общинска администрация посочват, че спортните съоръжения за масов спорт са ограничени и е необходимо **изграждането на нови спортни площадки за масово практикуване на различни видове спорт**, които да разнообразят възможностите за спорт в град Карнобат и по-големите села. Същевременно значителна част от училищата не разполагат с функционални физкултурни салони, а спортните им площадки в дворовете са с лошо състояние. През програмен период 2014-2020 са направени значителни инвестиции за подобряване на материалната база на ОУ „П. Р. Славейков“ и ОУ „Христо Смирненски“, които следва да бъдат надградени с проекти за **благоустрояване на дворните пространства, вкл. площадките за спорт на открито, както и на салоните**, за да се постигне цялостно и завършено обновяване на училищните бази. За останалите училища следва да се разработват комплексни проекти за основните корпуси, дворовете и физкултурните салони.

2.5. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ

2.5.1. Транспортна инфраструктура

Община Карнобат се характеризира от ключово разположение по **основни транспортни направления**, както и като **възел на автомобилни и железопътни връзки** между Северна и Южна България и по-точно между областите Бургас и Шумен. През общинската територия преминават автомагистрала, първокласни, второкласни и третокласни републикански пътища, както и две железопътни линии, а населените места са с подсигурен достъп до главните пътища. Град Карнобат е възлова жп гара, при която се събират линиите Пловдив-Бургас и Карнобат-Синдел – единствената жп връзка през Стара планина в Източна България. Общинският център е разположен на първокласен път I-6 и отстои на около 10 км от АМ „Тракия“. По линията за Бургас, жп гара има при село Кликач, а гара Церковски е разположена при производствената база на „Винпром Карнобат“ и на по-малко от 3 км от селото. По линията за Синдел има жп спирка на около 2,5 км от село Невестино. Тези транспортни дадености, особено по отношение на град Карнобат, са основно стратегическо предимство и важен фактор за икономическо развитие, привличане на инвестиции и изграждане на модерни индустриални зони и паркове. ОУПО Карнобат предвижда **разширяване на северната индустриалната зона, разположена южно от жп гара Карнобат**, като отрежда допълнителни терени за производствени и складови дейности северно от Земеделския институт. Общинската администрация има намерения и за обновяване на ВиК инфраструктурата в южната промишлена зона на града. Тези предвиждания са отчетени и подкрепени с конкретни мерки и проекти от ПИРО Карнобат.

Жп пътища

Железопътната свързаност на общината се осигурява от две жп линии по направленията изток-запад и север-юг, които правят град Карнобат разпределителна жп гара:

- Част от 8-а жп линия Пловдив - Бургас: от км. 214+121 между спирка Атолово и гара Церковски до км. 243+695 в гара Черноград. Двупътна, електрифицирана, релси тип UIC 60, стоманобетонени траверси Стб, скрепление SKL 14, междурелсие 1435мм. Завършена рехабилитация на трасето (подновяване на горното строене на железния път) през 2017 г. Допустима скорост по 8 жп линия – за пътническите влакове до 130 км/ч и за товарните влакове до 80 км/ч.
- Част от 3-а Б жп линия Карнобат - Синдел разпределителна - Варна: от км.0+000 в гара Карнобат до км. 9+300 между спирка Невестино и спирка Вълчин. Двупътна, електрифицирана, релси тип S 49, дървени и стоманобетонени траверси Ст4, скрепление ПАК 68И и ГЕО, междурелсие 1435мм. Допустима скорост по 3 Б жп линия за пътническите и товарни влакове – до 80 км/ч.

Железопътната инфраструктура в общината включва и изградени жп прелези:

■ **По 8-а жп линия:**

- км. 219+125 в района на гара Церковски - железопътен прелез с еластична прелезна настилка тип STRAIL;
- км. 222+186 в междугарието Церковски - Карнобат - железопътен прелез с еластична прелезна настилка тип ROSEHILL и бетонови елементи;
- км. 230+293 в междугарието Церковски - Карнобат - железопътен прелез с еластична прелезна настилка тип ROSEHILL и бетонови елементи;
- км. 240+779 в междугарието Карнобат - Черноград - железопътен прелез с еластична прелезна настилка тип ROSEHILL и бетонови елементи;

■ **По 3-а Б жп линия:**

- км. 3+303 в междугарието Карнобат - Лозарево - железопътен прелез с дървена прелезна настилка.

През 2021 г. предстои да бъде завършен мащабен проект **„Реконструкция на гаров комплекс гр. Карнобат“** с финансиране от ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. и на обща стойност от 4 500 000 лв.

Републиканска пътна мрежа

Община Карнобат е подсикурена с всички видове от републиканската пътна мрежа, като по-важните пътища са по-направлението изток-запад – АМ „Тракия“ и път I-6. Връзката със северните области на страната се осъществява посредством второкласен път II-73, който преминава през общините Сунгурларе, Смядово и Шумен. Връзка със съседната община Сунгурларе се осъществява и чрез третокласен път III-705. Път III-795 има локално значение, като обвързва северните и южните части на общината, както и град Карнобат с второто по големина населено място – село Екзарх Антимово. ОУПО Карнобат определя нуждата от подобряване на връзката между северните и южните части на общинската територия и обвързване на периферната южна част, което може да се случи чрез **подобряване състоянието на път III-795**, както и прилежащите общински пътища. По данни на ОПУ Бургас, 11,98 км от общо 26,24 км път III-795 са в лошо състояние.

Общата дължина на републиканската пътна мрежа в общината достига 123,14 към края на 2019 г. по данни на ОПУ Бургас. Така общата гъстота на републиканската пътна мрежа (съотношението между дължината на пътищата и 100 кв. км площ) е 14,74 при усреднена стойност от 18,01 за цялата страна. По отношение на автомагистралите и първокласните пътища обаче, община Карнобат се позиционира значително по-добре и надвишава стойностите за страната.

Таблица 15. Гъстота на републиканската пътна мрежа в България и община Карнобат

	Площ кв. км	АМ – км	Гъстота на 100 кв. км	Първокласн и пътища	Гъстота на 100 кв. км	Второкласни пътища	Гъстота на 100 кв. км	Третокласни пътища	Гъстота на 100 кв. км	Общо	Гъстота на 100 кв. км
България	110 372	757	0,69	2 925	2,65	4 022	3,64	12 172	11,03	19 876	18,01
Община Карнобат	835,47	28,71	3,44	30,38	3,64	10,94	1,31	53,119	6,36	123,14	14,74

Източник на информация: НСИ; ОПУ Бургас

Изчисления: ИУПП

Най-важна роля за транспортната осигуреност и предимствата за развитие на икономически дейности в общината има трасето на АМ „Тракия“. То пресича общината в продължение на 28,71 (вкл. пътни възли). Важна е ролята и на дублиращия първокласен път I-6 /Е-773/, който пресича общинския център и прави директна връзка между градовете Сливен, Карнобат и Айтос. Останалите републикански пътища са:

- Второкласният път II-73 „Шумен-Карнобат, който осигурява връзка към Северна България чрез Ришкия проход;
- Третокласният III-705 Берово-Сунгурларе-Мъдрино-(Лозарево-Карнобат);
- Третокласният III-795 (Болярово- Средец)- Драка- Малина- Житосвят- Драганци-Карнобат;
- Третокласният III-5391 Трояново- Аспарухово- Крушево- Детелина- (Драганци-Карнобат).

През изминалите години са реализирани различни аварийно-възстановителни и превантивни ремонтни дейности.

Таблица 16. Ремонтирани участъци и пътища в община Карнобат за периода 2014-2019 г.

Текущ ремонт и поддържане	Ново строителство
2016	
Аварийно-възстановителни работи на пътни участъци: „Път III-705 „Сунгурларе – Мъдрино“ от км 12+360 до км 24+500“; Аварийно-възстановителни работи на пътни участъци: „Опасен участък на път II-73 „Шумен – Карнобат“ от км 56+407 до км 56+654“	
2017	
„Селскостопански надлез над път II-73 „гр.ОПУ Шумен-Лозарево- (Карнобат-Бургас)“ при км 89+205“; „Път I-6 „гр.ОПУ Ямбол-Карнобат-Бургас“, от км 450+900 до км 453+880“; „Път II-795 „Драганци-Карнобат“ от км 49+410 до км 53+140“	„Изграждане на крайпътен „зелен пояс“ за снегозащита на АМ „Тракия“ в участъка от км 329+250 до км 329+600/ляво – опитен участък с дължина 350 м“
2018	

Текущ ремонт и поддържане	Ново строителство
„Ремонтно-възстановителни дейности на път II-73 „Шумен-Карнобат“, в участъка от км 45+200 до км 45+600 и от км 48+500 до км 48+900, които са с коефициент на аварийност по-висока от останалите участъци на пътя“; „Път I-6 „гр.ОПУ Ямбол-Карнобат-Бургас“, от км 445+900 до км 449+200 и от км 450+900 до км 453+880“; „Път II-795 „Драганци-Карнобат“ от км 28+600 до км 46+800 и от км 49+410 до км 53+140“; „Път III-5391 „Трояново-Аспарухово“ от км 0+000 до км 5+500“	АМ „Тракия“ в участъка от км 308+107 до км 359+475 – монтирани 4550 бр. светлоотразители
2019	
„Път III-795 „Драганци-Карнобат“ от км 28+560 до км 46+516“; „Път II-73 „Шумен-Карнобат“ от км 43+500 до км 90+324“; „Път I-6 „гр.ОПУ Ямбол-Карнобат-Бургас“ от км 447+134 до км 449+000“	

Източник на информация: ОПУ Бургас

Изчисления: ИУПП

Инвестиционните намерения на АПИ за ремонт на пътища на територията на община Карнобат, съгласно план за действие по национална стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021-2030 г., включват превантивен ремонт на:

- „Път III-5391 „Трояново-Аспарухово-Крушево-Детелина-(Драганци-Карнобат)“ от км 6+600 до км 21+052“;
- „Път III-795 „(Болярово-Средец)-Драка-Малина-Житосвят-Драганци-Карнобат“ от км 32+100 до км 34+650“.

Общинска пътна мрежа

Общата дължина на общинските пътища е 146,7 км, които осигуряват свързаността на населените места помежду им, както и с пътищата от по-висок клас. По данни на общинска администрация, от общо 17 общински пътища, 16 се нуждаят от реконструкция. Единствено път BGS3067 /BGS2065, Соколово - Хаджиите / - Драгово е в добро състояние.

Таблица 17. Общински пътища в община Карнобат

№	Път №	Участък	Дължина	Състояние
1	BGS1002	/ I - 6, Карнобат - Айтос / - Черноград - Граница общ. (Айтос - Карнобат - Айтос) - Раклиново	1.200	незадоволително
2	BGS1004	/ I - 6 / Айтос - Карагеоргиево -Тополица - Граница общ. (Айтос - Карнобат) - Кликач - / I - 6 /	8.000	лошо
3	BGS1060	/ III - 5391 / Аспарухово - Сърнево - Черково - Екзарх Антимово - Смолник	20.800	задоволително
4	BGS1064	/ I - 6, Венец - Карнобат/ - Крумово градище - Железник - Сан Стефано - Добриново -	29.600	задоволително

№	Път №	Участък	Дължина	Състояние
		Житосвят / III - 795 /		
5	BGS1265	/ III - 7306 / Сунгурларе - Грозден - Лозица - Граница общ. (Сунгурларе - Карнобат) - Огнен - Искра - / I - 6 /	13.500	задоволително
6	BGS2061	/ I - 6, Карнобат - Айтос / - Глумче - Зимен - Граница общ. (Карнобат - Айтос) - / BGS1002 /	10.000	незадоволително
7	BGS2063	/ I - 6, Лозенец - Карнобат / Венец - жп гара Церковски - Церковски - Крумово градище - / BGS1064 /	11.800	задоволително
8	BGS2065	/ I - 6, Карнобат - Айтос / - Соколово - Хаджиите	9.000	задоволително
9	BGS2068	/ II - 73, Лозарево - Карнобат / - Невестино	3.500	незадоволително
10	BGS2069	/ II - 73, Лозарево - Карнобат / - Сигмен - Раклица	11.300	задоволително
11	BGS2070	/ BGS1064, Крумово градище - Сан Стефано / Железник - Деветак	6.700	лошо
12	BGS2269	/ II - 73 / - Лозарево - Климаш - Костен - Граница общ. (Сунгурларе - Карнобат) - Раклица / BGS2069 /	2.500	лошо
13	BGS3066	/ BGS2065, Соколово - Хаджиите / - Козаре	2.200	незадоволително
14	BGS3067	/ BGS2065, Соколово - Хаджиите / - Драгово	3.000	добро
15	BGS3071	/ I - 6, Карнобат - Айтос / - м. Погребите - / BGS2065 /	6.500	лошо
16	BGS3072	/ BGS2065, Соколово - Хаджиите / - х. Орловец	1.000	задоволително
17	BGS3073	/ BGS2063 / жп гара Церковски - Деветинци - Деветак / BGS2070 /	4.900	мн. добро

Източник на информация: Общинска администрация Карнобат

Улична мрежа в населените места

Уличната мрежа в населените места също се характеризира от **улици и участъци с нарушено качество на настилките**, които следва да бъдат приоритизирани и включени в капиталовите програми на общината при комбиниране на различни източници на финансиране. Община Карнобат ще има възможност да реновира улични мрежи като част от интегрирани пакети от проекти по Приоритет 2 на Програма „Развитие на регионите“. При този модел инвестициите в улична инфраструктура следва да бъдат подходящо обвързани с други инфраструктурни проекти и „меки“ мерки. За община Карнобат и по-конкретно град Карнобат възможност представляват **инвестициите за стимулиране на икономическото развитие, вкл. чрез изграждане на нови индустриални зони и съпътстващата инфраструктура**. Този вариант ще бъде отчетен при избора на зони за интегриран подход в ПИРО и в съответствие с предвижданията на ОУПО Карнобат.

През изминалите години общината е инвестирала 1 799,8 хил. лв. за ремонт на уличната мрежа в община Карнобат:

- Изпълнен основен ремонт на улици в гр. Карнобат с обща дължина 1965 м.;
- Изпълнен ремонт на тротоарни настилки по улици в гр. Карнобат с обща площ 4000 кв. м.;

- Ремонт и изграждане на нови паркинги – 70 нови паркоместа;
- Изпълнено проектиране и реконструкция на ул. „Граф Игнатиев“ и кръстовище между улици „Д. Полянов“, „Ал. Денев“, „Гр. Игнатиев“ и „Д. Благоев“, гр. Карнобат.

Обществен транспорт

Общественият транспорт в общината се осъществява от „М-БУС“ ООД, която извършва обществен превоз на пътници на територията на община Карнобат – по автобусни линии от общинската и областни транспортни схеми от квотата на общината. Договорът за концесия между Община Карнобат и „М-БУС“ ООД включва правото на експлоатация на обект от обществен интерес, публична общинска собственост – „Автогара Карнобат“ и прилежащата му инфраструктура. Според концесионния договор, размерът на първоначалните инвестиции в обекта на концесията е 580 хил. лв., а размерът на последващите инвестиции е в размер на 500 хил. лв. Към края на 2019 год. в обекта на концесията са инвестирани 838 003 лв. Транспортния парк се нуждае от постепенно обновяване.

2.5.2. ВиК инфраструктура

Качеството на питейната вода е определящо за качеството на живот в населените места и това определя подобряването на водоснабдителната система като основен инфраструктурен приоритет в рамките на цялата страна. Въпреки, че над 99% от населението на страната има достъп до обществено водоснабдяване (без обществено водоснабдяване към 2020 г. в община Карнобат е село Сан Стефано), остарелите и амортизирани мрежи са причина за големи загуби на питейна вода. Община Карнобат също отразява някои от общонационалните проблеми на водния сектор.

Водоснабдяването се осигурява от водоснабдителната система (ВС) „Камчия“, както и от локални източници за определени населени места. Водоснабдяването на град Карнобат се осигурява от ВС „Камчия“, като се използва един напорен водоем с обем $2 \times 2000 \text{ m}^3$, който се пълни от външен водопровод стомана $\phi 530/426 \text{ mm}$ от водоснабдителна система „Камчия“ – Помпена станция (ПС) „Хан Крум“. От него водата постъпва в градската мрежа и отива до ПС „Галата“ в кв. „Люляците“, която с тласкател подава вода директно в мрежата на най-високо разположеният квартал „Красно село“. Общата дължина на водопроводната мрежа е 425 км, а само в град Карнобат – близо 60 км.

Таблица 18. Водопроводна мрежа в град Карнобат

Материал	Диаметър от - до (мм)	Дължина (км)
Азбесто-цимент	60-150	24,554
	200 - 350	2,741
Стомана	60 - 273	6,372
	325 -477	1,034
	530 - 720	2,807
Чугун	150 -350	0,414
Поцинковани тръби		0,098
Полиетилен (PE)	до 90	10,486

Материал	Диаметър от - до (мм)	Дължина (км)
	110-200	8,895
	225 - 280	1,987
	325 - 400	0,532
Общо		59,920

Източник на информация: Общинска администрация Карнобат

Значителен дял от градската водопроводна мрежа – 63,45%, е от етернитови, чугунени и стоманени тръби. Около 22% са положени преди повече от 50 години, 21% са положени между 1965 и 1985 година, а 33% от мрежата е подменена от 1985 до 2005 година. Стоманените тръби са склонни към корозия, натрупване на отлагания, бързо износване на покритието, ненадежден монтаж, азбестоциментовите са с нарушени и износени уплътнения. Това е предпоставка за големия брой аварии по мрежата и загуби на питейна вода. Значителните загуби на питейната вода са характерни за всички населени места, а общата стойност за 2019 г. по данни на дружеството „ВиК“ ЕАД Бургас е 53%, като се наблюдава негативната тенденция за увеличаване на загубените количества спрямо предходните две години.

Фигура 23. Загуби на вода във водопроводната мрежа за периода 2014-2019 г.

Източник на информация: „ВиК“ ЕАД Бургас

Изчисления: ИУПП

В община Карнобат е изградена канализационна мрежа с обхват единствено общинския център. Канализационната мрежа на гр. Карнобат е от смесен тип и дължина 43,5 км. Основните съоръжения включват няколко главни колектора, които отвеждат отпадните води за заустване в река Мочурица. Второстепенните канализационни клонове в по-голямата си степен са изпълнени с диаметър ф200, а 99,60% от канализационната мрежа е изградена от бетонови тръби с изтекъл експлоатационен срок. Проводимостта на смесената канализационна мрежа е недостатъчна в определени участъци. Броят на запушвания на канализацията за година е средно в размер на 47 или 1,05 брой/км/годишно. Преливането по време на дъжд се

осъществява чрез 5 бр. дъждопреливни шахти, но те са в лошо състояние, което създава допълнителни проблеми – при интензивен дъжд налягането повдига капаците на ревизионните шахти.

По данни на ВиК дружеството, за периода 2014-2019 г. новоизградени са малко над 2 км – по-малко от 1% от общата дължина на мрежата. Още по-незначителни са подобренията по отношение на канализационната мрежа – под 1 км. са новоизградени. През следващите години това ще се промени, след като водоснабдяването закономерно ще бъде инвестиционен приоритет. Благодарение на факта, че община Карнобат попада в регион с консолидиран ВиК оператор – „ВиК“ ЕАД Бургас, общината е допустима за финансиране на проекти за подобряване на водния сектор по ОПОС 2014-2020 г. в съответствие с регионалното прединвестиционно проучване за регион Бургас и картирането на агломерациите с над 10 000 еквивалент жители. Предстои реализацията на мащабен проект „Реконструкция на ВиК мрежата на гр. Карнобат; гр. Айтос и Деривация Камчия-Юг“, като Обособена позиция 1 е за „Реконструкция на ВиК мрежата на гр. Карнобат“ на стойност 9 945 778,86 лв. без ДДС. В резултат на проекта ще бъдат **реконструирани и изградени 11 552 м водопроводна мрежа и 5 032 м канализационна мрежа, както и съоръженията към тях, в град Карнобат.** Проектът ще бъде заложен като приоритетен обект в Програмата за реализация на ПИРО, което е в пряко изпълнение и на ОУПО Карнобат, където е предвидена спешна нужда от обновяване на ВиК мрежите.

2.6. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР

2.6.1. Селищна мрежа

Функционално-пространствената структура на община Карнобат се определя преди всичко от наличните природо-географски характеристики. Преобладаващо равнинният терен, разнообразен от хълмисти възвишения в южните части и ограничен от южните склонове на Карнобатска и Айтоска планина на север, е предположил **равномерното разпределение на населените места**. Отстоянието до най-близко разположеното населено място варира между 2,5 и 5 км, което потвърждава големия брой на карнобатските селища.

По съществени **селищни концентрации** се наблюдават по протеженията на първокласен път I-6 и жп линията Пловдив-Бургас. По автомобилния път са село Венец, общинският център град Карнобат и село Соколово. По железопътния път са разположени общинският център, село Глумче и село Кликач. Локална ос за развитие с няколко села се явява и третокласният път III-795, по която е разположено второто по големина населено място Екзарх Антимово, както и Драганци и Житосвят. Този път е и свързан с АМ „Тракия“ чрез пътният възел Карнобат. Автомагистралата пресича общинската територия в продължение на близо 30 км и разделя територията приблизително на две части. Друг структуроопределящ елемент е направлението към Северна България, представено от второкласен път II-73 и жп линия Карнобат-Синдел.

Историческото развитие и разпространение на човешките поселения в общината е свързано с множеството тракийски селищни и надгробни могили. Те са повсеместно разположени из цялата общинска територия, като по-значими концентрации се срещат в землищата на Искра, Огнен, Церковски, Деветак, Житосвят, Антимово и град Карнобат. Следващият исторически период в „урбанизирането“ на днешната общинска територия е свързано с възникването на късноантичната и средновековна крепост „Маркели“. Нейното развитие през вековете е свързано със стратегическото положение в подстъпите към старопланинските проходи и пътища към старите български столици в северна България. След разорението на крепостта постепенно започва да се развива селището, чийто днешен приемник е град Карнобат. Неговото развитие и разрастване е свързано с производство на земеделски и занаятчийски продукти и търговия, вкл. провеждане на някои от най-известните панаири в Тракия през османската епоха. Така в исторически план развитието на селищната мрежа и привличането на население по тези места е било свързано с **преминаващите важни пътища, производството на местни продукти и търговията**.

След Освобождението тези роли се запазват и засилват през десетилетията до 1956 г., когато населението на града и общината нарастват непрекъснато. При първото преброяване в Съединеното Княжество България, населението на град Карнобат отбелязва 5000 души, докато по същото време Бургас е 5800 души (най-голям български град по това време е Пловдив с 33 000 души). Много важен фактор за развитието на града е неговото железопътно свързване, първо с Ямбол (още през 1890 г.), а след това и с останалите най-големи градове от Южна България. През 1934 г.

населението на града става 9417 души, като по същото време град Бургас е вече с 41 628. Характерно за това време е, че населението на общината е разпределено по-равномерно като има **общо 16 села с население над 1000 души**, при нито едно толкова голямо село в наши дни – Аспарухово, Венец, Деветак, Добриново, **Екзарх Антимово (2049 д.)**, Житосвят, Искра, Крумово градище, Крушово, Невестино, Раклица, Сан Стефано, Сигмен, Сърнево, Хаджиите и Черково. През 1934 г. броят на населението в общината е 37 613 души – степента на урбанизация е била едва 25%. Общината е най-многолюдна през 1956 г. с общо 41 516 население. През следващите години селата постепенно започват да намаляват, докато Карнобат продължава своя растеж до 1985 г., когато достига върхна точка от 22 522 души – с 32,71% повече от населението в наши дни.

От 50-те до 80-те години на XX век разрастването на град Карнобат е свързано с **интензивното земеделие в района, преработката на селскостопанска продукция, развитието на лека промишленост, жп и автомобилен транспорт**. Жп гарата се превръща в основен и определящ фактор за пространственото развитие на града, като южно от нея се оформят северните индустриалните зони. Другият важен фактор е трасето на Подбалканския път (булевард „Москва“ в строителните граници), който разделя града на две части – северна и южна. Северната е заета от **производствени терени**, стопански дворове, Института по земеделие, Професионалната гимназия, търговски и обслужващи обекти, вкл. хотели, както и градския парк със спортния комплекс. Южната е заета от **жилищни терени**, вкл. отделни концентрации от по няколко многофамилни жилищни сгради, както и от **обслужващо-търговския център** на града. Най-южните части са заети от стопански дворове и индустриална зона с по-малък обхват.

В тази южна част е разположен ансамбълът от стария Карнобат с часовниковата кула, „Черната джамия“ и банята, както и еврейското гробище. Съвременният център е оформен около друга историческа ценност на града – великолепната църква „Свети Йоан Богослов“. Пред църквата е площад „Трети март“, чиято архитектурна рамка са сградите на читалище „Димитър Полянов“ и районният съд. Площадът е свързан с градския парк чрез булевард „България“, между чиито платна е оформена пешеходна зона с каскада от фонтани. По булеварда са разположени сградата на Община Карнобат, пощата и хотел „Карнобат“.

Предвижданията на ОУПО отразяват това историческо развитие, като предвиждат териториите северно от път I-6/улица „Москва“ да се използват за производствени и складови дейности, както и за селскостопанско производство, докато териториите в южно направление да се използват предимно за жилищни и обслужващи функции, както и за вилно застрояване. Тази отчетлива пространствена структура на град Карнобат е отчетена при подбора на зони за интегриран подход в ПИРО.

2.6.2. Жилищен сектор

Моделите на обитаването в община Карнобат включват еднофамилното и многофамилното обитаване, като еднофамилните или къщите с малък брой фамилии преобладават. Многофамилните жилищни сгради се срещат в строителните граници на

град Карнобат. Там е обособен и жилищен комплекс, където са разположени няколко секционни многофамилни сгради с височина между 4 и 8 етажа. Освен в комплекса, многофамилни сгради се срещат като компактно застроени групи от по 3-4 сгради – по улица „Екзарх Антим I“, ул. „Христо Смирненски“, ул. „9-ти септември“, ул. „Св. Св. Кирил и Методий“, по булевард „България“ и други.

Според данните на НСИ, през 2019 година жилищният фонд в община Карнобат включва 13 554 жилища с обща жилищна площ от 816 173 кв м – средната площ на едно жилище в общината се равнява на 60,22 кв. м. В общината са разположени 4,65% от всички жилища в област Бургас, което отговаря на големината ѝ (5,6% от населението), като се отчете и фактът, че в крайморските общини има значителен дял на курортното строителство. През 2019 г. средният брой лица на едно жилище се равнява на 1,7 човека, при средна стойност за страната от 1,75 – степента на заетост на жилищата отговаря на националните тенденции, като общината не попада в групата общини с много висок дял на необитаемите жилища, разположени основно в планинските и периферните райони.

В периода 2014-2019 г. са построени общо 46 нови жилища, които представляват едва 0,44% от новото строителство в областта. Въпреки, че отново трябва да се отчете фактора на интензивното строителство в курортните населени места, трябва да отчете ниската предприемаческа активност в строителния сектор, която се потвърждава и представените в анализа на ПИРО данни за приходите от продажби в отрасъл „Строителство“.

Същевременно общинска администрация Карнобат и сдруженията на собствениците в града проявяват висока активност по отношение на ремонтните дейности, свързани с внедряването на мерки за енергийна ефективност в многофамилните сгради. През предходния програмен период са изпълнени два етапа на жилищно обновление по Приоритетна ос 2 на ОПРР 2014-2020 с ремонт и подобряване на енергийните характеристики и достигане най-малко клас на енергопотребление „С“:

- „Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в град Карнобат“ на обща стойност 4 995 527,54 лв., реализиран в периода 2016-2019 г. Обхванати са общо 16 сгради;
- „Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в град Карнобат – 2“ на обща стойност 1 172 785, 51 лв., които се реализира в периода 2019-2021 г. и обхваща 3 сгради.

По данни на МРРБ, Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради, обновените сгради в общината са 9 – потвърждение за активната местна политика за подобряване на условията за обитаване при намаляване на разходите за енергия и подобряване на екологичните характеристики. През следващите години следва да продължат мерките за **обновяване на жилищния сектор**, като обновлението по сградите се комбинира с мерки за междублоковите пространства като се **изпълняват интегрирани пакети от отделни проекти за модернизиране на градската среда**.

2.7. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

2.7.1. Качество на атмосферния въздух (КАВ)

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) е определящ фактор за екологичната обстановка и поради тази причина е основен фокус на националния екологичен мониторинг. Националната система за мониторинг на околната среда извършва оценка на качеството на атмосферния въздух върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, като община Карнобат попада в рамките на район „Югоизточен“. Освен това общината попада в обхвата на специфичен район, за който е необходимо да се изготвят общински програми за намаляване нивата на замърсителите, заради **нивата на прах във въздуха, които надвишават допустимите норми.**

На територията на община Карнобат **няма разположен постоянен пункт за мониторинг на КАВ.** Наличните данни са от мобилна автоматична станция на Регионална лаборатория – Стара Загора към ИАОС, като измервания са правени в град Карнобат през 2011 и 2013 г. **През 2018 г.** отново са извършени емисионни измервания в град Карнобат през март, април, май, юли и ноември. Извършени са измервания по показателите озон, серен диоксид, азотен оксид и диоксид, FPCH_{10} , въглероден оксид, сероводород, амониак, метан и неметанови въглеводороди. В резултат са отчетени:

- През месец март 3 броя превишения на средноденонощните норми на FPCH_{10} ;
- През месец юли денонощията с превишения също са 3.

Актуалната програма за намаляване нивата на замърсителите (FPCH_{10}) и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух е изготвена на база наличните данни за 2011 и 2013 г., както и допълнителни методи за моделиране за състоянието през 2015 г. По данни на Програмата към основните източници на замърсяване се присъединяват битовото отопление, заради използването на дърва и въглища, автотранспорта и промишлеността. Наднормените нива на FPCH_{10} са съсредоточени в рамките на общинския център Карнобат. Основните замърсявания от транспорта са по протеженията на бул. „Москва“ и ул. „Екзарх Антим“ I.

По отношение на битовото отопление, в общината се използват въглища, дърва, газ, електрическа енергия, нафта, пелети и др. В Програмата е поместен анализ, базиран на видовете използвани горива, техният емисионен фактор и относителен дял, който заемат в отоплението на населението. Анализът посочва, че **въглищата и дървата формират огромен дял от количествата FPCH_{10} , свързани с битовото отопление.** Същевременно, годишните емисии от битово отопление в гр. Карнобат са над 10 пъти по-високи отколкото в останалите населени места в общината – влиянието на битовото отопление в селата остава слабо, заради ниската гъстота на обитаване.

Отоплението на обществени сгради има незначителна роля за замърсяването на въздуха. Отделянията на FPCH_{10} от локалните отоплителни инсталации на училищата и детските заведения е минимално, тъй като основната част от тях използват природен газ и не представляват източник на FPCH_{10} . Повечето обществените сгради, които се отопляват на дърва се намират в по-малките населени места, като мощността на

горивните инсталации е малка. Замърсяването, свързано с отоплението на жилищните и обществените сгради, има ясно изразен сезонен характер.

Автомобилният транспорт има слабо влияние върху КАВ сравнено с битовото отопление (в града), въпреки, че този тип замърсяване е с целогодишен характер. Замърсяването с прах и ФПЧ_{10} е пряк резултат от незадоволителното състояние на пътните настилки, което води до натрупването на пътен нанос и вторично разпрашаване. Суспендираният **прах от пътните платна представлява повече от 95% от общите емисии на ФПЧ_{10} от автотранспорта**, докато останалите 5% са свързани с горивните процеси в двигателя и механичното триене на автомобилните гуми в пътните платна.

По отношение на организирани **промишлени източници**, за тях са установени ниски концентрации на прах в изходящите газове, като **тези емисии представляват под 1% от емисиите на ФПЧ_{10} , генерирани от битовото отопление**.

Обобщено, относителният принос на отделните групи източници при формиране на средногодишните концентрации на ФПЧ_{10} , показва, че най-голям дял има битовото отопление (94,27%), влиянието на транспорта се нарежда на второ място (5,60%), а влиянието на промишлеността е незначително – 0,14%. При това моделиране обаче не е отчетено фоновото замърсяване с ФПЧ_{10} , което се формира в резултат на антропогенни източници на територията на страната и трансграничен пренос, на природни източници и др. Според моделирането за община Карнобат, фоновото замърсяване заема 30,5%, срещу 65,6% дял на битовото отопление и 3,9% транспорт за Община Карнобат.

Програмата за намаляване нивата на замърсителите определя и **най-важните мерки за ограничаване на ФПЧ_{10} с хоризонт 2019 г., които следва да бъдат потвърдени и осъвременени в актуална Програма за периода след 2019 г.:**

- Поддържане на система за инвентаризация на изразходваните количества горива за битово отопление, с включване на всички продажби на твърди горива;
- Актуализация на Общинската програма за намаляване на нивата на замърсители в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества;
- Ежегоден доклад за изпълнение на Програма за намаляване на нивата на ФПЧ_{10} в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества;
- Изпълнение на проекти за обновяване на общите части и саниране на многофамилни жилищни сгради;
- Реализиране на проекти за подобряване на енергийната ефективност на обществените сгради на издръжка на общината;
- Провеждане на информационна кампания за разясняване на населението на ползите от енергийната ефективност;
- Разработване и прилагане на стимули за насърчаване на газоснабдяването на домакинствата;

- Стимулиране въвеждането и внедряване на ВЕИ в общинските сгради и в частния сектор;
- Системно машинно метене и миене на основната улична мрежа на града;
- Периодично ръчно почистване на уличните регули, по които се е натрупал значителен пътен нанос;
- Осъществяване на контрол за възстановяване на улици и тротоари при ремонт/изграждане на елементи на техническата инфраструктура с цел недопускане на замърсяване на прилежащите площи и територии с кал и други замърсявания, водещи до увеличаване на пътния нанос или ветрово запрашване;
- Осъществяване на проверки за спазването на мерки за недопускане на замърсяване от строежите, вкл. по спазването на маршрутите за транспортиране на отпадъците от строителните обекти;
- Стриктен контрол за неправилно паркиране, особено в зелените площи;
- Изграждане на подземни и надземни паркинги в ЦГЧ на Карнобат и увеличаване на паркоместата;
- Изграждане/реконструкция/рехабилитация на пътната и уличната мрежа;
- Благоустройство и озеленяване на крайпътните и междублоковите пространства, с цел защита от прах и газове;
- При провеждане на обществени поръчки, търгове за транспортни услуги и закупуване на транспортни средства за общински нужди, да се въведе задължително изискване към превозните средства, които да отговарят на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите;
- Модернизация на общинския автопарк. Подобряване и обновяване на автобусния парк на организирания публичен транспорт;
- Изграждане на велоалеи в град Карнобат;
- Стриктен контрол върху дейността на строителните фирми;
- Ежегодна актуализация на списъците на фирмите и предприятията;
- Стриктен контрол на емисиите на производствените предприятия.

2.7.2. Водни тела и отпадни води

Поддържането на качеството на водите е в пряка зависимост от степента на изграденост на инфраструктурата за събиране, отвеждане и пречистване на отпадните води. Водните тела в общината са поделени между два различни района за управление на водите – Черноморски район и Източно-беломорски район. Плановете за управление на речните басейни (ПУРБ) на двата района за периода 2016-2021 г. систематизират състоянието, проблемите и нужните мерки за всички повърхностни водни тела на територията на общината. Следващата таблица обобщава техните най-важни характеристики.

Таблица 19. Повърхностни водни тела в община Карнобат

Код, име и тип на водното тяло	Общини	Екологично състояние	Химично състояние	Тип мярка	Отговорник
Басейнова дирекция Черноморски район					
BG2KA400R014 р. Бяла река до вливане в р. Луда Камчия Повърхностно	Руен; Карнобат; Сунгурларе; Айтос	умерено	добро	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2SE900R031 р. Чукарска - от извора до яз. Трояново Повърхностно	Айтос; Камено; Карнобат	умерено	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2MA600R015 р. Русокастренска – от извор до язовир „Крушово“ Повърхностно	Карнобат	добро	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2MA600L016 яз. „Крушево“ Повърхностно	Карнобат	умерено	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2MA600R012 „I участък: р. Русокастренска – от яз. „Крушово“ до с. Русокастро II участък: р. Папазлъшка от яз. „Картелка“ до вливане в р. Русокастренска“ Повърхностно	Карнобат, Камено	умерено	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2MA600R014 р. Барганска – от извора до вливане в р. Русокастренска Повърхностно	Карнобат	добро	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2MA600R018 р. Папазлъшка /Черковска/ – от извор до яз. „Картелка“ Повърхностно	Карнобат	умерено	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2MA600L017 яз. „Картелка“ (р. Папазлъшка) Повърхностно	Карнобат	умерено	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2MA600R013р. Хаджиларска – от	Карнобат, Камено	добро	Няма данни	Намаляване на замърсяването с	Земеделски стопани;

Код, име и тип на водното тяло	Общини	Екологично състояние	Химично състояние	Тип мярка	Отговорник
извор до вливане в р. Русокастренска Повърхностно				хранителни елементи от земеделието	ОДБХ
BG2MA800R019 „I участък: р. Господаревска – от извор до вливане в р. Средецка II участък: Малката река – от извор до вливане в р. Господаревска III участък: р. Селска (Драковска) – от извор до вливане в р. Господаревска“ Повърхностно	Средец; Стралджа; Карнобат	умерено	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
BG2SE900R1130 р. Айтоска - от извора до вливане на р. Славеева Повърхностно		умерено	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани; ОДБХ
Басейнова дирекция Източно-беломорски район					
BG3TU600L023 Язовир Цанко Церковски Повърхностно	Карнобат	Няма данни	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Община Карнобат ИАРА Напоителни системи БД МОСВ
BG3TU600R062 Река Мочурица след вливане на р.Сигмен до устие Повърхностно	Котел Ямбол Тунджа Стралджа Карнобат Сунгурларе	умерено	добро	1. Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини, подобряване на хидроморфологичното състояние	1. БДИБР; 2. Земеделски стопани

Код, име и тип на водното тяло	Общини	Екологично състояние	Химично състояние	Тип мярка	Отговорник
				на преходни и крайбрежни води и т.н.); 2. Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието.	
BG3TU600R068 Река Мочурица от с. Мокрен до р.Сигмен Повърхностно	Карнобат	умерено	Няма данни	1. Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води; 2. Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела; 3. Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	1. Община; 2. БДИБР; 3. Земеделски стопани
BG3TU600R069 Река Мочурица от извори до с. Мокрен Повърхностно	Сливен Котел Ямбол Тунджа Стралджа Карнобат Сунгурларе	добро	Няма данни	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Земеделски стопани
BG3TU800R065 Река Мараш Повърхностно	Котел Ямбол Тунджа Стралджа Карнобат	умерено	Няма данни	1. Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела; 2. Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	1. БДИБР; 2. Земеделски стопани

Източник: Планове за управление на речните басейни в Черноморски район и Източно-беломорски район

В община Карнобат се намират и следните подземни водни тела:

- **Басейнова дирекция Черноморски район:**
- BG2G000000Q009 – Порови води в кватерна на р. Средецка – Мандра;
- BG2G000000N021 – Порови води в неоген - сармат Айтос;
- BG2G000000N022 – Порови води в неоген - сармат Средец;

- BG2G00000PG028 – Порови води в палеоген, палеоцен, еоцен Руен- Бяла;
- BG2G00000K2034 – Карстови води н BK2t cn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас.
- **Басейнова дирекция Източно-беломорски район:**
- BG3G00000NQ005 – Порови води в Неоген - Кватернер - Сунгурларско - Карнобатска котловина.

Повърхностните и подземните водни тела, които са определени като зони за защита на питейните води, включват водните тела с кодове BG2DGW000000Q009, BG2DGW000000N021, BG2DGW00000PG028, BG2DGW00000K2034 съгласно Чл. 119а, ал. 1, т.1 от Закона за водите. В допълнение, община Карнобат попада в чувствителна и уязвима зона, в която водите са чувствителни към биогенни елементи (съгласно Чл.119а, ал. 1, т.3 от Закона за водите,). На територията на общината попадат още и зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване – защитена зона с код BG0000196 „Река Мочурица“ и защитена зона с код BG0000393 „Екокоридор Камчия - Емине“ (съгласно Чл.119а, ал. 1, т.5 от Закона за водите).

В рамките на община Карнобат има действащи 14 бр. разрешителни с титуляри „ВиК“ ЕАД - гр. Бургас и „ВиК“ ЕООД — гр. Ямбол за **водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване от подземни води:**

- 2151 0055/1.4.2008 г. - 6 бр. каптирани извори;
- 2151 0065/28.5.2008 г. - извор „Гюр чешма 1“, дренаж „Гюр чешма 2“;
- 2151 0066/16.6.2008 г. - извори „Текмеджето“, „Лозята“;
- 2151 0073/11.7.2008 г. - ТК-ПС “„Лъджата“;
- 2151 0077/3.9.2008 г. - ТК“Добриново“;
- 2151 0217/21.6.2011 г. - каптиран извор, с. Деветак;
- 2151 0224/1 1.7.2011 г. - каптиран извор „Малкоча“;
- 2151 0225/8.7.2011 г. - каптиран извор „Ала бунар“, каптиран извор „Чортлен“;
- 2151 0226/8.7.2011 г. - ТК-74;
- 2151 0227/11.7.2011 г. - 3 бр. к-жи „Буюклиева чешма“, „Косиново дере“, „Хайдушко дере“;
- 2151 0231/1 6.8.2011 г. - каптиран извор „Трите клонки“;
- 215 1 025 1/9.9.2011 г. - каптиран извор „Хайдара“;
- 2151 0372/9.3.2015 г. - КИ „Богорово 1“ и КИ „Богорово 2“;
- 2151 0386/18.10.2016г. - ТК - 175 „В и К - Железник“.

Учредените санитарно-охранителни зони на територията на община Карнобат са:

- Пояс I на каптаж „Богорово 2“, учреден със Заповед 6/15.02.2008г. от Директора на БДЧР;
- Пояси II и III Богорово каптажи, учредени със Заповед 6/15.02.2008г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на тръбен кладенец „Добриново“, общ. Карнобат учредени със Заповед №9/24.03.2014г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на каптиран извор „Лозята“ - с. Смолник учредени със Заповед 19/06.06.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на каптиран извор „Текмеджето“ - с. Смолник учредени със Заповед 19/06.06.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояс I на каптиран извор „Иванчева чешма“ - с. Екз. Антимово, учреден със Заповед 11/05.06.2013г. от Директора на БДЧР;
- Пояс I на каптиран извор „Маслака 1“ - с. Екз. Антимово, учреден със Заповед 11/05.06.2013г. от Директора на БДЧР;
- Пояс I на каптиран извор „Двете чешми“ - с. Екз. Антимово, учреден със Заповед 11/05.06.2013г. от Директора на БДЧР;
- Пояс I на каптиран извор „Маслака 2“ - с. Екз. Антимово учреден със Заповед 11/05.06.2013 г. от Директора на БДЧР;
- Пояс I на капт. извор „Стратиев кладенец“ - с. Екз. Антимово учреден със Заповед 11/05.06.2013 г. от Директора на БДЧР;
- Пояс I на каптиран извор „Кюпек бунар“ - с. Екз. Антимово, учреден със Заповед 11/05.06.2013 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси II и III каптирани извори- с. Екзарх Антимово, учредени със Заповед 11/05.06.2013 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на каптиран извор „Чортлен“- с. Драганци-Бургас, учредени със Заповед 72/21.11.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на каптиран извор „Ала Бунар“- с. Драгавци-Бургас, учредени със Заповед 72/21.11.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на тръбен кладенец Б-74-с. Детелина-Бургас, учредени със Заповед 71/21.11.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на каптиран извор „Беш бунар“ с. Сърнево, укрепени със Заповед 12/26.04.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на Каптаж „Буюклиева чешма“ с. Черково, учредени със Заповед 64/15.11.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояс I на Каптаж „Косиново дере“ с. Черково, учредени със Заповед 64/15.11.2011 г. от Директора на БДЧР;

- Пояси I, II и III на Каптаж „Хайдушко дере“ с. Чертово, учредени със Заповед 64/15.11.201 м. от Директора на БДЧР;
- Пояси I, II и III на каптиран извор „Гюр чешма 1“ дренаж „Гюр чешма 2“, учредени със Заповед 10/31.05.2013 г. от Директора на БДЧР;
- + Пояси II и III на КИ „Къов дере“, учреден със Заповед №4/31.01.2018 г. от Директора на БДЧР ;
- Пояс III на ТК 1 и 2, с. Вратица и с.Винарско, учреден със Заповед №4/31.01.2018г. от Директора на БДЧР ;
- Пояси I, II и III на Каптаж „Малчока“ - с. Хаджиите учредени със Заповед 63/14.11.2011 г. от Директора на БДЧР;
- Пояси II и III Б-20, Б-88 и мин. находище Съдиево, учредени със Заповед на МОСВ №РД 877/25.08.2004 г.

В община Карнобат има издадено едно **разрешително за заустване на отпадъчни води**, а именно 2371 0099/7.4.2015г. за канализационна с-ма на ПСО гр. Карнобат.

Средногодишното количество на **отведените отпадъчни води във водни обекти** е около 1034 хил. куб.м. (по данни на Програма за опазване на околната среда 2015-2020). Канализационни мрежи са изградени единствено в град Карнобат, като отпадните води от населеното място се събират в няколко главни колектора с обща дължина 8,39 км, които ги отвеждат към точките на заустване. Приемник на отпадъчните води от канализационната мрежа на град Карнобат е водно тяло BG3TU600R068 – „Река Мочурица от село Мокрен до река Сигмен“. Няма изградени канализационни помпени станции. Изграден е довеждащ колектор (предвиден да отвежда водите до бъдеща ПСОВ), който е в много лошо състояние и без необходимата проводимост. Водите, постъпващи в него, се изливат в дере.

Към момента на разработване на ПИРО Карнобат, дружеството ВиК „Бургас“ е обявило обществена поръчка с предмет „Инженеринг – проектиране и строителство на обект „Изграждане на ПСОВ Карнобат“. По този начин през следващите години ще бъде изграден приоритетен обект от екологичната инфраструктура, който ще има значително положително въздействие върху околната среда. Прогнозна стойност на обществената поръчка е 11 404 148,20 лв. без ДДС.

ПСОВ следва да бъде завършена през 2023 г. и да бъде с максимален капацитет за 17 772 е. ж. и със следните параметри:

Таблица 20. Оразмерителни параметри на ПСОВ Карнобат

Параметър	Мярка	2023 г. /оразмерителна/
Свързаност към ПСОВ	%	100
Средно дневен дебит на отпадъчната вода	м3/d	4054
Максимално часов дебит на отпадъчната вода	м3/h	273

Максимално часов дебит при дъжд на отпадъчната вода	м3/ч	340
Биохимична потребност от кислород /БПК5/	кг/д	1066
Химична потребност от кислород /ХПК/	кг/д	2133
Общо количество неразтворени вещества /НВ/	кг/д	1244
N общ	кг/д	195
P общ	кг/д	32
ЕЖ, обслужвани от ПСОВ	ЕЖ	17 772

Източник: Общинска администрация Карнобат

2.7.3. Отпадъци

Екологичната инфраструктура за управление на отпадъците в община Карнобат включва съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци, които обезпечават актуалните нужди на населението, както и контейнери и техника за разделно събиране и извозване на битовите отпадъци от опаковки при сключен договор с организация за оползотворяване с „Екопак България“ АД. Организираната система за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци обхваща 100% от населението. Разделното събиране обхваща опасни отпадъци от домакинствата; масово разпространени отпадъци; площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, вкл. едрогабаритни отпадъци. Системата за разделно събиране е обновена с нови контейнери през 2017 г., когато „Екопак България“ АД подменя старите съдове тип „Ракла“ с по-ефективен тип „Иглу“ с 36% по-голям обем. Новите контейнери се различават по технически характеристики, но са с традиционните три цвята: сини контейнери – за събиране на хартиени и картонени опаковки; жълти контейнери – за събиране на пластмасови и метални опаковки и зелени контейнери – за събиране на стъклени опаковки. Към разделно събираните масово разпространени отпадъци се присъединяват отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излезли от употреба гуми (ИУГ).

От есента на 2015 г. неопасните битови отпадъци на община Карнобат се извозват на **регионалното депо в с. „Братово - Запад“**. Регионалното депо е разположено в местността „Манолов гроб“ в землището на с. Полски извор, община Камено и обслужва общо девет общини – Карнобат, Бургас, Айтос, Камено, Несебър, Поморие, Руен, Сунгурларе и Средец. На депото са изградени първа клетка за депониране на отпадъци, сепарираща инсталация, съоръжение за компостиране, съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, склад за временно съхранение на опасни и специфични отпадъци от бита, електронен кантар, площадкова инфраструктура и др.

Компонент от общата система на регионалното депо е и **претоварната станция за отпадъци (ПСО) в град Карнобат**, на която се извършват дейности по предварително

третиране (уплътняване) на битови отпадъци от населението на община Карнобат. Станцията е разположена на площадка от 7,9 дка, на около 4 км от града и има претоварващ и транспортен капацитет от 10 000 тона отпадъци годишно. На ПСО са изградени, покрита претоварна станция, площадка за третиране на отпадъци от строително-ремонтна дейност и едрогабаритни отпадъци, екопарк – площадка с контейнери за приемане и сортиране на битови и едрогабаритни отпадъци, довеждаща и площадкова инфраструктура. Обособената площадка екопарк е с предназначение за разделно събиране на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси и стъкло; опасни битови отпадъци; масово разпространени отпадъци; градински отпадъци. На ПСО – Карнобат е разположена роторна трошачка за натрошаване на строителни отпадъци и едрогабаритни отпадъци.

Възможните подобрения на инфраструктурата за отпадъци в общината е свързана с осигуряването на съдове и въвеждането на система за **разделно събиране на биоотпадъци** (градински, хранителни и други). Друго подобрение е свързано с изграждането на **компостираща инсталация** за биоотпадъци.

Данните за количествата отпадъци през периода 2016-2020 г. разкриват **тенденция за увеличаване на битовите отпадъци** в община Карнобат. Според наличните справки на общинска администрация, общото количество депониран отпадък през 2016 г. е 5029,265 тона, докато през 2020 г. то нараства до 7491,126 тона – ръст от 32,86%. В съответствие с Проекта на Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. и неговата Цел 1 „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване“, през следващите години ще бъдат необходими мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

Таблица 21. Общо количество депониран отпадък

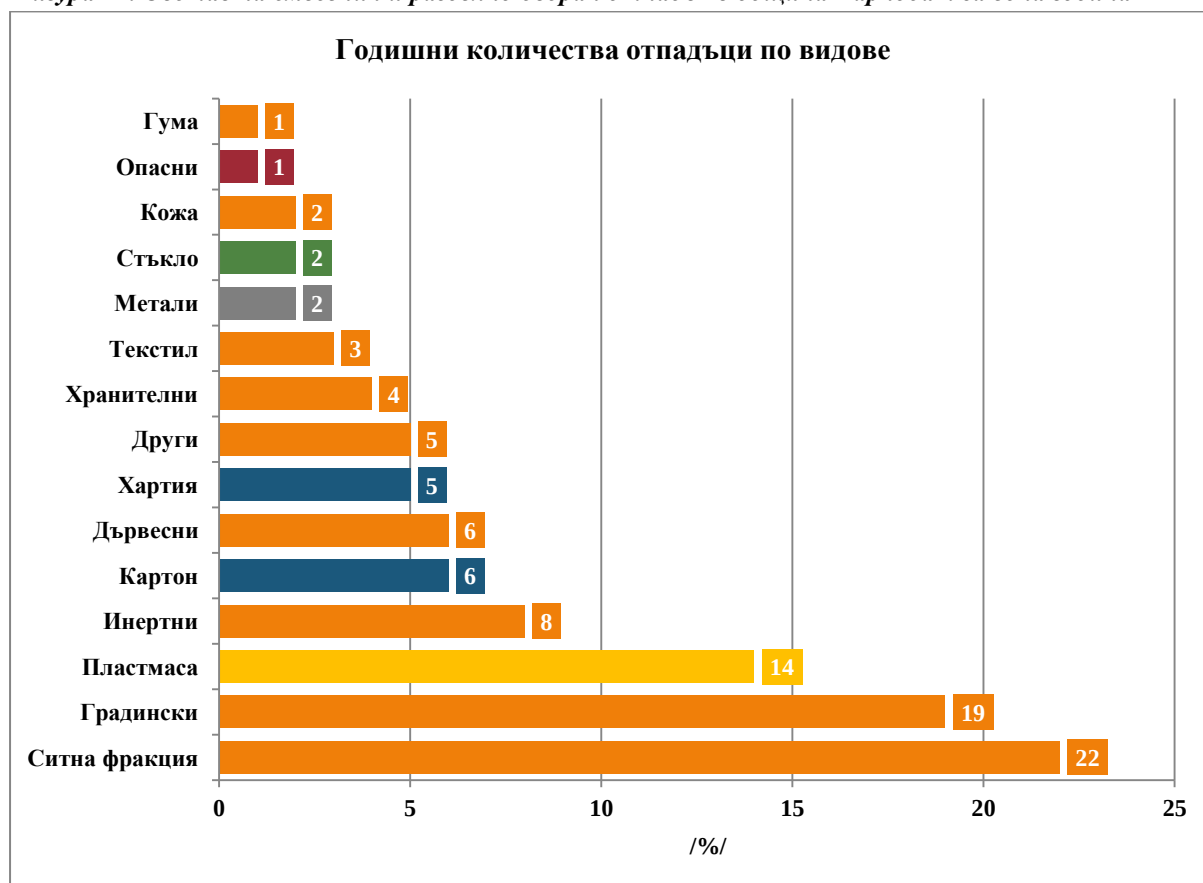
Показател	2016 /тона/	2017 /тона/	2018 /тона/	2019 /тона/	2020 /тона/
Общо извозен отпадък до депо Братово	4996,175	4500,600	4582,006	5974,900	6295,020
Депониране на смесени отпадъци	33,090	49,553	19,025	21,557	16,615
Общо количество	5029,265	4550,153	4601,031	5996,457	7491,126
Строителен отпадък	-	-	255,13	777,700	1842,260

Източник на информация: Общинска администрация

Към момента на разработване на ПИРО в общината липсва актуален анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, като последният е изготвен през 2014 г. Необходимо е **възлагане и изготвяне на актуален морфологичен анализ** на битовите отпадъци като отправна точка за политиката по управление на сектора през следващите години. Същевременно, актуални данни за морфологичния състав са достъпни от друг източник на информация – **Обобщения доклад за Проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци в България**. Докладът е изготвен

през 2019 г., като определя годишните количества на отпадъците, заедно с тяхната структура на база **пробовземания през четирите годишни сезона**. Според доклада, най-голям дял от отпадъците в общината са тип ситна фракция (22%), следвани от градинските (19%). На трето място се нареждат пластмасовите отпадъци – 14%, докато картона и хартията са съответно 6% и 5%. В общ план разбивката на отпадъците по видове в общината отговаря на положението в страната. По данни на МОСВ за 2019 г. най-голям дял от отпадъците са тип ситна фракция (28%), след което са градинските (13%), пластмасата (11%) и хранителните 10%. Все пак разликите в общината са свързани с по-високия дял на градинските отпадъци, което отразява широко разпространеното земеделие и характерния тип на обитаването в къщи с дворове, докато хранителните отпадъци формират значително по-малка част отколкото на национално ниво.

Фигура 24. Състав на смесения и разделно събран отпадък в община Карнобат за една година

Източник на информация: Обобщен доклад за Проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци в България от 2019 г.

През 2019-2020 г. е изпълнен първи етап „Техническа рекултивация“ на проект „Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци на територията на община Карнобат“. Общата стойност на проекта е 2 713 648,86 лв., от които 2 579 942,48 лв. финансиране от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) към МОСВ и 133 706,38 лв. собствен принос на община Карнобат. Осъществено е предепонироване на цялото количество отпадъци. В

резултат старото депо е закрито, подобрени са екологичните и ландшафтните характеристики на средата, предотвратени са рисковете от нерегламентирано депониране или разнасяне на отпадъци от депото, както и замърсяване на почвите и подземните води. Проектът гарантира спазването на директивите на ЕС и националното законодателство в областта на управление на отпадъците. Втори етап предвижда изпълнение само на оставащата биологична рекултивация, която ще бъде заложена в Програмата за реализация на ПИРО Карнобат 2021-2027.

2.7.4. Защитени територии и зони

В границите на община Карнобат се срещат следните защитени територии и защитени зони съгласно Публичния регистър на ИАОС:

Таблица 22. Защитени територии и зони в община Карнобат

Наименование	Основни характеристики	Режим на дейности
Защитени територии		
Находище на Урумово лале в м. Лаликото	Категория: Природна забележителност Площ: 37,9 хектара Землища само в община Карнобат: с. Венец	1. Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата. 2. Забранява се късането или изкореняването на растенията; 3. Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства; 4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим; 5. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни; 6. Забранява се паша на домашни животни и коситба; 7. Забранява се всякакво строителство.
Летен дъб в с. Мъдрино	Категория: Вековно дърво Землище: с. Мъдрино	
Защитени зони		
Екокоридор Камчия-Емине	Категория: ЗЗ по директивата за местообитанията Площ: 28054,79 хектара Землища само в община Карнобат: с. Раклица	
Комплекс Стралджа	Категория: ЗЗ по директивата за птиците Площ: 2872,98 хектара Землища само в община Карнобат: с. Венец, с. Деветинци, с. Церковски	

Наименование	Основни характеристики	Режим на дейности
Река Мочурица	Категория: 33 по директивата за местообитанията Площ: 8702,83 хектара Землища само в община Карнобат: гр. Карнобат, с. Венец, с. Глумче, с. Деветак, с. Деветинци, с. Зимен, с. Искра, с. Кликач, с. Крумово градище, с. Мъдрино, с. Невестино, с. Огнен, с. Сигмен, с. Церковски	
Стралджа	Категория: 33 по директивата за местообитанията Площ: 881,3 хектара Землища само в община Карнобат: с. Венец, с. Деветинци	

Източник на информация: ИАОС

2.8. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

2.8.1. Обща характеристика на общинската администрация

Общинската администрация в Община Карнобат осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на Общинския съвет, подпомага кмета на Общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, подпомага Общинския съвет и осигурява дейността му, извършва дейност по административното обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица. Общинската администрация, при осъществяване на своята дейност, се ръководи от принципите на законност, равнопоставеност, прозрачност, достъпност, отговорност, целесъобразност и ефективност.

При изпълнение на своята дейност, общинска администрация се ръководи от следните принципи:

- Отговорност към проблемите на общината и нейните граждани;
- Спазване на закона и зачитане на морала;
- Максимална ефективност на провежданите действия и проекти;
- Диалог с гражданите;
- Прозрачност при управлението и разпореждането с общинско имущество и средства;
- Ефективно административно обслужване на гражданите, физическите и юридически лица.

Административното обслужване следва принципите, организацията и изискванията, заложи в **Вътрешните правила за организация на административното обслужване** в община Карнобат. Правилата гарантират ефективни взаимодействия между общинските звена и следването на няколко ръководни принципа в обслужването на гражданите:

- Равнопоставено отношение към всички потребители;
- Равен достъп до административните услуги и до информация за административното обслужване в община Карнобат;
- Осигуряване на пълна информация за актовете, административните услуги, издавани и/или извършвани при осъществяване на административното обслужване;
- Приложение на установени стандарти за качество на административното обслужване, както и създаване и популяризиране на стандарти за качество на административното обслужване;
- Координираност и взаимодействие с всички страни, заинтересовани от подобряване на административното обслужване;
- Периодично проучване, измерване и управление на удовлетвореността на потребителите;

- Осигуряване на различни форми и начини за заявяване на административни услуги – посещение на място, поща, електронна поща, телефон за предоставяне на информация, интернет;
- Служебно събиране на информация;
- Осигуряване на различни начини на плащане на дължимите такси или цени на услугите по банков и/или електронен път, с платежна карта и/или в брой;
- Предоставяне на достъп на гражданите или организациите до цялата информация, събрана за тях.

Неразделна част от Община Карнобат е **Центърът за административно и информационно обслужване**, който е обособен на първия етаж в административната сграда на общината и е напълно съобразен с изискванията за достъп на лица с увреждания. С изграждането му се цели повишаване качеството на административното и информационно обслужване на гражданите и фирмите за постигане на интегрираност, ефективност, коректност и повишаване приходите на общината. Изградена е **интегрирана информационна система**, с която са автоматизирани процесите на обслужване. Системата е предназначена за работа в реално време/на момента. За целта информацията от съществуващите общински регистри е внимателно проверена и съгласувана. Всички актове за общинска собственост и договорите за наем, актове по гражданско състояние и цифров кадастър на град Карнобат са въведени в единната система за осигуряването на лесен достъп и възможност за обработване. В Центъра са обособени са пет работни места:

- Деловодство – Деловодната дейност в общината и вътрешното движение на документите се извършва изцяло по електронен път. С това се осигурява контрол, бързина и качество на документооборота. Оригиналите се съхраняват в архива на общината, а служителите ползват сканираните изображения на документите. В деловодството се завеждат жалби и заявления по закона за достъп до обществената информация;
- Гражданско състояние – Всички услуги по гражданско състояние се извършват на момента, в рамките на 5 минути. Издават се удостоверения за раждане, брак, родствени връзки, наследници, постоянен и настоящ адрес, заверка за чужбина;
- Общинска собственост – Услуги по плащане на наеми, за неограничен период от време, по регистрация и издаване на разрешения за различни стопански дейности и случаи, картотекиране, обслужване на граждани и фирми във връзка с търгове за отдаване под наем на общинска собственост и приватизация;
- Териториално и селищно устройство – осигурява на гражданите и фирмите комплексно обслужване съгласно изискванията на Закона за устройство на територията – издаване на скици и визи, проверка състоянието на имоти според кадастрален план, заверка данъчни декларации и др.;
- Каса – Осигурена е връзка на касовата система със заведените заявления за извършване на услуги и регистъра за наемните отношения, с което се извършва

плащане на цената на услугата или наема в реално време и се подава обратна информация към останалите системи автоматично. Събраните приходи постъпват по банкова сметка на общината в деня на тяхното събиране, което е централизирано на едно единствено място в общината.

Всички услуги, предоставяни от общински администрации са достъпни и през **Единния портал за достъп до електронни административни услуги** на ДАЕУ.

През 2008 г. в общината е въведен **Етичен кодекс**, който регламентира принципите и нормите на поведение на представителите на изборни длъжности в ръководството на община Карнобат, както и на служителите от общинска администрация, във връзка с осъществяване на дейностите и инициативите за местно икономическо развитие. Установени са и вътрешни правила за наблюдение прилагането на етичния кодекс на служителите от общинска администрация.

През 2010 г. е утвърден и **Правилник за вътрешния трудов ред** в община Карнобат, с който се уреждат организацията на труда и се конкретизират правата и задълженията на работниците и служителите и на работодателя по трудово правоотношение, установени с Кодекса на труда и нормативните актове по прилагането му.

От 2018 г. ръководството на Община Карнобат приема политиката за поддържане и непрекъснато подобрене на **Интегрираната система за управление на качеството и околната среда**, съответстваща на стандартите БДС EN ISO 9001:2015 и БДС EN ISO 14001:2015, като средство за утвърждаване доброто име и репутация на общината и за създаване на възможности за подобряване на икономическото ѝ състояние. Във връзка с посоченото по-горе Община Карнобат е сертифицирана от 01.03.2019 г.:

- По БДС EN ISO 9001:2015, съгласно Сертификат № QMS 219 и
- По БДС EN ISO 14001:2015, съгласно Сертификат № EMS 220.

Процесите в администрацията са съобразени и с разработената **Система за финансово управление и контрол (СФУК)**. Нейното въвеждане е съгласно изискванията на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор, Закона за вътрешния одит в публичния сектор, както и подзаконовите нормативни документи. Това е продиктувано от стремежа на ръководството на общината да отговори на нарастващите изисквания на населението за по-добро качество на услугите.

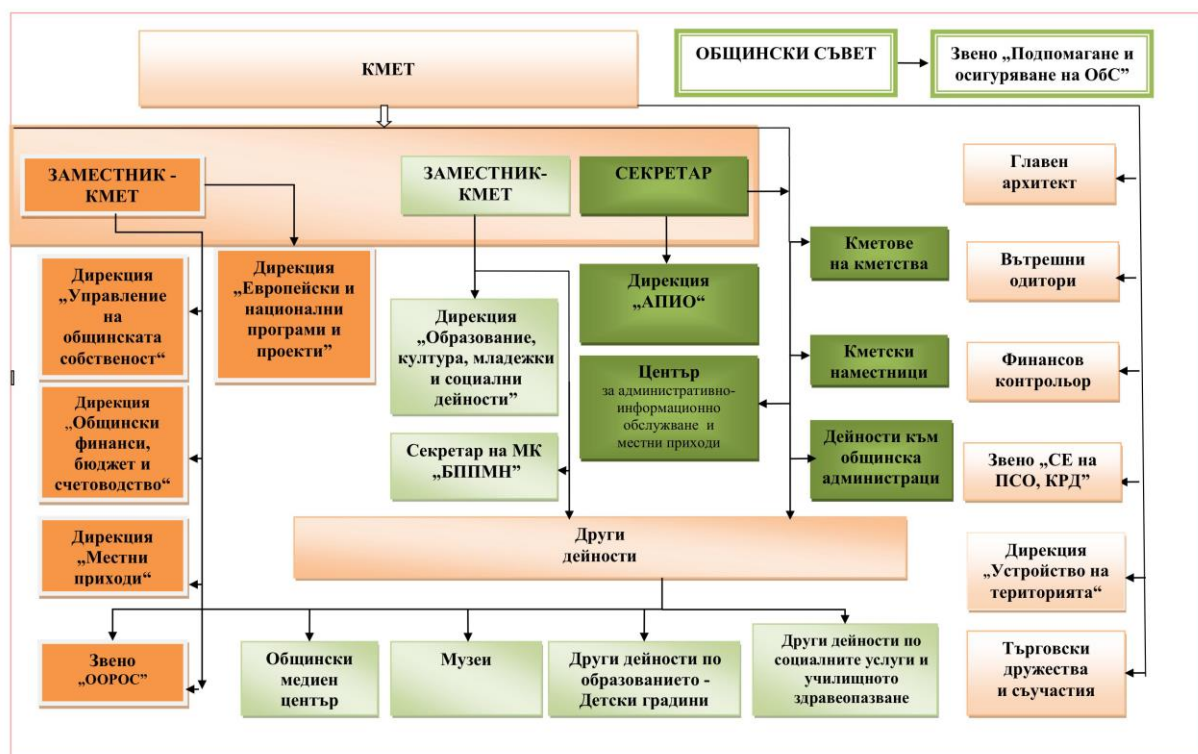
2.8.2. Административна структура и организация на общинската администрация

Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове в съответствие с одобрената структура на общинската администрация. Съгласно действащата структурата при осъществяване на своята дейност кметът на община Карнобат се подпомага от двама заместник-кметове, които заедно със секретаря ръководят съответни звена от общата и специализираната администрации, посочени по-долу в органиграмата на административната структура.

Кметът на общината пряко отговаря за дейността на заместник-кметовете, секретаря, главния архитект, вътрешните одитори, финансовия контролор на общината, Дирекция „Устройство на територията“, Звено „СЕ на ПСО, КРД“, директора на Общинско предприятие „БКРД“.

Заместник-кметовете ръководят и осъществяват цялостен контрол върху дейността на подчинените им структури, както и по изпълнение на задачите, произтичащи от функционалната им компетентност. Единият заместник-кмет отговаря за ресор, свързан с общинската собственост, общински бюджет, местни приходи и проекти – Дирекция „Европейски и национални програми и проекти“, Дирекция „Управление на общинската собственост“, Дирекция „Общински финанси, бюджет и счетоводство“, Дирекция „Местни приходи“, Звено „ООРОС“. Другият заместник-кмет отговаря за ресор, свързан с образованието и социалната сфера – Дирекция „Образование, култура, младежки и социални дейности“, Секретар на МК „БППМН“, Общинския медиен център, Музеите, други дейности по образованието – детски градини, други дейности по социалните услуги и училищното здравеопазване. **Секретарят на общината** координира дейността на Дирекция „АПИО“, Центъра за административно обслужване, кметове на кметства, кметски наместници, други дейности към общинска администрация.

Фигура 25. Структура на Общинска администрация – Карнобат

Източник на информация: Общинска администрация

При анализа на административната структура не се наблюдава прекалена диверсификация по отношение на функционалните единици. Така изградените елементи на структурата разполагат с относителна адаптивност към измененията на външната среда и позволяват различна степен на гъвкавост при оперативното

управление в зависимост от това дали процесът на вземане на решения е свързан с обичайни операции или проектна дейност.

Действащият устройствен правилник на общинска администрация Карнобат е утвърден със заповед на кмета на общината на 21.12.2019 г. Според функциите, които изпълняват, длъжностите в общинска администрация в Община Карнобат са ръководни, експертни и технически, а според вида на правоотношението се заемат от държавни служители и служители по трудово правоотношение.

Човешки ресурси

Структурата и организацията на работа в Община Карнобат е обезпечена в кадрово отношение, като служителите отговарят на съответните образователни и квалификационни изисквания за заеманата от тях длъжност. Наличният човешки ресурс количествено отговаря на структурата на общинската администрация, което създава предпоставка за обезпечаване на всички работни процеси.

Таблица 23. Кадрова осигуреност на Община Карнобат в периода 2014-2019 г.

Показатели	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Общо служители	140	128	120	122	122	132
Служебно правоотношение	13	14	13	13	13	14
Трудово правоотношение	57	50	47	48	48	52
По служебно правоотношение на ръководни длъжности	6	7	7	7	6	7
По служебно правоотношение – експертен	7	7	6	6	7	7
По трудово правоотношение на ръководни длъжности	5	5	4	3	4	4
Експертен и технически състав по трудово правоотношение	52	45	43	45	44	48
Временна заетост и стажове						
Общо	-	3	98	24	1	4
Стажанти	-	3	8	0	0	3
Временно наети лица	-	0	90	24	1	1

Източник на информация: Общинска администрация

В община Карнобат се стимулира професионалното и служебно развитие и израстване в кариерата чрез осигуряване на възможности за включване в разнообразни форми на обучение – въвеждащо, специализирано, езиково, компютърно, развитие на лидерски качества и умения и др.

Служителите са включени в процеса за предварителна оценка на потребностите, чрез попълване на лични планове за обучение, които са съобразени със задачите от работните им планове и заложеното в атестационните формуляри. На база личните планове в началото на всяка година се изготвя годишен план за обучения на общинските служители. Резултатите за ефикасността, адекватността и ефективността

от обученията се проследяват чрез използване на различни форми – оценка на обучаемия, наблюдение на изпълнението, експертно мнение на прекия ръководител, обратна връзка с клиентите на администрацията и др.

Таблица 24. Проведени обучения в периода 2014-2019 г.

Показател	2015	2016	2017	2018	2019	Средно
Годишен брой обучения на служители	12	11	11	11	8	11
Годишен брой обучени	157	33	43	17	31	56
Годишен обем на разходите за обучения - лева	65 000	0	44 600	6 200	8 000	24 760

Източник на информация: Общинска администрация

Наличният брой компютри и периферни устройства – настолни компютри, преносими компютри, сървъри, мрежови принтери, принтери, скенери и др. е:

- Компютри – 80 бр.;
- Лаптопи – 12 бр.;
- Принтери – 68 броя (5 мрежови);
- Скенери – 30;
- Сървъри – 6.

Дейността на общинските служители е подкрепена и от подходящия софтуер:

- ОС: Windows 7; Windows 10;
- LAN ОС;
- Офис приложения: MS Office 2010/2013/2016;
- Специализиран софтуер:
 - Акстър Офис;
 - Акстър Имоти;
 - Акстър Каса;
 - Софтуер за местни данъци и такси „Матеус“ (Информационно обслужване АД);
 - Mscad;
 - АПИС 7;
 - ERP WorkFlow;
 - Adobe InDesign.

Всички служители на Община Карнобат имат достъп до интернет. Съществува вътрешна мрежа. Кметствата с достъп до интернет са 24, докато 6 остават без достъп към момента на разработване на ПИРО.

Действащи наредби, правилници и вътрешни правила

В допълнение към вече представените правила на работа, дейността на общинската администрация и достъпа до административни услуги от страна на гражданите се регламентират от пълен набор общински наредби, правилници и вътрешни правила, като тези документи са публично достъпни на интернет сайта на община Карнобат:

- Наредба за определянето и администрирането на местни такси и цени на услуги на територията на община Карнобат;
- Наредба за преместваемите обекти, рекламни, информационни, декоративно – монументални елементи, елементи на градското обзавеждане и рекламната дейност на територията на община Карнобат;
- Наредба № 3 за опазване на обществения ред и чистотата на територията на община Карнобат;
- Наредба № 4 за реда за провеждане на търговска дейност на територията на община Карнобат;
- Наредба за местните данъци на територията на Община Карнобат;
- Наредба за условията и реда за съставяне на тригодишна бюджетна прогноза за местните дейности и за съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на бюджета;
- Наредба за дейността в община Карнобат по предотвратяване и ликвидиране на последствията при бедствия, аварии и катастрофи;
- Наредба за обществения ред при използване на моторни превозни средства на територията на град Карнобат;
- Наредба за организация и управление на гробищните паркове и за реда и условията за извършване на погребения на територията на община Карнобат;
- Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Карнобат;
- Наредба за регистрация, отчет и изисквания, на които трябва да отговарят пътните превозни средства с животинска тяга;
- Наредба за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество – собственост на Община Карнобат;
- Наредба за реда за управление и разпореждане с общински спортни имоти и спортни съоръжения;
- Наредба за реда и условията за упражняване на правата върху общинската част от капитала на търговските дружества;
- Наредба за символите, празниците, почетните звания, почетните знаци и награди на община Карнобат;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Карнобат;

- Наредба за условията и реда за провеждане на обществено обсъждане при поемане от общината на дългосрочен дълг;
- Наредба за условията и реда за установяване на жилищните нужди на граждани, настаняване под наем и разпореждане с общински жилища;
- Наредба за реда и условията за приемане, преместване, отписване и посещение на децата в детските градини на територията на Община Карнобат;
- Наредба за условията и реда за вписване на общинските детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие в Община Карнобат;
- Наредба за управлението на общинските пътища на територията на Община Карнобат;
- Етичен кодекс за поведение на служителите от общинска администрация Карнобат;
- Устройствен правилник на общинска администрация в община Карнобат;
- Правилник за устройството и дейността на обществен съвет по социално подпомагане и услуги в община Карнобат;
- Вътрешни правила за наблюдение прилагането на етичния кодекс за поведение на служителите от общинска администрация;
- Правилник за вътрешния трудов ред в община Карнобат;
- Вътрешни правила за вписване и заличаване на информация за община Карнобат в регистъра на информационните ресурси;
- Вътрешни правила за информационната система в община Карнобат;
- Вътрешни правила за организация на административното обслужване в община Карнобат;
- Вътрешни правила за оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в община Карнобат;
- Вътрешни правила за обмен на документи чрез СЕОС и ССЕВ;
- Процедури за архивиране и възстановяване на данни в община Карнобат;
- Харта на клиента;
- Декларация по ISO 9001 – Сертификати;
- Класификация служебна тайна;
- Статут за присъждане на „Наградата на Карнобат в системата на народната просвета“;
- Статут на звено „Одитори“.

2.8.3. Политики, програми, проекти и инициативи

Общинската администрация, както и Общински съвет, поддържат актуализирана база данни с приетите стратегически, програмни и управленски документи, съответно на

сайта на Община Карнобат **www.karnobat-ob.bg** и на сайта на Общински съвет **www.obs-karnobat.acstre.com**.

Интернет сайтът на общината предоставя следните услуги и информация:

- Административни услуги по гражданска регистрация и актосъставяне, Зелена система, Кадастър, Контрол по строителството, Местни данъци и такси, Общинска собственост, Реклама, Селско стопанство и екология, Социални дейности, Търговия, Туризм, Транспорт, Устройство на територията;
- Нормативни документи, правилници и правила;
- Информация за дейността на Общински съвет Карнобат;
- Природни ресурси;
- Население;
- Селско стопанство;
- Култура и изкуство;
- Обществени поръчки (Профил на купувача);
- Полезна информация (транспорт, телефонен указател, спорт, здравеопазване);
- Регистри общинска собственост;
- Образование;
- Екология;
- Общ Устройствен план на Община Карнобат;
- Информация за национални и европейски проекти и програми, изпълнявани от общината.

Актуални стратегии и програми – стратегиите и програмите със срок на действие до 2020 г. следва да бъдат актуализирани с перспектива до 2027 г.

Планове:

Общ устройствен план на община Карнобат;

Програми:

- Програма за опазване на околната среда 2015-2020;
- Програма за управление на отпадъците до 2020 г.;
- Програма за намаляване нивата на замърсителите (ФПЧ₁₀) и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на Община Карнобат 2016-2019;
- Програма за енергийна ефективност 2017-2020;
- Дългосрочна програма за насърчване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Карнобат за периода 2019 – 2029 г.;

- Общинска краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Карнобат за периода 2019-2022 г.

Капацитет за реализация на проекти

В съответствие с действащата структура на Общинска администрация Карнобат в общината функционира Дирекция „Европейски и национални програми и проекти“, в чиито функции са организацията и координацията при кандидатстването с проектни предложения, инициране създаването на работни групи за подготовка на проектни предложения и участие в тях, оказване на методическа помощ, във връзка с изискванията на съответната програма, както и участие в изпълнението на конкретни проекти. Капацитетът за работа по проекти включва 4 служителя, пряко ангажирани с подготовка и управление на проекти, като в съответствие с текущата потребност е утвърдена и практиката да се ангажират външни експерти.

Прегледът на данните показва, че Община Карнобат демонстрира много добър капацитет за реализация на проекти. Общият брой реализирани и успешно отчетени проекти в общината расте. През изминалия програмен период общинска администрация се е възползвала от възможностите за привличане на средства по Приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, като ресурсите са разпределени за повишаване на енергийната ефективност и качеството на средата в различни по вид и предназначени сгради, вкл.:

- Проект „Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в град Карнобат“;
- Проект: „Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в град Карнобат – 2“;
- Проект: „Реконструкция и обновяване на материалната база на Професионална гимназия по селско стопанство и лека промишленост гр. Карнобат“;
- Проект: „Повишаване на енергийната ефективност на публични общински сгради от образователната инфраструктура в град Карнобат“;
- Проект: „Повишаване на енергийната ефективност на сграда на център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увреждания в град Карнобат“;
- Проект „Изграждане на дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства в град Карнобат“;
- Проект: „Повишаване на енергийната ефективност на публични административни сгради в град Карнобат“;
- Проект „Повишаване на енергийната ефективност на сграда на народно читалище „Димитър Полянов - 1862 г.“, град Карнобат“;

Отчетите за изпълнението на капиталовите програми показват, че в периода 2015-2019 г. Община Карнобат успешно е направила инвестиции за подобряване на публични сгради, технически инфраструктури и обществени пространства на обща стойност от

22 121 384 лв., вкл. 12 608 799 лв. привлечени европейски средства. Разбивката на капиталовите разходи по години и финансови източници е представена в прилежащата таблица.

Таблица 25. Обобщен отчет за капиталовите разходи на общината по източници на финансиране в периода 2015-2019

Източник на финансиране	2015	2016	2017	2018	2019	Общо за периода 2015-2019	Дял от общата стойност за периода 2015-2019
Предоставени целеви субсидии и трансфери от държавния бюджет и трансфери от други бюджетни организации	934 719	1 299 557	54 701	333 165	755 771	3 377 913	15,27
Преходен остатък по бюджета с източник целеви субсидии и трансфери от държавния бюджет и от други бюджетни организации	1 011 081	29 519	215 554	242 876	1 674 364	3 173 394	14,35
Собствени средства, вкл. преходен остатък	317 297	929 579	644 805	502 989	461 602	2 856 272	12,91
Други източници за финансиране - (дарения, ПУДООС, заеми, други), вкл. преходен остатък	0	0	95 205	9801	0	105 006	0,47
Европейски средства, със съответното съфинансиране	3 683 307	71 771	2 939 782	4 994 973	918 966	12 608 799	57,00
Общо	5 946 404	2 330 426	3 950 047	6 083 804	3 810 703	22 121 384	100,00

Източник на информация: Общинска администрация

Изчисления: ИУПП

2.9. ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ

Големите проекти с регионално и национално значение и техният обхват се определят в рамките на мерките и приоритетните проекти на Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Югоизточен район. В рамките на стратегията са заложили предложения, конкретно свързани с територията на общината, както и проекти в рамките на Югоизточния район, които, макар и отдалечени от община Карнобат, имат потенциал да окажат влияние върху местното социално-икономическо развитие.

Основните типове големи и мащабни проекти са свързани с подобряването на транспортния сектор, като ИТСР определя Цел 3.1.1. „Подобрена транспортна свързаност и достъпност“ в рамките на Специфична цел 3.1. „По-добре свързан регион чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИТК“ на приоритет 3. В рамките на целта по отношение на **жп транспорта се предвиждат два приоритетни проекта, пряко свързани с общинската територия:**

- „Рехабилитация на железопътния участък Пловдив–Бургас фаза 2“. Проектът включва и внедряване на ETCS по протежение на цялата железопътна линия от Пловдив до Бургас с обща дължина от 293 km;
- Модернизация на железопътната линия Карнобат–Синдел.

Тези предвидени подобрения на железопътната инфраструктура ще подсилят ролята и значението на град Карнобат като жп възел и главна разпределителна гара, което от своя страна е основна предпоставка за развитие на транспортни, производствени и складови дейности. В подкрепа на аналитичните резултати от предходните раздели, икономическите перспективи пред община Карнобат са свързани с преработваща промишленост, производство на храни и напитки на база земеделските ресурси, както и други традиционни производства.

В рамките на Цел 1.1.1. „Концентриране на научна инфраструктура и изследователски капацитет в значими за регионалната икономика направления и трансфер на иновации“ към Специфична цел 1.1. „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“, в т.ч. стимулиране развитието на **научно-изследователска инфраструктура** и сътрудничеството между научните организации, публичния и частния сектор. В община Карнобат има утвърдена научна институция в областта на земеделието, което предполага търсенето на модели за трансфер на иновации и технологии между института, бизнеса и други публични партньори в общината, както и от близкоразположени общини в региона.

ИТСР на Югоизточен район съдържа и списък с приоритетни проекти за реализация. В него не са включени проекти, разположени на територията на общината. Въпреки това, част от обектите могат да повлияят и на местното развитие. Сред тях е наборът от проекти за изграждане на нови индустриални в област Бургас и съседните области Сливен и Ямбол:

- Шест нови индустриални зони в Бургас – „Меден рудник“, Долно Езерово, Равнец, Девети километър, Черно море и разширение на промишлена зона Север;

- Втора фаза на „Индустириален и логистичен парк Бургас“;
- Индустириална зона „Сливен и Ямбол“.

Предвидените зони позволяват изграждането на цялостен **производствено-логистичен коридор по направление на АМ „Тракия“/път I-6**, към който да се присъедини и град Карнобат като традиционен промишлен център, притежаващ потенциали за разширение на неговите индустириални зони, за което има и устройствена база съгласно ОУПО. Инвестициите в индустириални зони ще бъдат подкрепени от интегрираните териториални инвестиции по Приоритет 2 на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027, вкл. и чрез развитието на междуобщинско сътрудничество.

2.10. МЕЖДУОБЩНСКИ ВРЪЗКИ

Тази част на плана анализира и предлага възможности за съвместни действия със съседни общини. Две и повече съседни общини с различно големи територии, икономики и население могат да планират заедно, да приоритизират заедно и да правят съвместни проекти на базата на взаимния интерес. Те могат да увеличат общо и поотделно своя потенциал, ако си партнират. Всяка от тях има своя бранд, но обединени заедно в целенасочени политики могат да решат много конкретни свои проблеми. Именно междуобщинското сътрудничество ще бъде сред основните характеристики на интегрираните териториални инвестиции, при които ще се реализират **пакети от проекти с различни източници на финансиране, обединени от обща цел за подобряване на дадена територия.**

Възможностите за съвместни инициативи на община Карнобат със съседни общини са принципно очертани в ИТСР на Югоизточен район и отразяват разположението на общината в рамките на региона. Община Карнобат се намира по средата между териториалните очертания на три агломерационни ареала:

- Ареалът на Бургас обхваща пет общини – Бургас, Айтос, Камено, Созопол и Средец;
- Ареалът на град Сливен обхваща една община – само община Сливен;
- Ареалът на град Ямбол обхваща две общини – Ямбол и Тунджа.

Това специфично разположение предопределя възможности за сътрудничество с три областни центъра, пространствено интегрирани по южната главна ос „запад–изток“: Македония/ГКПП Гюешево – Кюстендил – Перник – София – Пловдив – Бургас/Варна, дефинирана от Националната концепция за пространствено развитие и потвърдена от ИТСР. Тази национална ос следва направление на коридор „Ориент/Източно–Средиземноморски“ от основната TEN-T мрежа на ЕС, която включва железопътно и пътно трасе по направления „Видин–София–Кулата“ и „София–Пловдив–Бургас“. С оглед планираното модернизиране на жп инфраструктурата, както и изграждането на АМ „Черно море“, тази ос ще има структуроопределящо значение и за цяла Източна

България, като община Карнобат ефективно може да изпълнява **транспортни и логистични роли при пресичането на направленията изток-запад и север-юг.**

ИТСР определя и конкретни възможности за сдружаване на общини и прилагане на интегрирани териториални инвестиции. Община Карнобат е включена в една обща зона за прилагане на интегриран подход, заедно с община Сунгурларе. Община Сунгурларе попада в ареала на град Карнобат в ролята му на град от 4-то ниво – малките градове с микрорегионално значение за територията на групи общини. В тази връзка двете общини могат да разработят и кандидатстват със **съвместни концепции за подобряване на качеството и достъпа до публични услуги** – здравеопазване, образование, социални услуги и други обслужващи функции.

2.11. ВЗАИМОВРЪЗКИ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Анализът на социално-икономическото развитие на регионите в България е изготвен от Националния център за териториално развитие през 2019 г., за да подпомага изготвянето на оперативните програми и секторни политики за програмен период 2021-2027. Конкретните цели са да се обобщят проблемите, потенциалите и тенденциите на шестте района за планиране, областите и общините в България, както и регионалните промени през периода 2014-2020.

Анализът има за цел и да предложи цялостен преглед на текущото състояние и тенденциите относно социалните, икономическите и екологичните сектори в контекста на териториалното развитие. Документът обхваща всички аспекти на развитието, които са важни за подготовката на регионални или секторни стратегически документи в България, вкл. за подготовката на определящите Национална концепция за пространствено планиране (НКПР) и Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР). Най-общо, комплексният анализ обобщава основния национален проблем за **дисбаланса между регионите и нарастващата липса на хора и квалифицирана работна сила, обществени услуги и инвестиции в някои региони и особено в периферните общини.**

Анализът предоставя детайлна информация за всички различни сектори на регионалното развитие, включително демография, икономика, образование, здравеопазване, социални услуги, спорт, култура и културно наследство, транспорт и техническа инфраструктура. Обхванати са набор от различни показатели със статистически данни, но също така и много описателни анализи, обхващащи цялата национална територия, регионите от ниво NUTS2, областите и общините.

Анализът е разделен на три основни части:

- 1. Териториален анализ по тематични направления;
- 2. Регионални различия и тенденции. Тази част се отнася до основните демографски и социално-икономически показатели за регионите;

- 3. Интегриран национален профил. Това е кратка информация за регионалното развитие в България с най-важните тенденции и прогнози.

Първата част от анализа представя териториалната структура на страната, различните видове територии, специфичните територии с концентрация на проблеми, йерархията от населени места и агломерационните ареали, както и осите на развитие за страната. На практика този анализ представлява информационната основа за разработването на НКПР и ИТСР.

Община Карнобат е дефинирана като една от 95-те средноурбанизирани (междинни) общини в страната, тъй като покрива условието административният център да бъде с население над 5000 души. Анализът посочва още, че ролята на **град Карнобат допринася за постигането на модел „умерен полицентризм“** (поровномерно разпределение на населението и икономическите дейности) в рамките на област Бургас, където град Бургас е относително балансиран от градовете Айтос, Карнобат, Поморие и Несебър.

Освен това, за община Карнобат са поместени следните факти:

- По отношение на териториално разпределение на проектите по ПО2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони, към 15 февруари 2019 община Карнобат се нарежда на 6-то място от 28 общини по абсолютна стойност на привлечените средства и на 22 място според процента на усвояване на предварително определения финансов ресурс за общината;
- Анализът посочва ниска активност на бизнеса в община Карнобат, що се отнася до изпълнението на проекти по ОПИК 2014-2020. Общината е наредена сред общините, в които следва да се насърчава участието на бизнеса в програми.

Втората част на анализа е фокусирана върху социално-икономическото и инфраструктурното развитие на регионите. Различните раздели дават информативен и изчерпателен преглед на текущото състояние и тенденции за демографското, социалното и икономическото развитие на страната. Както и в първата част, за основни предизвикателства пред българските региони са определени демографските проблеми – обезлюдяването и застаряването са най-тежки в периферните територии, където липсват основни здравни, образователни и социални услуги. Потвърдено е предизвикателството за **осигуряването на достатъчно работна сила за икономическите дейности и привличане на повече инвестиции.**

Анализът представя и ниския дял на **защитените територии и зони, като община Карнобат попада в групите общини с най-малък дял** – под 10%. Това са общините, в които преобладават общини от равнините и нископланински части на страната с висок процент на обработваеми земи.

Третата и последна част от анализа синтезира предишните две части. Целта е да се подчертаят най-важните изводи за регионалното развитие на страната. Част от тях са директно обвързани с резултатите от анализа на ПИРО Карнобат и показват ясна проекция на основните национални тенденции на местно ниво, вкл.:

- Продължаващо намаляване и застаряване на населението;
- Намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност;
- Отрицателен естествен и механичен прираст;
- Постоянна емиграция на млади хора в активна възраст;
- Засилване на контраста между център и периферия в националната територия;
- Намаляване на училищата и учениците;
- Недостиг на медицински сестри в здравните заведения;
- Недостиг на медицински специалисти в някои области и общини;
- Нисък дял на общопрактикуващи лекари;
- Емиграция на лекари и медицински сестри;
- Голям брой НКЦ, трудни за картотекиране и поддържане;
- Липса на дигитален архив на културното наследство;
- Ограничено финансиране за проучване на недвижими културни ценности, в т.ч. археологически обекти;
- По-малко инвестиции там, където са очертани демографски проблеми;
- Недостиг на човешки ресурси с подходяща квалификация и мотивация в сферата на туризма;
- Неоползотворени туристически ресурси;
- Липса на единна информационна система, непълна информация за анализ на туристическата индустрия;
- Изключително високо ниво на загуби на вода, сред най-високите в Европа;
- Степента на отвеждане на отпадъчните води е сред най-ниските в Европа;
- Сериозно изоставане в пречистването на отпадъчните води и постигане на съответствие с изискванията;
- Продължаващ недостиг на финансови средства за подновяване на амортизираната водопроводна мрежа и нарастване на загубите;
- Степен на материално рециклиране на битовите отпадъци в България - под средното равнище за ЕС.

2.12. SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Обща характеристика - Стратегическо разположение – по средата между три областни центъра; - Отлична транспортна достъпност – по основното направление София-Бургас и по една от връзките между Южна и Северна България (Карнобат-Шумен); - Концентрация на население и стопански дейности по път I-6 и жп линията; - Равномерно териториално разпределение на населените места и липса на труднодостъпни територии; - Голям териториален обхват и висок дял на земеделските земи – над 80% от общинската територия; - Равнинен релеф и подходящи почви за интензивно земеделие; История и културно наследство - Множество селищни и надгробни могили от епохата на траките; - Висока историческа стойност на крепостта „Маркели“ и реализиран проект за консервация, реставрация и социализация; - Съхранен архитектурен ансамбъл от стария Карнобат – Синанбейовия хамам, „Черната джамия“ и впечатляващата часовникова кула; - Архитектурно-художествената стойност на църквата „Св. Йоан Богослов“ в град Карнобат; Икономика - Потенциали и перспективи за развитие на многоотраслова икономика –	Обща характеристика - Сравнително малки средногодишни количества на валежите, които изискват развитието на поливно земеделие; - Характерна тенденция за обезлюдяване на селата – към края на 2019 г. 10 от селата са останали с население под 100 души; - Органичен горски фонд и липса на лесопаркове като предпоставка за развитие на отдих и рекреация; - Обезлюдяване на южните части на общината (южно от АМ „Тракия“); История и културно наследство - Липса на достатъчно археологически издирвания и проучвания за оценка на културно-историческия и туристическия потенциал на археологическите обекти; - Липса на актуална информация за състоянието на недвижимото културно наследство, в т.ч. цялостна актуализация на списъка с културни ценности; - Незавършили процедури по предоставяне на статут на културно наследство, вкл. за еврейския некропол; - Липса на единна дигитална платформа с информационна за експонатите на музея, културното наследство и туристическите забележителности в общината; Икономика - Негативна тенденция за намаляване на засетите площи с основните земеделски култури (за периода 2014-2019 г.); - Зависимост на заетостта и приходите в общината от ролята на големите предприятия с над 250 заети –

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
земеделие, промишленост, търговия и транспорт; - Изградена база за изследователска дейност в сферата на земеделието; - Благоприятни условия за отглеждане на зърнени, технически и фуражни култури, както и на винени лозя; - Обширна северна индустриална зона с възможност за бъдещо разширение; - Традиции в производството на електрически съоръжения и машини, както и хранително-вкусовата промишленост; - Транспортна обезпеченост от АМ „Тракия“ и път I-6; - Роля на град Карнобат като жп възел с регионално значение; - Потенциал за развитие на селски, винен и рекреационен туризъм в подножието на Карнобатска планина; - Предпоставки за развитие на културен туризъм – изградена хотелска база в град Карнобат и комбинация от обекти на културното наследство; Демография - По висок коефициент на демографско заместване (съотношението между влизащите и излизащите от пазара на труда), сравнено с област Бургас и страната; Пазар на труда - Трайна тенденция за понижаване на безработицата (за периода 2014-2019) – единствено община Бургас е с по-ниска безработица в областта;	ограничена роля на МСП; - По-ниска ефективност и производителност на икономиката, сравнено с показателите за цялата област Бургас (през 2018 г.); - По-слаб темп на икономически растеж в общината, сравнено с тенденциите на национално и областно ниво (за периода 2014-2018 г.); - Много нисък принос на туристическия отрасъл и неоползотворени ресурси за развитие на културен и селски туризъм; - Ниска заетост на легловата база (26,25% за 2019 г.), която потвърждава ограниченото развитие на туристическия отрасъл; Демография - Темповете на обезлюдяване надхвърлят тези на национално и областно ниво; - Комбинация от негативни демографски процеси и тенденции – отрицателен естествен и механичен прираст с по-неблагоприятни изразжения спрямо областното и националното ниво; - Значително намаление на град Карнобат (с 32,71% спрямо 1985 г.) и опасност градското население да спадне под 15 000 души и общината да загуби статута си на градска община за подкрепа по програма „Развитие на регионите“ 2028-2034; - Неблагоприятна възрастова структура с влошаващи се съотношения между трудоспособното и нетрудоспособното население (броят на работещите и неработещите се изравнява);

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Образование - Броят на педагогическия персонал и учителите в детските заведения и общообразователните училища се увеличава (за периода 2014-2019); - Повишаваща се привлекателност на професионалното образование и съществен ръст на броя на учениците в ПГССЛП, която се отличава с много добре оборудвана учебно-техническа база; - Добро съответствие между водещите икономически отрасли и специалностите в ПГССЛП; - Реализирани инвестиции за повишаване на енергийната ефективност и качеството на средата в детски градини и училища; Здравеопазване - Добре изградена система на здравеопазването в община Карнобат, вкл. МБАЛ с надобщинско значение; Социални услуги - Успешно прилагане на модела за деинституционализация на социалните грижи – функционират множество социални обекти, вкл. от резидентен тип, с различни целеви групи; Култура - Добре развита мрежа от читалища със значим принос към богатия културен календар на общината; - Културно-туристическият потенциал на експозицията на историческия музей в град Карнобат; Спорт - Изграден комплекс със стадион,	Пазар на труда - Средната годишна работна заплата остава далеч под средните стойности за България; Образование - Трайно намаление в броя на групите и децата в детските градини, както и на паралелките и учащите в училищата поради неблагоприятните демографски тенденции; - Нужда от допълнителни мерки за обхващане на всички деца в предучилищна и училищна възраст и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система; Здравеопазване - Недостатъчно количество и неравномерно разпределение на аптеките в общината; - Изоставане спрямо страната по показателите за население на един практикуващ лекар, както и на един дентален лекар; - По-малка осигуреността с болнични легла на 1000 души от населението, сравнено с областта и страната; Спорт - Ограничен брой и неравномерно разпределени спортни площадки за масов спорт; - Липса на функционални физкултурни салони и влошено състояние на спортните площадки училищата; Транспортна инфраструктура - Влошено състояние на мрежата от общински пътища – 16 от общо 17 се

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
спортна зала и помощни игрища; ВиК инфраструктура - Подготвено предстоящо изпълнение на мащабен проект за реконструкция на ВиК мрежата на гр. Карнобат; Селищна мрежа и жилищен сектор - Компактна функционално-пространствена структура на град Карнобат с отчетливо обособяване на две градски зони – северна, за производствени и обслужващи дейности и южна, за обитаване и обслужване с концентрация на културно наследство; - Реализирани два етапа на жилищно обновление с внедряване на мерки за енергийна ефективност по ОПРР 2014-2020, както и реализирани ремонти на още 9 сгради по НПЕЕМЖС; Околна среда - Подготвено предстоящо изпълнение на мащабен проект за изграждане на ПСОВ Карнобат; - Въведена система за разделно събиране на отпадъците; - Изградена претоварна станция за отпадъци в град Карнобат с възможност за предварително третиране (уплътняване) на битови отпадъци; - Извършена техническа рекултивация на общинското депо за отпадъци; Административен капацитет - Функциониращ Център за административно и информационно обслужване с интегрирана информационна система, улесняващи обслужването на гражданите и бизнеса; - Капацитет за реализация на проекти с	нуждаят от реконструкция; - Недостатъчно ресурси и инвестиции за реконструкция на уличната мрежа в населените места; ВиК инфраструктура - Значителните загуби на питейна вода – повече от половината от общото подадено количество по водопроводната мрежа в общината; - Ограничен обхват на канализационната мрежа (единствено в град Карнобат) с лоши експлоатационни характеристики; Селищна мрежа и жилищен сектор - Ниска строителна активност в общината – едва 0,44% от всички построени жилища в област Бургас за периода 2014-2019; Околна среда - Общината попада в район със завишени нива на прах във въздуха, които надвишават допустимите норми; - Широко разпространение на отоплението с въглища и дърва, нарушаващо качеството на атмосферния въздух; - Регистрирано замърсяване на повърхностните води в общината с хранителни елементи от земеделието; - Липса на въведено разделно събиране на биоотпадъци (градински, хранителни и други), както и на компостираща инсталация за биоотпадъци; - Тенденция за увеличаване на битовите отпадъци в община Карнобат (за периода 2016-2020 г.); - Нисък дял (под 10%) на защитените територии и зони спрямо общата

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
различни източници на финансиране;	общинска територия;

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Използване на допълнителни ресурси за рестартиране на икономиката след последиците на пандемията на вируса COVID-19 чрез Плана за възстановяване и устойчивост; - Отключване на допълнителни средства чрез Плана за възстановяване и устойчивост за приоритетно развитие на образование (вкл. инструменти за електронно обучение); здравеопазване; развитие на индустриални паркове; енергийна ефективност; транспортна и цифрова свързаност; и др.; - Внедряване на мерки за „зелен“ и „дигитален“ преход на предприятията, произлизащи от новата финансова рамка на ЕС за 2021-2027 г.; - Възможности за изпълнение на интегрирани териториални инвестиции по Програмата за Развитие на регионите 2021-2027, комбиниращи различни компоненти, партньори и ресурси, съсредоточени в определена територия с конкретни цели за развитие. Община Карнобат ще бъде една от общо 40 градски общини бенефициенти по този подход; - Предвидени подобрения на железопътната инфраструктура, които ще подсилят ролята и значението на град Карнобат като жп възел и главна разпределителна гара; - Потенциали за изграждането на цялостен производствено-логистичен	- Разпространението на пандемията на вируса COVID-19 и очакваното негативно въздействие върху икономиката и пазара на труда, респективно върху доходите и заетостта; - Ограничаване на туристическите пътувания и дейности в резултат на пандемията на вируса COVID-19; - Възникване на икономическа криза с трайно влошаване на икономическите показатели в резултат на пандемията; - Липса на ресурси и инвестиции за обновяване и поддържане на хидромелиоративните канали и съоръжения в общината; - Продължаващи негативни демографски тенденции за цялата страна и бързо намаляване на населението в трудоспособна възраст, респективно на трудовите ресурси за икономиката; - Забавяне в планирането и стартирането на новите финансиращи програми на ЕСИФ за програмен период 2021-2027; - Несъответствия между заложените приоритети и проекти в интегрираните планове за развитие на българските общини и новите програми от рамката на ЕС; - Липса на административен капацитет на регионално и общинско ниво в разработването, оценката и изпълнението на концепции за интегрирани териториални инвестиции съгласно

коридор по направлението на АМ „Тракия“/път I-6 и Бургас-Карнобат-Ямбол/Сливен; - Осигуряване на нови възможности за финансиране на разнообразни инициативи и проекти по новите програми на Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за програмен период 2021-2027;	Програмата „Развитие на регионите“ 2021-2027; - Липса на организационен опит в изпълнението на междуобщински проекти.
---	---

3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027

3.1. ОБОСНОВКА НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ

Целите и приоритетите за развитие на община Карнобат формулират отговорите на два въпроса:

- Какво е желаното бъдещо състояние на общината;
- Къде трябва да бъдат насочени интервенциите и инвестициите в местното развитие.

В съответствие с Методическите указания за разработване на ПИРО, стратегическата част на плана е съставена от визия, цели и приоритети, като отделните приоритети са привързани към отделна цел. Приоритетите трябва да конкретизират съответната цел, както и да обединяват в общ тематичен пакет мерките за реализация. Наборът от мерки прави връзката между приоритетите и Програмата за реализация на ПИРО, която включва отделни дейности, проекти и финансови ресурси и посочва как ще бъдат постигнати приоритетите, целите и визията за общината в перспектива до 2027 година.

Методическите указания въвеждат четири насоки за избора на целите и приоритетите на ПИРО:

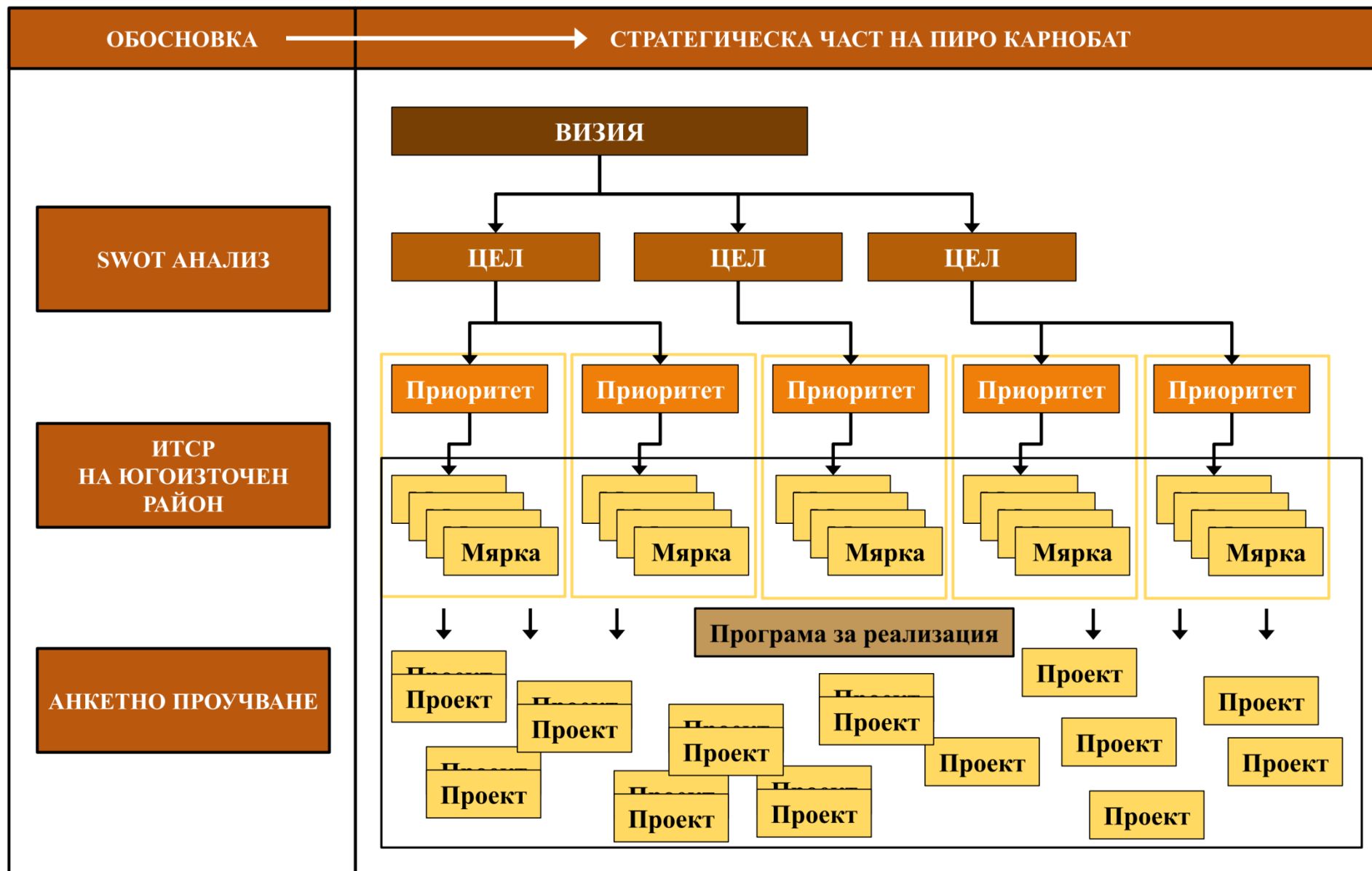
- Отразяване на целите и приоритетите от по-високите нива на планиране;
- Отразяване на местните проблеми, потенциали и предимства, така както са представени в анализа на ПИРО;
- Прилагане на интегриран подход при формулирането на приоритетите, така че да се постигне допълняемост между териториалното и секторното развитие, както и между отделните приоритетни области;
- Формулиране на ограничен брой цели и приоритети, за да се постигне фокус и концентрация на общинските политики и инвестиции.

Стратегическата част на ПИРО Карнобат е разработена в пълно съответствие с посочените принципи, а специфичната йерархия от визия, цели, приоритети, мерки и проекти отразява:

- **SWOT анализа** на ПИРО Карнобат със систематизираните положителни и отрицателни характеристики на общината и региона;
- Стратегическата рамка на **ИТСП на Югоизточен район**;
- Обобщените насоки от проведеното **анкетно проучване (Приложение: Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПИРО Карнобат 2021-2027 г.)**;

Изводите от трите източника са **синтезирани в по-долу представената таблица със стратегически насоки**, които са заложили в стратегическата част на ПИРО.

Фигура 26. Модел на стратегическата част на ПИРО Карнобат

В допълнение към изводите от SWOT анализа, за целите на ПИРО Карнобат са анализирани и синтезирани най-важните области за развитие в ИТСП на Югоизточен район. ИТСП през новия програмен период ще бъдат стратегическа рамка за подбор на операции по подхода на интегрираните териториални инвестиции (ИТИ). Община Карнобат е една от 40 градски общини, които ще бъдат бенефициенти по Приоритет 2 на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 за изпълнението на интегрирани териториални инвестиции. Задължително условие за допустимостта на ИТИ ще бъде съответствието с териториалните стратегии на съответния регион. Ето защо е необходимо оптимално съответствие между ИТСП и ПИРО, така че мерките на община Карнобат да отговарят на регионалните приоритети – постигнато чрез изведените ключови области за развитие в ИТСП на ЮИР, приложими на общинско ниво:

В областта на икономиката:

- Инфраструктура за НИРД – интензивно партньорство между научни организации, бизнес и публични администрации;
- МСП – подкрепа за прилагане на иновации и нови технологични решения;
- Привличане на инвестиции;
- Индустриални зони – създаване на нови индустриални зони с високотехнологични дейности и логистика; привличане на различни видове индустриални дейности за диверсификация;
- Туризъм – регионален туристически продукт, интегриращ морския туризъм с културното и природно наследство във вътрешността;
- Земеделие – по-висока производителност и добавена стойност на отрасъла; осигуряване на ресурси за хранително-преработваща промишленост; биологично фермерство; насърчаване на предприемачеството; опазване на природните ресурси;

В областта на социалното развитие:

- Общо образование – широк спектър от инвестиции по отношение на образователната инфраструктура; образователна интеграция на специфични социални групи; подобряване на условията в професионалните училища и наближаване на дуалното образование;
- Работна сила – акцент на професионалните училища и дуалното образование; обучения и по-добри умения за възрастните;
- Здравеопазване – равен достъп до здравни услуги, вкл. мобилни екипи;
- Социални услуги – реформиране на сектора чрез деинституционализация; предоставяне на достатъчни грижи за настаняване; мобилни услуги; достъпни обществени жилища; социална и икономическа интеграция на ромите;
- Култура – защита на културното наследство и обновяване на културната инфраструктура; интеграция на младежите в културни дейности;

В областта на териториалното развитие:

- Транспортна инфраструктура – основна регионална пътна мрежа; общински пътища, свързващи периферни зони с центрове за обществени услуги; подобряване на железниците;
- Интернет – разширение на широколентова интернет мрежа; развитие на електронно управление, електронно образование, електронно здравеопазване; прилагане на „интелигентни“ технологии в общините;
- Възобновяване на градовете на градове от ниво 4 – фокус върху по-добрите обществени услуги;
- Екологична инфраструктура за по-добри условия на живот – вода и канализация; управление на отпадъците;
- Мерки и дейности за адаптиране към изменението на климата и за намаляване на риска от природни бедствия.

В рамките на ИТСП са описани и препоръчителните мерки за обновяване на градовете от ниво 4, така че тяхната роля за съседните селски общини да се засили в подкрепа на по-балансирано регионално развитие – **разширяване и модернизиране на инфраструктурата**, особено на транспорта; **мерки за развитие на обществените услуги и други функции в предоставянето на обществени услуги**, които са необходими за стимулиране на процесите на развитие на местно ниво.

Не на последно място, при формулирането на стратегическата част на ПИРО Карнобат са отчетени и обществените нагласи, що се отнася до основните проблеми и нужди пред развитието на общината. Неразделна част от подготовката на ПИРО Карнобат е **проведеното анкетно проучване** (Приложение: Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПИРО Карнобат 2021-2027 г.). Съгласно отговорите на респондентите, най-съществените проблеми в община Карнобат са свързани с **влошаващата се демографска ситуация** – обезлюдяване на населените места. Това субективно усещане на анкетираните потвърждава и изводите от анализа за проблемната демографска ситуация, свързана с намаляване на трудоспособното население, и която изисква пакет от мерки за подобряване публичните услуги и осигуряване на възможности за заетост, като решение срещу неблагоприятните миграционни процеси. На второ място в негативната класация е посочена **лошата улична инфраструктура** в населените места (улици, тротоарни настилки, алеи и др.). Сред другите водещи проблеми е посочена и лошата транспортна достъпност, което разкрива нуждата от допълнителни инвестиции за подобряване на транспортната инфраструктура. Друг от проблемите, посочван най-често, е **ограничения достъп или недостатъчно качествено здравеопазване**.

Фигура 27. Резултати от анкетно проучване – приоритетни мерки

Интересни заключения произлизат и от въпроса за приоритетните мерки, при който анкетираните са имали възможността да степенуват мерките за развитие по важност като посочат една от следните опции – много важна; важна; не е важна; нямам мнение. Трите мерки, които получават най-много отговори „много важна“ са свързани със социалната сфера, като **здравеопазването** се потвърждава като основополагаща задача. На първо място обаче е посочена мярката за **борба с безработицата и подобряване на пазара на труда (вкл. квалификация на хората)**, въпреки че общината е сред общините с най-ниска безработица в рамките на област Бургас. Този отговор показва, че мерките за подобряване на достъпа до пазара на труда, вкл. осигуряването на обучения за квалификация и преквалификация, следва да бъдат изпълнявани с предимство и през новия програмен период. На трето място след мерките за пазара на труда и здравеопазването се нарежда образованието и повишаването на неговото качество. Любопитно заключение може да се направи и от следващата мярка, събрала най-много отговори „много важна“ – **развитие на туризма (поддържане на паметниците на културата, инвестиции в читалищата, фестивали и др.)**. Това извежда развитието на културно-туристически продукти и услуги като част от икономическия приоритет на общината.

На база по-горните изводи са формулирани общи насоки за развитието на общината, групирани в следните сектори:

- **Културно наследство;**
- **Селско стопанство;**
- **Промисленост и логистика;**
- **Туризм и услуги;**
- **Пазар на труда;**
- **Здравеопазване;**
- **Образование;**
- **Социално подпомагане;**
- **Култура;**
- **Спорт;**
- **Транспорт;**
- **Технически инфраструктури;**
- **Околна среда и екологична инфраструктура;**
- **Благоустройство;**
- **Енергийна ефективност.**

Таблица 26. Стратегически насоки за развитие на община Карнобат, отразени в целите и приоритетите на ПИРО

Сектори на развитието	SWOT анализ	ИТСР на Югоизточен район	Анкетно проучване
Културно наследство	- Развитие на културно-исторически маршрути за представяне на различните епохи от историята на Карнобат; - Актуализация на списъка с недвижими културни ценности; - Създаване на дигитална платформа за културно-туристическите забележителности	- Опазване на културното наследство и осигуряване на достъп до археологически и архитектурни обекти;	- Използване на културното наследство за развитие на туризма;
Селско стопанство	- Развитие на интензивно земеделие; - Обновление и поддръжка на хидромелиоративните канали и съоръжения; - Научно-изследователска дейност в сферата на земеделието;	- Повишаване на конкуренто-способността на селското стопанство - Развитие на биологично селско стопанство; - Опазване на природните ресурси	- Подкрепа и стимулиране на бизнеса в различните сектори на местната икономика;
Промисленост и логистика	- Разширение и развитие на индустриалните зони в град Карнобат; - Развитие на транспортни и логистични дейности; - Интегрирани проекти за развитие на икономиката и връзката селско стопанство – лека промишленост – транспорт – търговия; - Повишаване на ефективността на местната икономика;	- Подкрепа за развитието на МСП, вкл. за внедряване на иновации; - Мерки за привличане на нови инвестиции; - Изграждане на нови индустриални зони с високотехнологични дейности; - Изграждане на нови логистични зони; - Развитие на хранително-вкусова промишленост; - Индустриален преход;	- Подкрепа и стимулиране на бизнеса в различните сектори на местната икономика;

Сектори на развитието	SWOT анализ	ИТСР на Югоизточен район	Анкетно проучване
Туризъм и услуги	- Формиране на интегрирани туристически пакети с възможности за селски, винен, рекреационен и културен туризъм; - Създаване на дигитална платформа за културно-туристическите забележителности;	- Развитие на регионални туристически маршрути;	- Подобряване на достъпността между селищата в общината и туристическите забележителности;
Пазар на труда	- Мерки за активиране на икономически неактивни лица в контекста на неблагоприятната възрастова структура и намаляването на работната сила;	- Повишаване на професионалната подготовка според нуждите на пазара на труда;	- Борба с безработицата и подобряване на пазара на труда, вкл. мерки за квалификация;
Здравеопазване	- Обновяване на МБАЛ Карнобат; - Привличане на всякакъв вид здравни специалисти; - Развитие на аптечната мрежа в общината;	- Подобряване на достъпа до здравни услуги в общината, вкл. чрез мобилни екипи; - Осигуряване на условия за работа на лични лекари в малките населени места;	- Подобряване качеството на предлаганите здравни и медицински услуги;
Образование	- Продължаващи мерки за обновяване на материалната база в образованието, вкл. дворните пространства и спортните съоръжения; - Мерки за обхващане на всички деца в предучилищна и училищна възраст и за намаляване на преждевременно напусналите образователната система;	- Подобряване достъпа до образование на всички социални групи; - Развитие на професионалното и дуалното образование;	- Повишаване качеството на образованието;
Социално подпомагане	- Продължаващо прилагане на модела за деинституционализация на социалните грижи, вкл. откриване на нови услуги и разширяване на съществуващите;	- Продължаваща деинституционализация; - Социално-икономическа интеграция на ромското население;	

Сектори на развитието	SWOT анализ	ИТСП на Югоизточен район	Анкетно проучване
Култура	- Обновяване на материалната база на читалищата;	- Обновяване на обекти на културната инфраструктура; - Развитие на младежки дейности;	- Използване на културната инфраструктура за развитие на туризма;
Спорт	- Изграждане на нови спортни площадки със свободен достъп; - Изграждане на нови физкултурни салони в училищата;	- Изграждане на нови обекти на спортната инфраструктура	- Запазване и създаване на нови зелени зони за отдих и спорт;
Транспорт	- Обновяване на елементи на транспортната инфраструктура – републикански и общински пътища, както и улици в населените места	- Реконструкция на общинската пътна мрежа и подобряване на достъпа до общинския център; - Модернизация на железопътната мрежа (за изпълнение на национално ниво)	- Подобряване на транспортната достъпност в общината и ремонт на улична инфраструктура в населените места;
Технически инфраструктури	- Реконструкция на ВиК мрежата на гр. Карнобат; - Подобряване на водоснабдителните мрежи в големите села;	- Реконструкция на ВиК мрежата; - Разширение на широколентовата интернет мрежа;	- Подобряване на техническата инфраструктура (водоснабдителна, канализационна, електроснабдителна);
Околна среда и екологична инфраструктура	- Изграждане на ПСОВ Карнобат; - Мерки за подобряване на КАВ; - Въвеждане на разделно събиране на биоотпадъци;	- Подобряване управлението на отпадните води и отпадъците;	
Благоустройство	- Интегрирани пакети от проекти за двете обособени зони на град Карнобат (съгласно зоните за интегриран подход на ПИРО);	- Разширяване и модернизиране на транспортната инфраструктура и развитие на обществените услуги;	- Запазване и създаване на нови зелени зони за отдих и спорт;
Енергийна ефективност	- Продължаващо изпълнение на мерки за енергийна ефективност;		- Подобряване на енергийната ефективност на сградите и използване на ВЕИ;

3.2. ВИЗИЯ И ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

Обобщените стратегически насоки позволяват да се търси интегрираният подход в избора на приоритети, мерки и конкретни проекти, както по отношение на териториалната интеграция (концентрация на инвестициите в обхвата на зони за въздействие), така и по отношение на секторната интеграция (постигане на допълняемост и синергия между различни типове интервенции – за икономическо развитие и образование; за обновяване на сграден фонд и предоставяне на публични услуги; за развитие на туризъм и опазване на културното наследство; за развитие на бизнеса и развитие на човешките ресурси и др.). Това разкрива потенциала на ПИРО Карнобат да комбинира различни типове интервенции, източници на финансиране и партньори в търсене на единни решения за общите проблеми на сектори и територии в общината.

Освен това, целите и приоритетите на община Карнобат за периода 2021-2027 г. ще отчитат стратегическата рамка за периода 2014-2020, така че да се гарантира приемственост в местното развитие и допълняем ефект между инвестициите от 2014 до 2027 година. Същевременно стратегията ще има нова структура, формулировки и по-ясен фокус.

Визия за развитие на ПИРО Карнобат 2027:

Община Карнобат – териториална общност с благоприятни условия за живот, модернизирана техническа и транспортна инфраструктура, достъпни обществени услуги, добри перспективи за инвестиции и заетост в конкурентоспособни икономически отрасли

В търсенето на йерархична обвързаност с ИТСП за Югоизточен район, визията на ПИРО Карнобат е разгърната в три стратегически цели, насочени към икономическо, социално и териториално развитие:

Цел 1. „Конкурентоспособна икономика с ефективно използвани местни ресурси и предимства“

Цел 2. „Качествени обществени услуги и повишен жизнен стандарт на населението“

Цел 3: „Подобрени екологични характеристики и привлекателни населени места“

Трите цели са разделени в шест приоритета, чиито съдържателен обхват са специфичните мерки за развитие – съвкупността от дейности, която ще бъде предмет на проекти и инвестиции през следващите години.

3.3. ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ В ОБЩИНА КАРНОБАТ

Приоритет 1.1. „Развитие на селското стопанство и преработващата промишленост“

Мярка 1.1.1. „Модернизация на земеделските стопанства и техните материални активи“

Природните дадености и традициите в общината определят селското стопанство като основен отрасъл в местната икономика – селското стопанство допринася с над 18% от приходите от дейността през 2019 г. В тази връзка е необходимо Община Карнобат да популяризира възможностите за изпълнение на проекти за развитие на земеделските стопанства. Земеделските производители ще могат да разчитат на финансовата подкрепа по новата ПРСР за периода 2021-2027. Програмата ще осигурява **инвестиции в подкрепа на стопанствата**, вкл. за модернизация и механизация, пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността; за подобряване на енергийната ефективност; и за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за нуждите на стопанствата. Допустими инвестиции ще бъдат тези за **засаждане или презасаждане на трайни насаждения и десертни лозя**, които са характерни и традиционни за община Карнобат. Ще бъдат достъпни средства и за повишаване на предприемаческата инициатива в отрасъла, чрез **стартване на млади земеделски стопани**.

Мярка 1.1.2. „Развитие на поливното земеделие“

Стремежът за увеличаване на добивите, в съчетание с нуждите за пестене на водните ресурси, налагат и реализацията на проекти за реконструкция на съоръжения и оборудване, включително **кладенци и съоръжения за съхранение на вода за напояване**. Освен малки по мащаб проекти във връзка с напояването, следва да се инициират по-обхватни проекти за **обновяване на хидромелиоративната инфраструктура**, вкл. възстановяване на напоителните канали, които към момента не функционират.

Дейностите в подкрепа на поливното земеделие ще могат да получат финансова подкрепа по ПРСР 2021-2027, както и по новопредвидения инструмент – План за възстановяване и устойчивост (ПВУ). ПВУ припознава важността на хидромелиоративната инфраструктура за конкурентоспособността на селското стопанство и в тази връзка ще предоставя ресурс за **възстановяване и реконструкция на напоителни канали и полета, водохващания, язовири и отводнителни съоръжения**.

Мярка 1.1.3. „Професионално обучение и придобиване на умения в областта на селското стопанство“

В община Карнобат има изградена образователна и научна база, пряко свързана със селскостопанските дейности – Професионалната гимназия по селско стопанство и лека промишленост и Института по земеделие. Двете институции подsigуряват квалифицираните кадри и повишаването на добивите от земеделието и по този начин са основна предпоставка за ролята на отрасъла в общината. Допълнителен принос

могат да имат проекти на ПГССЛП за провеждане на **курсове за обучение** в областта на селското стопанство, докато ИЗ – за **семинари и демонстрационни дейности за трансфер на знания** за земеделски стопани.

Мярка 1.1.4. „Обновяване и разширяване на индустриалните зони, изграждане на модерна инфраструктура за развитие на икономически дейности“

Преработващата промишленост е най-важният икономически отрасъл в общината, осигуряващ значителна част от заетостта и приходите. Същевременно ИТСР на Югоизточен район определя развитието на модерни индустриални зони/паркове като водещ инвестиционен приоритет в подкрепа на икономическия растеж. Този приоритет ще се реализира чрез конкретни проекти в рамката на интегрираните териториални инвестиции по Приоритет 2 на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 – Община Карнобат ще бъде един от 40-те бенефициента по тази програма. За да се използват ефективно предвидените ресурси, общината ще трябва да подготвя интегрирани пакети от проекти с положително икономическо въздействие. **Концепциите за ИТИ** следва да включват **набор от проекти и партньори**, вкл. бизнеса и други общински администрации, така че инвестициите да имат **надобщинско значение** в рамките на **Югоизточния район и приоритетите на неговата ИТСР**. По модела на ИТИ ще могат да се реализират и обхватни инициативи между групи общини, като цялостни индустриално-логистични коридори, например по протежението на АМ „Тракия“.

ОУПО Карнобат осигурява устройствените предпоставки за разширение на северните индустриални зони в град Карнобат, докато следващата стъпка следва да бъде свързана с подробното устройствено планиране. След това идва ред за изграждането на **довеждаща инфраструктура**, вкл. **улична мрежа, паркинги, озеленени площи за публичен достъп, ВиК и др.**

Мярка 1.1.5. „Повишаване на ресурсната и енергийната ефективност в преработващата промишленост“

За да се постигне допълняемост между отделните типове инвестиции, освен проектите на община Карнобат за развитие на индустриалните зони, ще бъдат необходими и проекти на предприятията за повишаване на техния капацитет. Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 ще подкрепя **мерки за енергийна ефективност** в МСП на база обследване за енергийна ефективност. Енергийната ефективност в предприятията ще бъде допустима дейност и в Плана за възстановяване и устойчивост.

ПКИП 2021-2027 ще финансира и дейности в подкрепа на прехода към „кръгова икономика“, вкл. **модернизиране на производствените процеси** във връзка с намаляване на използването на **първични суровини** или увеличаване на използването на **вторични суровини**; повторна употреба и рециклиране на използваните продукти. Проекти за повишаване на ресурсната ефективност на предприятията ще могат да се осъществяват и като част от 10% участие на ПКИП в подхода на **интегрираните териториални инвестиции** – като партньори на община Карнобат, която ще реализира инвестиции за публична инфраструктура в индустриалните зони.

Приоритет 1.2. „Опазване на културното наследство и усвояване на туристическите ресурси“

Мярка 1.2.1. „Развитие на археологически и архитектурни ценности“

Община Карнобат притежава разнообразие от културни ценности, представляващи различни култури и исторически епохи. Тракийските могили, голямата селищна могила в град Карнобат, крепостта „Маркели“ от късната Античност, земният окоп „Еркесията“ от Средновековието, архитектурните ценности и ансамбли от доосвободения Карнобат, както и еврейското гробище, имат висока културно-историческа стойност и тяхното умело съчетаване в общи маршрути и туристически пакети е предпоставка за развитието на културен туризъм. В тази връзка община Карнобат е изпълнила няколко проекта през предходните години. Като необходима дейност остава цялостната **актуализация на списъка с културни ценности**, тяхното картографиране и оценка на актуалното състояние. След това, на база приоритизиране, вкл. определяне на териториални концентрации на обекти, е **изготвянето на консервационно-реставрационни планове и последващите строително-монтажни работи**.

Мярката предоставя и **възможности за сътрудничество със съседни общини по модела на интегрираните териториални инвестиции**, като община Карнобат ще има възможност да финансира обекти на културното наследство по Приоритет 2 на ПРР 2021-2027.

Мярка 1.2.2. „Развитие на туристическа инфраструктура“

Развитието на туризма изисква допълняемост между инвестициите за обекти на културното наследство, за осигуряването на удобен автомобилен/пешеходен достъп до обектите, както и за изграждане на обслужващи зони. Дейностите в обхвата на мярката включват изграждане на **посетителско-информационни центрове**; устройство и маркиране на **туристически пътеки**; дребномащабна инфраструктура около атракциите като **озеленени площи и паркинги**; приходягенериращи обекти като **заведения за хранене и места за настаняване**. Подобни дейности ще допълват консервацията и реставрацията на археологически/архитектурни ценности и ще допринасят за създаването на цялостни туристически продукти.

Мярката е подходяща за изпълнение в **партньорство с частния сектор**, вкл. като част от концепции за интегрирани териториални инвестиции.

Мярка 1.2.3. „Създаване и маркетинг на туристически продукти“

Мярката е неразривно свързана с предходните две и обхваща изпълнението на неинфраструктурни дейности. Към тях е **развитието на туристически продукти**. То обхваща туристически и пазарни проучвания, изготвяне на маркетингови стратегии и изпълнение на рекламни кампании. Съществена дейност в подкрепа на културното наследство и неговото развитие като туристическа атракция е и създаването на **дигитална платформа за културно-туристическите забележителности**. Друга необходима дейност е свързана с провеждането на тематични исторически **фестивали и празници**. Отделните компоненти като атракции и услуги следва да се комбинират

по подходящи начини в общи посетителски пакети, така че да се осигурява допълване между възможностите за **културен, винен, рекреационен и селски туризъм** в община Карнобат.

Развитието на местните туристически продукти може да надхвърля границите на общината и да бъде част от развитието на регионални туристически продукти, вкл. по модела на интегрираните териториални инвестиции (ИТИ).

Приоритет 2.1. „Повишаване на икономическата активност и заетостта на населението, добро управление и достъп до качествени административни услуги“

Мярка 2.1.1. „Интегрирани дейности за повишаване на икономическата активност и заетостта“

Мярката включва пакет от дейности за активиране на хората, които не работят и търсят работа към момента, както и към разкриването на нови работни места. Специална целева група следва да бъде ромската етническа група, която формира над 5% от населението и значителна част от младото население, което следва да бъде успешно включено в пазара на труда. Необходимо ще бъде да се комбинират всички възможни източници на финансиране, вкл. по новата Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, национални и регионални програми за заетост. Пакетът от дейности включва:

- **Чиракуване и стажуване** за безработни младежи;
- Идентифициране и стимулиране на неактивни лица за **включване на пазара на труда** и регистрация в бюрото по труда;
- **Трудово консултиране и професионално ориентиране** на младежи и безработни лица;
- Обучения за придобиване на **професионална квалификация/преквалификация** за безработни и неактивни лица;
- Обучения за придобиване на **ключови умения и компетентности**;
- Осигуряване на **стимули за работодателите да разкриват работни места** за младежи и безработни.

Мярка 2.1.2. „Привличане на кадри в местната икономика и обществените услуги“

Тази мярка е за привличане на квалифицирани кадри за местната икономика и публичните услуги. Детайлният демографски и социално-икономически анализ на ПИРО Карнобат разкри трайното намаляване на демографския ресурс в трудоспособна възраст. Бяха разкрити и неблагоприятни показания по отношение на осигуреността с кадри и специалисти в ключови обслужващи дейности. За тази цел са нужни подходящи пакети от дейности, свързани с привличането на квалифицирана трудова сила, вкл.

- Осигуряване **стимули за завръщане от чужбина** и започване на работа в община Карнобат;

- Подкрепа за **развитие на предприемаческа дейност за завръщане** в малките населени места;
- Осигуряване на **трудова мобилност, включително транспорт** за живеещи в други населени места.

Тези дейности имат добри предпоставки за реализация и постигане на резултати, доколкото общината има отлична транспортна свързано с по-големи центрове като Бургас, Ямбол и Сливен, което е предпоставка за трудова мобилност към общината при осигуряването на подходящите стимули.

Мярка 2.1.3. „Създаване на устройствено-планова основа за развитие на община Карнобат“

Осигуряването на актуална устройствено-планова основа е основна предпоставка за устойчивото териториално развитие и привличането на инвестиции в общината. Община Карнобат разполага с утвърден Общ устройствен план, който задава общото предназначение на териториите, обособяването на устройствени зони и насоките за развитие на техническата инфраструктура. В допълнение, на база ОУПО, следва да се предприеме разработването на необходимите подробни устройствени планове за конкретни териториални обхвати, като се постави специален акцент върху **изработване и актуализиране ПУП-ПРЗ на общинските села.**

Мярка 2.1.4. „Електронно управление и дигитална свързаност в община Карнобат“

Мярката обхваща пакет от дейности за оптимизиране на управлението и административното обслужване в общината, което е следваща предпоставка за подобряване стандарта на живот и привличане на нови инвеститори:

- Развитие на **електронните услуги и подобряване на административното обслужване** в общината – въвеждане на максимален брой онлайн услуги и електронни разплащания;
- **Дигитализация на регистрите** и въвеждане на изцяло електронен вътрешен документооборот;
- **Повишаване на административния капацитет** в община Карнобат.

Приоритет 2.2. „Развитие на здравеопазването, образованието, социалните услуги и културата“

Мярка 2.2.1. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за здравеопазване“

Град Карнобат е здравен център с надобщинско значение, което е свързано преди всичко с дейността на МБАЛ Карнобат. Освен това в общинския център функционират и два медицински центъра. Въпреки изградената инфраструктура, общината изостава от областното и националното ниво по показателите за обезпеченост с болнични легла, лекари, дентални лекари и медицински специалисти. През следващите години следва да се насочат инвестиции за **обновяване и модернизация на материално-**

техническата база, вкл. повишена енергийна ефективност на здравната инфраструктура. Второто инвестиционно направление е свързано с доставка на **ново обзавеждане и медицинска апаратура**. Комплексното обновяване на МБАЛ е необходимо, за да се подобри качеството на здравните грижи, а също така, за да се подобрят **условията за работа на здравните специалисти**. Потенциалните източници на финансиране ще бъдат по линия на интегрираните териториални инвестиции, както и по новия План за възстановяване и устойчивост (ПВУ).

В допълнение, за подобрене на здравните услуги следва да се потърсят партньорства с бизнеса за **поставянето на вендинг автомати за основните лекарства** в малките населени места. Друго възможно направление е **изграждането и оборудването на групови и индивидуални практики** за лекари и дентални лекари в по-големите села, за да се осигури по-голям обхват на здравните грижи.

Мярка 2.2.2. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за образование“

През програмния период 2014-2020 година в община Карнобат са изпълнени проекти за обновяване на материалната база и повишаване на енергийната ефективност за образователни обекти, вкл. за ПГССЛП. През новия програмен период 2021-2027 следва да продължи политиката по обновяване на училищата, като се постави акцент върху обновяването на дворните пространства, спортните площадки и физкултурните салони в обектите с вече повишена енергийна ефективност, както и изпълнение на интегрирани проекти за комплексно обновяване на останалите заведения. Те следва да включват обновяване на основните **корпуси и прилежащи сгради**, при изпълнение на енергоспестяващи мерки от съответните обследвания за енергийна ефективност; благоустрояване на **прилежащите дворни пространства, вкл. спортни площадки** според съвременните стандарти; **осъвременяване на обзавеждането и оборудването** с цел въвеждане на модерни методи за обучение.

Мярка 2.2.3. „Развитие на професионалното образование и дуалното обучение“

Едно от конкурентните предимства на община Карнобат е възможността за получаване на професионално образование в ПГССЛП, което предоставя квалификация в съответствие с приоритетните отрасли в местната икономика. Дейността на професионалната гимназия допълва надобщинското значение на община Карнобат, както и перспективата да привлича ученици от съседните общини. През предишния програмен период има две положителни характеристики на професионалното образование – реализиран проект за обновяване на материалната база и отчетливо повишение на броя на учениците. Развитие на професионалното образование и повишаването на неговата привлекателност е предпоставка за осигуряване на кадри в условия на сериозни демографски предизвикателства. Ето защо през следващите години ще бъде нужно да се комбинират различни възможности за реализация на дейности, вкл.:

- **Квалификация на педагогическите специалисти и учителите;**
- Изграждане на дигитални платформи за осъществяване на **връзка между пазара на труда и образованието** – в подкрепа на стажове и практики, за ориентиране към определени професии; адаптиране на учебните програми и др.;
- **Дуално обучение на учениците** от ПГССЛП чрез допълнителни практики в реална работна среда.

Подобни дейности ще се финансират по Програма „Образование“ 2021-2027, а заделеният ресурс от 10% на програмата за участие в концепции за ИТИ ще може да се използва за развитие на дуалното обучение. В този смисъл в община Карнобат има потенциал за изпълнение на **концепции за ИТИ**, които да комбинират инвестиции за развитие на **индустриалните зони** и на **дуалното обучение** на свързаните с тях професии.

Мярка 2.2.4. „Продължаваща деинституционализация и развитие на социални услуги в общността“

През следващите години следва да продължи последователната политика за деинституционализация на социалните грижи в община Карнобат, като се осигурят допълнителни обекти от **резидентен тип** за преместване на хората от Дом за пълнолетни лица с деменция в с. Огнен, както и обекти за съпътстващото предоставяне на подходящи услуги в подкрепа на пълноценния живот на хората с деменция. **Подобряването на материалната база на съществуващите центрове**, вкл. техните дворни и прилежащи пространства, както и разширяване на капацитета им при необходимост, също следва да залегнат в капиталовите програми на общината.

С предимство следва да се реализират следните дейности:

- Дневна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания по чл. 15, т. 7 от ЗСУ с максимален брой 41 потребители;
- Социална услуга от резидентен тип за пълнолетни лица с деменция по чл. 15, т. 8 от ЗСУ за лицата, настанени в ДПЛД, с. Огнен;
- Социална услуга за резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания по чл. 15, т. 8 от ЗСУ, с максимален брой 41 потребители;
- Социална услуга за резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи.

Мярка 2.2.5. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за култура“

Културната инфраструктура в община Карнобат обхваща добре развита мрежа от читалища с прилежащи библиотеки, както и Историческия музей в град Карнобат с основната му сграда и две къщи музеи. Читалищата имат водеща роля в реализирането на разнообразните дейности от общинския културен календар и е важно да бъдат неделима част от капиталовите програми. Предвидени са дейности за **реконструкция, ремонт и закупуване на оборудване и обзавеждане**, така че да се подобрят условията за разнообразни културно-просветни дейности и събития. Неразделна част от

ремонтните дейности трябва да бъде и **реконструкцията на библиотеките**, вкл. доставка на оборудване за информационно-комуникационните технологии и предоставяне на улеснен достъп до информационни масиви, комуникации, електронни услуги и др.

Приоритет 3.1. „Подобряване на транспортната, техническата и екологичната инфраструктура“

Мярка 3.1.1. „Обновяване на транспортната инфраструктура“

Мярката включва два компонента – **реконструкция и рехабилитация на пътища извън населените места и уличната мрежа в урбанизираните територии**. ОУПО Карнобат поставя акцент върху ключовите отсечки от общинската пътна мрежа, които осигуряват връзките между отделните населени места. Специален акцент е поставен върху връзката между северните и южните части на общинската територия, което може да се случи чрез подобряване състоянието на път III-795, за който Агенция „Пътна инфраструктура“ е предвидила частичен ремонт. ИТСП на Югоизточен район също извежда като приоритет по-добрата транспортна свързаност, и по-специално подобряването на връзките между малките населени места и градове, центрове на обществени услуги. С този водещ критерии общината може да селектира общински пътища, които да бъдат обновени.

По отношение на уличните мрежи в населените места следва да се направи приоритизиране на база натовареност и състояние, а проектите да включват подмяна на **пътните и тротоарните настилки, изграждане на енергоспестяващо улично осветление**. Всички инвестиции в транспортна инфраструктура ще доведат до намаляване на запрашаването на въздуха и повишаване на неговото качество – едно от основните екологични предизвикателства пред община Карнобат.

Мярка 3.1.2. „Доизграждане и реконструкция на ВиК мрежите и на инфраструктурата за третиране на отпадни води“

Към началото на новия програмен период община Карнобат все още се характеризира от дефицити по отношение на ВиК инфраструктурата и изградените съоръжения за третиране на отпадните води. Според статистиката на опериращото ВиК дружество, загубите на питейна вода по мрежата за 2019 г. надхвърлят 53%. Към значителните загуби на вода за битовото водоснабдяване се прибавя и ниската изграденост на канализационната мрежа – ограничена само в град Карнобат и с лоши експлоатационни характеристики. За да се отговори на тези проблеми и нужди, вече са подготвени два мащабни инфраструктурни проекта за реализация в периода 2021-2023 и с осигурено финансиране по ОПОС 2014-2020. В резултат на проекта и над 25 000 000 лв. ще бъдат изградени над 11 км **водопроводна мрежа** и над 5 км **канализация**, както и **градска пречиствателна станция за отпадни води**. В допълнение, ВиК инфраструктурата в индустриалните зони на град Карнобат ще бъде предмет на финансиране и по модела на ИТИ като част от цялостни концепции за реновиране на производствените територии.

Дейностите и проектите в сектора следва да се допълнят от **подобрения в по-малките населени места** (между 2000 и 10 000 е.ж.), които ще са допустими за подбор по ПВУ.

Мярка 3.1.3. „Дейности за управление на природни рискове и ресурси“

Мярката обхваща нужните превантивни и възстановителни дейности, свързани с управлението на природните рискове и недопускане на негативни въздействия върху здравето на хората, опазването на природните ресурси и стопанското развитие. Сред примерните дейности се присъединяват:

- **Мероприятия за предотвратяване на наводнения, вкл.:**
 - Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна - 500 м от р. Русокастренска и 400 м от десния ѝ приток, в зоната на с. Сърнево, 500 м от р. Русокастренска в зоната на с. Желязово, 1000 м в зоната на с. Русокастро, 1500 м от левия приток на р. Русокастро в зоната на с. Ливада, 1000 м от р. Русокастренска в зоната на с. Тръстиково;
 - Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток - 3 бр. в с. Сърнево, 1 бр. с. Желязово, 1 бр. в с. Русокастро, 3 бр. Ляв приток на р. Русокастренска в зоната на с. Ливада, 1 бр. на р. Русокастренска в с. Тръстиково;
 - Дейности за защита на речните брегове и корита от ерозия, вкл. биологично укрепване – Ограничаване на ерозията на уязвимите участъци от брега и на заливаемите тераси на уязвими речни участъци чрез залесяване с храстовидна и дървесна растителност и други строителни методи, разсаждане на издънки и преплитане на клони, и други биологични методи;
- **Намаляване или недопускане на отрицателните въздействия върху повърхностните и подземните водни тела, вкл.:**
 - Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници – отговорни за изпълнението са местните земеделски стопани;
 - Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите – Община Карнобат следва да бъде партньор на МЗХ и МОСВ;
 - Смекчаване на натиска от климатичните промени, в т.ч. изпълнение на проекти свързани с увеличаване лесистостта и възстановяване на горския потенциал; Увеличаване на горските територии; Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство – Община Карнобат следва да бъде партньор на РДГ;
 - Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места – Община Карнобат следва да бъде партньор на БД;
 - Спазване и съблюдаване на забрани и ограничения съгласно Закона за водите, вкл.:

- Съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за водите, основен принцип при отношенията, свързани със собствеността върху водните обекти е упражняването на собственост без да се допуска нарушаване на целостта и единството на хидроложкия цикъл и природната водна система;
 - Забраните на чл. 134 от Закона за водите за разполагане на животновъдни ферми, жилищни и вилни сгради и стопански постройки в заливаемите тераси на реките и принадлежащите земи на водохранилищата, както и складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци; засаждането на трайни насаждения с плитка коренова система;
 - Изискванията на чл. 143 ал. 1 от Закона за водите, съгласно които за защита от вредното въздействие на водите не се допускат дейности с които се нарушава естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици и използването им като депа за земни и скални маси;
 - Забраните на чл. 146 от Закона за водите за застрояване в заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения;
 - При извършване на дейности, граничещи с води и водни обекти - публична държавна собственост е необходимо да се определят граници, в съответствие с чл. 155, ал. 1, т. 1 от Закона за водите;
 - Изискванията на чл. 44 и чл. 46 от Закона за водите, в случай на водовземане и/или ползване на воден обект, включително чл. 46, ал. 4 по отношение на заустването на битово-фекалните води;
 - Изискванията на чл. 198о от Закона за водите, че предоставянето на ВиК услуги на потребители се извършва единствено от ВиК оператор по реда на Закона за водите и Закона за устройство на територията;
 - Изискванията на чл. 125 от Закона за водите, че включването на нови количества отпадъчни води следва да се съобрази с капацитета и ефективността на съществуващата канализационна система;
 - При липса на канализационна система, предвид чл. 132 от Закона за водите, лицата от стопанска дейност на които се формират отпадъчни води, са длъжни да изградят пречиствателни съоръжения в съответствие с изискванията за заустване във воден обект;
 - Съгласно чл. 16, параграф 6, второ тире от Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съвета (приложима съгласно §143 от ПЗР на ЗИД на Закона за водите, обн. в ДВ брой 65/2006 г.), следва да се осигури пълното преустановяване на заустванията, емисиите и изпусканията на всички приоритетно опасни вещества, посочени в Приложение 1 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетните вещества и някои други замърсители (ДВ, бр. 97 от 11.12.2015 г.).
- **Корекция, укрепване и почистване на речните корита и зоните на водосбор;**

- Възстановяване и поддържане на язовири;
- Укрепване на свлачища.

Мярка 3.1.4. „Развитие на системата за управление на отпадъците“

Мярката е насочена към надграждане на досега постигнатите резултати по отношение на устойчивото управление на отпадъците. В съответствие с анализа на ПИРО, необходимите допълнителни дейности включват:

- Изготвяне на актуален **морфологичен анализ** на отпадъците в общината;
- Осигуряването на съдове и въвеждането на **система за разделно събиране на биоразградими отпадъци** (градински, хранителни и други);
- Осигуряване на **инфраструктура за компостиране** за обработка и оползотворяване на **биоразградими отпадъци**;
- Довършване на **рекултивацията на общинското депо за отпадъци**;
- Провеждане на **информационни кампании** сред обществеността и въвеждане на **система за контрол на количествата генерирани отпадъци**;
- Изпълнение на собствен **мониторинг на повърхностните, подземните и отпадъчните води в района на претоварната станция за отпадъци (ПСО)** в град Карнобат и осигуряване на информация за натиска върху водите;

Приоритет 3.2. „Обновяване на жизнената среда в населените места“

Мярка 3.2.1. „Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства“

Благоустрояването на средата в населените места обвързва дейности и проекти за обновяване на публични пространства като площи и пешеходни зони, вкл. **подмяна на настилки, поставяне на елементи на градското обзавеждане** като пейки, беседки, паметници и декоративни елементи, както и изграждане на **система за видеонаблюдение** в места с риск от възникване на криминогенни действия.

В обхвата на мярката попада и подходящото **развитие на зелената система** чрез залесителни мероприятия, паркоустройство на озеленените площи и улично озеленяване, които ще имат пряк принос към повишаване качеството на въздуха в населените места.

Мярка 3.2.2. „Обновяване и енергийна ефективност на обществени сгради“

Мярката включва реновиране на обществените сгради със значение за обслужването на населението и бизнеса като кметства, клубове на пенсионера и др. При проектите за обществените сгради могат да се комбинират инвестиции за ремонт на сградния фонд, повишаване на енергийната ефективност, подмяна на старото обзавеждане и оборудване, вкл. за **улесняване на административните услуги и електронното управление**.

Мярка 3.2.3. „Преход към възобновяеми енергийни източници и газ за енергия и отопление в публични и частни сгради“

Мярката създава синергичен ефект с предходната, като обхваща дейности за използване на възобновяеми енергийни източници, вкл. в отоплителни системи на публични сгради като детски градини, училища, административни сгради. Друг компонент на мярката е газифицирането на общината. В общ план мярката съответства на механизма за „Справедлив преход“ на ЕС, който се стреми към постепенно ликвидиране на емисиите на парникови газове при подходящо адаптиране на градовете (индустрия, транспорт, енергийно потребление, отопление) и е възможно да бъде предмет на подкрепа от финансови източници към механизма.

Мярка 3.2.4. „Обновяване на жилищните територии“

През новият програмен период ще продължат партньорските инициативи между община Карнобат и сдружения на собствениците за обновяване на жилищния фонд – внедряване на **мерки за енергийна ефективност – подмяна на дограма; ремонт на покриви и външни фасади; подмяна на отоплителни инсталации; съпътстващи конструктивни подобрения и обновяване на общите части на сградите.** Този тип интервенции ще бъдат част както от Приоритет 2 на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027, така и от финансовата рамка на Плана за възстановяване и устойчивост. Допълващата дейност могат да бъдат ремонтите на **междублоковите пространства** с подходящо изпълнение на благоустройствени дейности, озеленяване и осигуряване на условия за отдих на жителите.

Мярка 3.2.5. „Изграждане на спортни съоръжения и детски площадки“

Необходимо е изграждането на още **спортни и детски площадки**, които да са равномерно териториално разпределени в съответствие с броя на населението и възрастовата структура в отделните населени места, както и с нуждите на различни обслужващи обекти. **Спортните площадки** следва да са за различни типове спорт, докато **детските площадки** да са за различни възрастови групи съгласно съвременните стандарти за качество и безопасност. Повечето възможности за спорт и отдих ще допринесат за по-висок здравен статус на населението, и за по-привлекателна жизнена среда. Неразделна част от проектите по мярката са подходящото **благоустройство, градско и парково обзавеждане, както и изграждане на енергоспестяващо осветление.**

4. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД

4.1. ОБОСНОВКА НА ОПРЕДЕЛЕНИТЕ ЗОНИ

Зоните за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) в ПИРО имат за цел да осигурят териториална концентрация на мерките, проектите и финансовите ресурси за развитието на общината в перспектива до 2027 г. Определените зони следва да допълват секторните цели и приоритети на ПИРО като по същество представляват териториални приоритети за развитие – определяне на териториите с най-голямо значение за развитието на общината. Зоните за интегриран подход предполагат териториална близост и интеграция между отделни проекти. По този начин между тях се създава допълняемост и синергичен ефект, който надхвърля добавената стойност от изпълнението на единичните проекти създава комплексно обновяване на дадена територия.

Зоните за въздействие следва да осигурят ясен фокус на инвестициите, като са добре обособени и покриват отделни части на общината, вместо да са с голям обхват и да разделят цялата общинска територия. Необходимо е зоните да се позовават на определени сходни характеристики, вкл. общо функционално предназначение, специфични общи проблеми или потенциали. Съгласно Методическите указания за ПИРО, зоните за интегриран подход могат да бъдат два вида – 1. градски зони (обособени територии в рамките на строителните граници на града) или 2. други зони със специфични характеристики, като градски зони се определят само за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво. Същевременно, зоните за въздействие със специфични характеристики също могат да представляват градски зони – да включват територии от строителните граници на града. Доколкото административният център на община Карнобат е град от четвърто ниво на националната урбанистична йерархия, но е със значимо население от 16 971, общината има много висока степен на урбанизация и е определена за една 50-те градски общини, бенефициенти по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027, то е целесъобразно част от специфичните зони на ПИРО Карнобат да бъдат градски по своята същност.

Анализът на ПИРО Карнобат разкри основните фактори и закономерности във **функционално-пространственото развитие на общинската територия**. Преобладаващият равнинен релеф е предопределил големия брой на населените места и тяхното равномерно разпределение. Липсата на съществени теренни ограничители за изграждането на пътища и строителство са предпоставили възникването на множество села, които в исторически план са били с голямо население. През 1934 г. степента на урбанизация в община Карнобат е била 25%, докато към 2019 г. съотношението между градското и селското население се е преобърнала – степента на урбанизация е 73,5%. Процесите на интензивна урбанизация и индустриализация в периода между 1944-1989 г., както и последващите десетилетия са причина днес всичките 30 села да имат население от едва 6095 души. Тези данни показват, че към днешна дата демографският ресурс, респективно стопанските и обслужващите функции в общината са съсредоточени в град Карнобат.

Над 4/5 (81,36%) от територията на една от големите български общини са заети от **зеделски земи**. Това показва, че община Карнобат е сред общините с най-голям зеделски фонд в страната. Обратно, горският фонд заема само 12,22%. **Горските територии** са разположени по отделните хълмисти възвишения на Средногорието, както и в северната част на общината, където са южните склонове на Карнобатска и Айтооска планина. В тази част са земищата на село Невестино, известно с лозовите си масиви, и село Раклица, с един от по-големите язовири. Двете села имат значим потенциал за развитие на винен, рекреационен и селски туризъм.

Основните транспортни оси са АМ „Тракия“ и път I-6 по направлението София-Бургас; път II-73 към Шумен през Ришкия проход; път III-705 към община Сунгурларе; път III-795 към община Средец; път III-5391 към селата в южната част на общината. Към тях се присъединяват и трасетата на жп линиите Пловдив-Бургас и Карнобат-Синдел. В исторически план още от края на XIX век, подбалканският път (I-6) и железопътната линия Пловдив-Бургас са основните структуроопределящи фактори за развитието на общинската територия. Именно около тях са се развивали и се развиват урбанизационните процеси на град Карнобат и няколко от по-големите села. АМ „Тракия“ не е довела до възникването на нови селищни образувания или логистични терени по нейното направление, като ОУПО Карнобат също не предвижда застрояване по протежението на магистралата.

Общинският център и по-големите населени места са концентрирани по оста изток-запад, формирана от **първокласния автомобилен път I-6 и железопътната линия Пловдив-Бургас** – Кликач, Соколово, Искра и Крумово Градище. Извън тази ос остава село Екзарх Антимово – второто по големина населено място. То е разположено по оста на път III-795, която свързва общинския център с част от селата южно от АМ „Тракия“. Път III-795 се свързва с автомагистралата чрез пътен възел Карнобат, което подсилва важността на пътя, както и разположението на село Екзарх Антимово. В него са разположени училище и детска градина, а ОУПО предвижда дори разширение на границите на селото с развитие на нови терени за производствени и складови дейности по път III-795.

Град Карнобат се разделя на **две обособени части с различни функционални характеристики и типове територии** от път I-6/булевард „Москва“. Южната част е заета предимно от **жилищни и обслужващи територии** с повечето от обектите на образователната, здравната, социалната и културната инфраструктура. Там се намира и централната градска част с площад „3 март“ и пешеходната зона по бул. „България“. Освен булевард „Москва“, друга важна градска ос е улица „Екзарх Антим I“, която извън строителните граници прелива в път III-5391 в южно направление към селата Детелина, Крушово и Аспарухово. В това южно направление е разположен квартал „Красна поляна“, южните индустриални терени, кариера „Галата“ и старото еврейско гробище. ОУПО Карнобат определя тази зона за обитаване, обслужване, вилно застрояване и обособяване на паркове. Северната част е ограничена от булевард „Москва“ и **железопътния ареал**, който е основен фактор за формирането на обширната **индустриална зона** на града в тази част. Освен това там са разположени

Института по земеделие и Професионалната гимназия по селско стопанство и лека промишленост. В тази част е разположен градският парк със спортния комплекс. Предвижданията на ОУПО запазват предимно производствения характер на тази част, вкл. разширение на съществуващите производствено-складови терени.

На база изведените закономерности и характеристики са обособени следните зони за интегриран подход (зони за въздействие):

- **Зона „Карнобат – Север“**, която включва територии от строителните граници на град Карнобат между булевард „Москва“ и железопътния ареал. В зоната има концентрация на производствено-складови дейности с транспортна осигуреност и има потенциал за икономически растеж;
- **Зона „Карнобат – Юг“**. Зоната също включва територии от строителните граници на града южно от булевард „Москва“. В тази част са разположени жилищните територии, централна градска част, повечето елементи на обслужващата инфраструктура и обектите на културното наследство в града;
- **Зона „Драганци – Антимово – Житосвят“** със землищата на селата Драганци, Екзарх Антимово и Житосвят. Разположението на път III-795, свързан с АМ „Тракия“, предвижданията на ОУПО за развитие на производствени и складови терени, както и наличието на язовири, определят стопанския потенциал на една такава зона. Антимово е второто по-големина населено място, което се явява като обслужващ център за съседни села южно от АМ „Тракия“. Село Драганци е най-близко разположеното село с изход към АМ „Тракия“, като това обстоятелство е благоприятна възможност за развитие на стопански инициативи. В землището на Житосвят са разположени множество тракийски могили, както и един от най-значимите исторически обекти – земният окоп „Еркесията“ от Средновековието, подходящи за развитието на археологически проучвания и културен туризъм;
- **Зона „Карнобатска планина“**. Зоната обхваща землищата на селата Невестино, Раклица, Мъдрино, Венец, Искра и Огнен с потенциал за развитие на винен, селски и рекреационен туризъм.

Четири зони обхващат 10 населени места с общо 19 430 души или 84% от общото население. За по-голям териториален фокус при изпълнението на мерките на ПИРО, в съответствие с Методическите указания, е избрана **приоритетна зона за интегриран подход – зона „Карнобат-Юг“**. Избраната зона съсредоточава най-голям дял от местното население и е с най-голямо обществено значение, тъй като там са разположени основна част от образователната и здравната инфраструктура на общината, централна част на Карнобат и множество обекти на културното наследство.

Определянето на зони за интегриран подход не ограничава възможностите за изпълнение на проекти извън тях, а само създава предпоставки за оптимален ефект от изпълнението на териториално интегрирани инвестиции. Мерките от Програмата за реализация на ПИРО ще бъдат насочени с предимство към тези зони, но ще бъдат приложими за цялата територия на общината и във всички населени места.

4.2. ОПИСАНИЕ НА ЗОНИТЕ ЗА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД

Четири зони за интегриран подход се различават по отношение на броя на обхванатите населени места, броя население, социални и икономически потенциали, проблеми и перспективи на развитието. Зона „Карнобат – Север“ съсредоточава икономическия потенциал на общината, подкрепен от предвижданията на ОУПО за нови производствено-складови терени и функции. Същевременно в зоната са разположени важни обекти с общоградско значение – ПГССЛП, градският парк и спортният комплекс. Обновяването на жизнената среда в зона „Карнобат – Юг“ ще има въздействие върху най-голяма част от общинското население, докато инвестициите в обекти на здравеопазването, образованието и културното наследство ще имат значение за цялата община. Зоната „Драганци – Антимово – Житосвят“ има потенциал да балансира териториалното развитие на общината, като концентрира над 1000 души и има икономически и обслужващ потенциал. Зона „Карнобатска планина“ е с подчертано туристически потенциал, но нейното приоритетно развитие също ще допринесе за по-балансираното териториално развитие.

Таблица 27. Описание на зоните за интегриран подход в община Карнобат

Зона	Характеристики	Приоритетни мерки от ПИРО Карнобат
Зона „Карнобат – Север“	Зоната обхваща територии от строителните граници на град Карнобат между булевард „Москва“ и железопътния ареал на север. Разположението между републиканския път I-6 и железопътната гара е определило предимно икономическия характер на зоната, свързан с производствено-складовите дейности – традиционни за община Карнобат. През 2019 г. преработващата промишленост формира 45,34% от приходите от дейността в общината, като това е резултат преди всичко от дейността на предприятията в тази зона. Водещите подотрасли на промишлеността са електротехническата, текстилната и хранително-вкусовата. Именно възможността за обвързване между селското стопанство и промишлеността е едно от конкурентните предимства на община Карнобат. Преработването на местните селскостопански продукти от местната индустрия създава перспективи за предприемачество и инвестиции, както и различни партньорства. Потенциалите на зоната се допълват от Института по земеделие и ПГССЛП, които могат да допринесат с осигуряването на кадри и изследователска база в подкрепа на икономическото развитие. По този начин зона „Карнобат – Север“ е подходяща за изпълнение на	Мярка 1.1.4. „Обновяване и разширяване на индустриалните зони, изграждане на модерна инфраструктура за развитие на икономически дейности“ Мярка 1.1.5. „Повишаване на ресурсната и енергийната ефективност в преработващата промишленост“ Мярка 1.1.3. „Професионално обучение и придобиване на умения в областта на селското стопанство“ Мярка 2.1.2. „Привличане на кадри в местната икономика и обществените услуги“ Мярка 2.1.1. „Интегрирани дейности за повишаване на икономическата активност и заетостта“ Мярка 2.2.3. „Развитие на професионалното образование и дуалното обучение“ Мярка 3.1.1. „Обновяване на транспортната инфраструктура“ Мярка 3.1.2. „Доизграждане и реконструкция на ВиК мрежите и на инфраструктурата за третиране на отпадни води“ Мярка 3.2.5. „Изграждане на нови открити спортни и детски площадки“

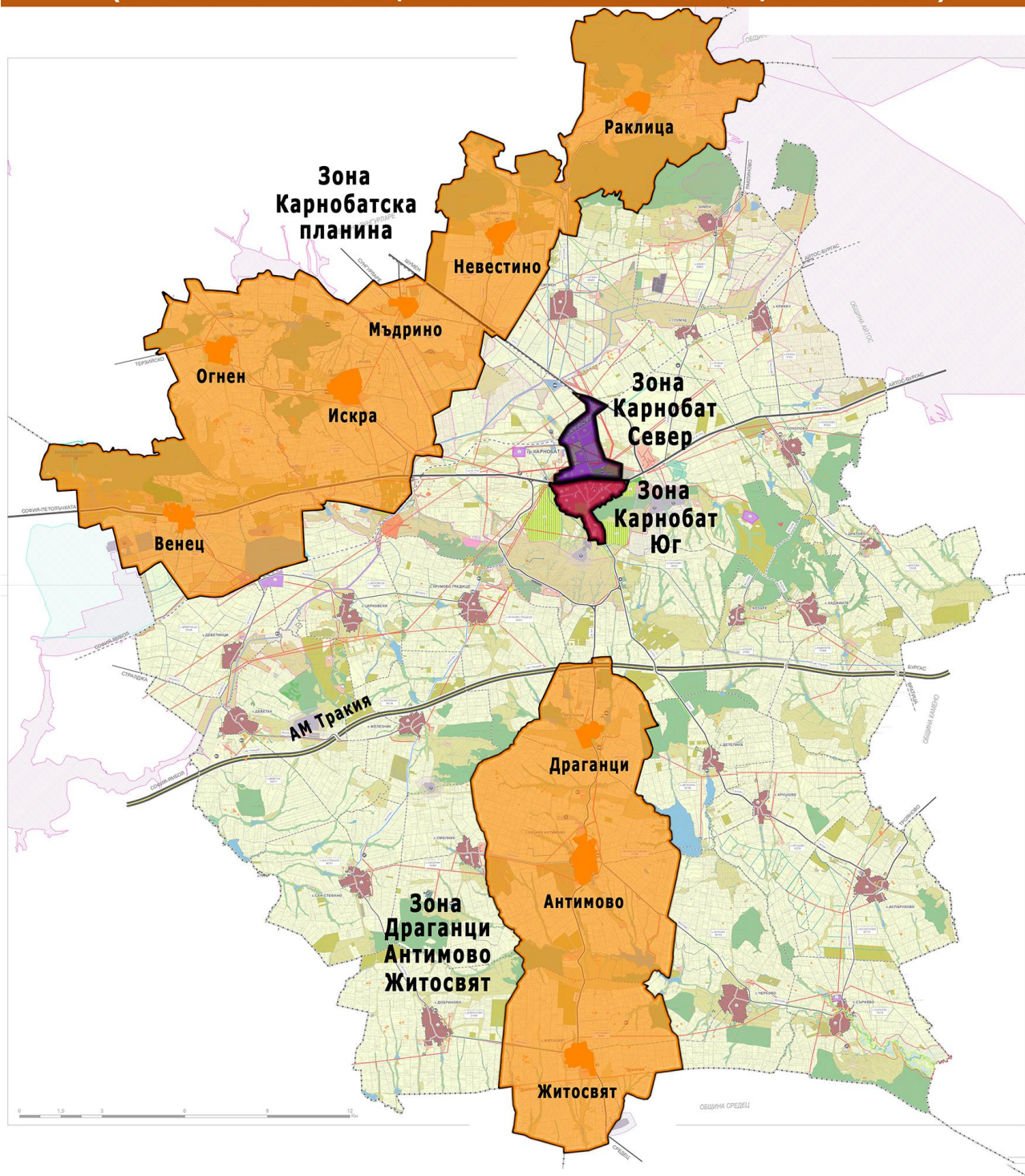
Зона	Характеристики	Приоритетни мерки от ПИРО Карнобат
	концепции за интегрирани териториални инвестиции с комбинация на инфраструктурни и „меки“ мерки. Те могат да включват подобрене на транспортната и техническата инфраструктура в зоната, обособяване на нови терени за икономическа дейност (в съответствие с ОУПО), повишаване капацитета на МСП, технологичен трансфер между бизнес и научни институти, подготовка и квалификация на кадри за нуждите на икономиката. Освен икономическите потенциали, зоната има важно рекреационно значение, тъй като в нея са разположени градският парк и съседният спортен комплекс с градския стадион.	Мярка 3.2.1. „Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства“
Зона „Карнобат – Юг“	Зоната обхваща територии от строителните граници на град Карнобат, разположени южно от булевард „Москва“ до края на града в южна посока. В тази зона са разположени всички жилищни територии на град Карнобат, вкл. многофамилният жилищен комплекс „Възраждане“. Между булевард „Москва“ и улиците „9-ти септември“, „Димитър Благоев“ и „Св. Св. Кирил и Методий“ са съсредоточени основните обекти с обществено предназначение – детски градини и училища, читалище „Димитър Полянов“, църквата „Свети Йоан Богослов“, общинска администрация Карнобат, пощенската станция, открити и покрити пазари. Площад „3 март“ и бул. „България“ формират обширна пешеходна зона, която опира в булевард „Москва“ и градския парк от Зона „Карнобат – Север“. Освен жилищните и обслужващите функции, в тази зона е съсредоточена голяма част от архитектурното културно наследство на общината. На площад „3 март“ са красивата църква „Свети Йоан Богослов“, къща музей „Димитър Полянов“, както и градското читалище, разположено във внушителна сграда от 50-те години. В най-южния край на улица „9-ти септември“ е доосвободеният ансамбъл от три сгради – часовниковата кула, синанбейовият хамам и „Черната джамия“, които пресъздават атмосферата в Карнобат през XIX век. В южните периферни части на града и зоната е разположено и уникалното еврейско гробище. В тази южна част на зоната са разположени и малки по обхват	Мярка 1.2.1. „Развитие на археологически и архитектурни ценности“ Мярка 1.2.2. „Развитие на туристическа инфраструктура“ Мярка 1.2.3. „Създаване и маркетинг на туристически продукти“ Мярка 2.2.1. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за здравеопазване“ Мярка 2.2.2. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за образование“ Мярка 2.2.4. „Продължаваща деинституционализация и развитие на социални услуги в общността“ Мярка 2.2.5. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за култура“ Мярка 3.1.1. „Обновяване на транспортната инфраструктура“ Мярка 3.1.2. „Доизграждане и реконструкция на ВиК мрежите и на инфраструктурата за третиране на отпадни води“ Мярка 3.1.4. „Развитие на системата за управление на отпадъците“ Мярка 3.2.1. „Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства“ Мярка 3.2.2. „Обновяване и енергийна ефективност на обществени сгради“ Мярка 3.2.4. „Обновяване на жилищните територии“

Зона	Характеристики	Приоритетни мерки от ПИРО Карнобат
	производствени терени и животновъдни ферми. Зоната е подходяща за комплексно обновяване, вкл. инвестиции за подобряване на ВиК инфраструктурата, уличната мрежа, състоянието на откритите публични пространства, подобряване на озеленяването, ремонт с енергийна ефективност на обществени сгради, подобряване на жилищния фонд, опазване на културното наследство и формиране на културно-туристически маршрути. През следващите години ще се изпълняват проекти с различни източници на финансиране, като водещ принцип следва да бъде подборът на проектите така, че те заедно да съставят пакети от проекти и да носят концентрация на ресурси.	Мярка 3.2.5. „Изграждане на нови открити спортни и детски площадки“
Зона „Драганци – Антимово – Житосвят“	Зоната обхваща землищата на селата Драганци, Екзарх Антимово и Житосвят. Трите села са разположени по оста на път III-795, който свързва град Карнобат с община Средец в южна посока, свързан е с обходния път на общинския център и с АМ „Тракия“ чрез пътен възел Карнобат. Екзарх Антимово е второто по-големина населено място в общината с 953 души към края на 2019 г., като заедно с Драганци и Житосвят зоната обхваща над 1000 души. В Екзарх Антимово има детска градина и училище, което го превръща в обслужващ център за съседни села като Житосвят, Смолник, Добриново, Черково, Сарнево и др. Заради добрата транспортна осигуреност и съхраненото население, ОУПО предвижда развитие на нови производствени и складови терени, северно от селскостопанския двор и южно от селскостопанското летище. Село Житосвят от своя страна се отличава с голяма концентрация на тракийски селищни и погребални могили, както и един от най-значимите средновековни исторически паметници в района – земният окоп „Еркесията“. В комбинацията с църквата „Свети Йоан Предтеча“ в селото, както и църквата „Свети Димитър“ в Антимово, в тази зона има потенциал за селски и културен туризъм. Необходимите подобрения са свързани с реконструкция на републиканския път III-795 и общинските пътища, обновяване на детската градина, училището и читалището в Антимово. За развитие на	Мярка 1.1.1. „Модернизация на земеделските стопанства и техните материални активи“ Мярка 1.1.2. „Развитие на поливното земеделие“ Мярка 1.1.4. „Обновяване и разширяване на индустриалните зони, изграждане на модерна инфраструктура за развитие на икономически дейности“ Мярка 1.2.1. „Развитие на археологически и архитектурни ценности“ Мярка 1.2.2. „Развитие на туристическа инфраструктура“ Мярка 1.2.3. „Създаване и маркетинг на туристически продукти“ Мярка 2.1.1. „Интегрирани дейности за повишаване на икономическата активност и заетостта“ Мярка 2.1.2. „Привличане на кадри в местната икономика и обществените услуги“ Мярка 2.2.1. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за здравеопазване“ Мярка 2.2.2. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за образование“ Мярка 2.2.5. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за култура“ Мярка 3.1.1. „Обновяване на транспортната инфраструктура“

Зона	Характеристики	Приоритетни мерки от ПИРО Карнобат
	културното наследство и туризма са препоръчителни регулярното провеждане на археологически издирвания и проучвания; консервационно-реставрационни дейности за приоритетни обекти; изграждане на туристическа инфраструктура, вкл. места за настаняване в партньорство с частния сектор. Село Драганци е най-близко разположено както до АМ „Тракия“, така и до град Карнобат, което го превръща в привлекателна територия за развитие на икономически дейности.	Мярка 3.1.2. „Доизграждане и реконструкция на ВиК мрежите и на инфраструктурата за третиране на отпадни води“ Мярка 3.2.1. „Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства“ Мярка 3.2.4. „Обновяване и енергийна ефективност на обществени сгради“ Мярка 3.2.5. „Изграждане на нови открити спортни и детски площадки“
Зона „Карнобатска планина“	Зоната обхваща землищата на селата Невестино, Раклица, Мъдрино, Венец, Искра и Огнен. Шестте села са с общо население от над 1200 души към края на 2019 г., като Невестино е четвъртото по големина село в общината. Изборът на зоната е обусловен от разположението ѝ в северната периферия на общината, където са южните склонове на планините Карнобатска и Айтоска. Определящ мотив за избора на зоната е концентрацията на туристически потенциали в петте села. Село Раклица е в близост до няколко язовира и връх Илийца, докато Невестино се отличава със своите лозови масиви. Тези характеристики правят зоната подходяща за развитие на селски и природен туризъм. Подобно приоритетно развитие на такава зона, вкл. с осигуряване на публични инвестиции и частни инвеститори за изграждане на къщи за гости, ще допринесе за по-балансирано териториално развитие в рамките на общината и разнообразяване на възможностите за туризъм. Край село Венец се намира Винарска изба „Братя Минкови“. Избата е разположена на мястото, където са се отглеждали най-старите и най-хубавите лозя в Карнобатския край. Избата носи духа на Българското Възраждане и уюта на старата градска къща. Изградена е върху живописен хълм, сред великолепните лозя на Карнобатския край. Архитектурата и обзавеждането са издържани в класически ретро стил. Енолозите на избата организират „пътешествия“ през различните винени стилове, застъпени в селекциите на избата. Безспорна атракция е възможността лично да се наблюдават етапите на винопроизводство. Гостите на избата могат да опитат очарованието на висококачествените вина, които тя предлага. Ако сезонът позволява, те	Мярка 1.1.1. „Модернизация на земеделските стопанства и техните материални активи“ Мярка 1.1.2. „Развитие на поливното земеделие“ а 1.2.2. „Развитие на туристическа инфраструктура“ Мярка 1.2.3. „Създаване и маркетинг на туристически продукти“ Мярка 2.1.1. „Интегрирани дейности за повишаване на икономическата активност и заетостта“ Мярка 2.1.2. „Привличане на кадри в местната икономика и обществените услуги“ Мярка 2.2.1. „Обновяване на инфраструктурата и оборудването за здравеопазване“ Мярка 3.1.1. „Обновяване на транспортната инфраструктура“ Мярка 3.2.1. „Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства“ Мярка 3.2.2. „Обновяване и енергийна ефективност на обществени сгради“ Мярка 3.2.5. „Изграждане на нови открити спортни и детски площадки“

Зона	Характеристики	Приоритетни мерки от ПИРО Карнобат
	могат да проследят целия път на винопроизводството – от гроздобера до стареенето в дъбовите бъчви в подземните тунели. В село Искра има изградени къщи за гости.	

**ЗОНИ ЗА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД
(КАРТНА ОСНОВА ОТ ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА КАРНОБАТ)**

5. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО КАРНОБАТ

5.1. ОПИСАНИЕ НА ПРИЛАГАНИЯ ИНТЕГРИРАН ПОДХОД

Програмата за реализация на ПИРО Карнобат има за цел да сведе стратегическата рамка за развитие на общината до набор от конкретни операции – мерки, дейности и проекти с финансови ресурси и срокове за изпълнение. Както беше посочено, свързващото звено между стратегията и Програмата за реализация са мерките. Те са дефинирани в обхвата на всеки един от приоритетите като начин за превръщане на проблемите, потенциалите и предизвикателствата от анализа на ПИРО в специфични решения. Всяка мярка е подробно представена в стратегическата част, докато тук придобива оперативен характер чрез залагането на конкретни финансови, времеви и организационни параметри.

Цялостният подход за избор на стратегическа ориентация се позовава на интегрирания подход. Той е застъпен при формулирането на целите и приоритетите, така че да се постигне необходимата допълняемост между отделните сектори в общинското развитие. Целта на интегрирания подход е с минимални финансови и организационни ресурси да се постигнат максимални резултати и социално-икономическо въздействие чрез единни решения за развитие на различните сектори:

- **Икономическо развитие**, вкл. развитие на интензивно земеделие и селско стопанство; използване на конкурентното разположение по важни автомобилни и железопътни пътища; привличане на инвестиции в обновени индустриални зони; допълваща роля на интегрирани туристически продукти и пакети;
- **Социално развитие**, вкл. развитие на публичните услуги – инвестиции за подобряване на здравеопазването, образованието, социалното подпомагане и културата; затвърждаване ролята на общината като център с надобщински функции; повишаване на икономическата активност и заетостта;
- **Екологично развитие**, вкл. подобряване събирането, отвеждането и третирането на отпадните води при изграждане на ПСОВ; оптимизация на системата за управление на отпадъците; подобряване на зелената система;
- **Териториално и инфраструктурно развитие**, вкл. обновяване на транспортна и техническа инфраструктура, в т.ч. мащабно обновяване на ВиК инфраструктурата; обновяване на жизнената среда в населените места при търсене на допълняемост и синергия между отделните инвестиции и проекти.

Интегрираният подход не означава всички тематични направления да се включат като приоритети в ПИРО, а конкретните мерки и проекти да се подберат по такъв начин, че да създават синергичен ефект – съвместно действие. Програмата за реализация на ПИРО Карнобат предвижда интеграция между различни мерки в редица направления, които са подробно представени в Приложение №1 към Програмата за реализация.

Към интегрирания подход се присъединяват перспективите за реализация на пакети от проекти по модела на **интегрираните териториални инвестиции** през периода 2021-2027. ИТИ с финансиране по Приоритет 2 на Програма „Развитие на регионите“ и допълващо финансиране от други програми ще бъдат ключов източник на ресурси за

развитието на община Карнобат през новия програмен период. Промяната на дефиницията за селски и градски общини поставя Карнобат в категорията на градските общини, които ще инициират концепции за ИТИ в партньорство с бизнеса, научни организации и други общини в региона. **Перспективни за община Карнобат са ИТИ за:** развитие на икономиката, в т.ч. за осигуряване на квалифицирани кадри в партньорство с образованието и научните институции; подобряване на обществените услуги с надобщинско значение; развитие на (регионални) туристически продукти; обновяване на град Карнобат за утвърждаване ролята му като център от 4-то ниво със значение за съседни общини и др. Целта на ИТИ е да допринасят за развитието на обособени територии в рамките на шестте района за планиране, като ще се насърчава междуобщинското сътрудничество, вкл. кооперирането между градски и селски общини.

Индикативните финансови ресурси от Програмата за реализация отчитат финансовите резултати на община Карнобат през предходния програмен период, обобщени в отчетите за капиталовите програми в периода 2014-2020 г. Отчетени са обемите и темповете за привличане на средства от страна на общинската администрация, както общо, така и по отделните сектори на развитието. Отчетени са предварителните планове с проектни идеи на общинска администрация. Същевременно са съобразени и допълнителните възможности за финансиране на инфраструктурни и „меки“ мерки, които предопределят завишаване на финансовата прогноза за ПИРО Карнобат в сравнение с отчетените стойности за предишните години. Обобщено, основните възможности за финансиране на мерките от Програмата за реализация са:

- Целеви субсидии от централния бюджет за различни ремонтни дейности;
- Собствени средства на общината;
- Средства от Европейския фонд за регионално развитие, както и специално заделени за интегрирани териториални инвестиции;
- Средства от Европейския социален фонд (ЕСФ) за изпълнение на „меки“ мерки в подкрепа развитието на човешките ресурси и образованието;
- Средства от националния План за възстановяване и устойчивост, част от общоевропейския механизъм за реакция срещу последиците от пандемия COVID-19, който ще донесе допълнителни средства от ЕСИФ.

Съгласно Методическите указания, **Програмата за реализация** включва три отделни приложения. **Приложение №1** представя индикативните финансови стойности на мерките за развитие на общината, докато **приложение №1А** дефинира конкретни проекти за реализация с най-голяма степен на готовност/важност. Стойностите на мерките от Приложение №1 включват и бюджетите на проектите от Приложение №1А. **Приложение №2** обобщава всички необходими средства за изпълнение на ПИРО Карнобат до 2027 по приоритети и източници на финансиране. Приложение №1 остойностява **типовете интервенции** и така определя **инвестиционната рамка**, в която ще се подготвят и реализират всички **конкретни проекти** в общината, вкл. по Приложение №1А, което може да се допълва и конкретизира на годишна основа в съответствие с дейностите за наблюдение и оценка на ПИРО.

5.2. ПРИЛОЖЕНИЕ №1 – ОПИСАНИЕ НА ПРЕДВИДЕНИТЕ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ В ПРОГРАМАТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Приоритет 1.1. Увеличаване на произведената продукция и добавената стойност от трите сектора на икономиката			12 350,00									
Мярка 1.1.1. Модернизация на земеделските стопанства и техните материални активи	Синергичен ефект с Мярка 1.1.2. в подкрепа на интензивно селско стопанство	Цялата територия на общината	1 750,00									Земеделски производители
Дейност 1.1.1.1. Модернизация и механизация; подобряване на енергийната ефективност; производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за нуждите на стопанствата			750,00	ПРСР 2021-2027								
Дейност 1.1.1.2. Засаждане или презасаждане на трайни насаждения и десертни лозя			500,00	ПРСР 2021-2027								
Дейност 1.1.1.3. Подкрепа за стартиране на млади земеделски стопани			500,00	ПРСР 2021-2027								
Мярка 1.1.2. Развитие на поливното земеделие	Синергичен ефект с Мярка 1.1.1. в подкрепа на интензивно селско стопанство	Цялата територия на общината	2 600,00									
Дейност 1.1.2.1. Реконструкция на съоръжения и оборудване, включително кладенци и съоръжения за съхранение на вода			600,00	ПРСР 2021-2027								Земеделски производители

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
за напояване												
Дейност 1.1.2.2. Възстановяване и реконструкция на напоителни канали и полета, водохващания, язовири и отводнителни съоръжения			2 000,00	ПРСР 2021-2027 План за възстановяване и устойчивост								Напоителни системи ЕАД Сдружения за напояване
Мярка 1.1.3. Професионално обучение и придобиване на умения в областта на селското стопанство	Синергичен ефект с Мярка 1.1.2. в подкрепа на интензивно селско стопанство	Приоритетно в Зона „Карнобат – Север“	150,00	ПРСР 2021-2027								ПГССЛП Институт по земеделие
Мярка 1.1.4. Обновяване и разширяване на индустриалните зони, изграждане на модерна инфраструктура за развитие на икономически дейности	Синергичен ефект с Мярка 1.1.5. за постигане на икономически растеж и осигуряване на по-добри възможности за инвестиции и заетост	Приоритетно в Зона „Карнобат – Север“	4 000,00									Община Карнобат
Дейност 1.1.4.1. Устройствено планиране и урегулиране на терени за икономически дейности			50,00	Общински бюджет								
Дейност 1.1.4.2. Изграждане на довеждаща инфраструктура, вкл. улична мрежа, паркинги, озеленени площи за публичен достъп, ВиК и др.			3 950,00	Интегрирани териториални инвестиции Централен бюджет Общински бюджет								
Дейност 1.1.4.3. Придобиване на държавен имот /бивше военно поделение/ за бизнес зона												

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Мярка 1.1.5. Повишаване на ресурсната и енергийната ефективност в преработващата промишленост	Синергичен ефект с Мярка 1.1.4. за постигане на икономически растеж и осигуряване на по-добри възможности за инвестиции и заетост	Приоритетно в Зона „Карнобат – Север“	3 850,00									МСП
Дейност 1.1.3.1. Изпълнение на мерки за енергийна ефективност в МСП			1 750,00	План за възстановяване и устойчивост								
Дейност 1.1.3.2. Модернизиране на производствените процеси за преход към „кръгова икономика“			2 100,00	Интегрирани териториални инвестиции ПКИП 2021-2027								
Приоритет 1.2. Опазване на културното наследство и усвояване на туристическите ресурси			6 600,00									
Мярка 1.2.1. Развитие на археологически и архитектурни ценности	Комбинирано действие с мерките за развитие на туризма и местни туристически продукти (Мярка 1.2.2 и 1.2.3) и мярката за обновяване на културната инфраструктура 2.2.5	Приоритетно в зона „Карнобат – Юг“, зона „Драганци – Антимово – Житосвят“ и зона „Карнобатска планина“	4 500,00									Община Карнобат

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 1.2.1.1. Актуализация на списъка с културни ценности			250,00	Общински бюджет								
Дейност 1.2.1.2. Археологически издирвания и разкопки			500,00	Централен бюджет Общински бюджет								
Дейност 1.2.1.3. Консервационно-реставрационни дейности			2 250,00	Интегрирани териториални инвестиции Централен бюджет Общински бюджет								
Дейност 1.2.1.4. Текущи ремонти на храмове в общината			1 500,00	Интегрирани териториални инвестиции Централен бюджет Общински бюджет								
Мярка 1.2.2. Изграждане на обслужваща туристическа инфраструктура	Синергичен ефект с мерките за развитие на туризма и местни туристически продукти (Мярка 1.2.1 и 1.2.3)	Приоритетно в зона „Карнобат – Юг“, зона „Драганци – Антимово – Житосвят“ и зона „Карнобатска планина“	1 700,00									Община Карнобат МСП

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 1.2.2.1. Изграждане на посетителско-информационни центрове			500,00	Интегрирани териториални инвестиции								
Дейност 1.2.2.2. Устройство и маркиране на туристически пътеки			300,00	Интегрирани териториални инвестиции								
Дейност 1.2.2.3. Приходогенериращи обекти като заведения за хранене и места за настаняване			900,00	Интегрирани териториални инвестиции Частни инвестиции								
Мярка 1.2.3. Създаване и маркетинг на туристически продукти	Синергичен ефект с мерките за развитие на туризма и местни туристически продукти (Мярка 1.2.1 и 1.2.2)	Приоритетно в зона „Карнобат – Юг“, зона „Драганци – Антимово – Житосвят“ и зона „Карнобатска планина“	400,00									Община Карнобат
Дейност 1.2.3.1. Създаване на туристическите продукти, вкл. туристически и пазарни проучвания, маркетингови стратегии, рекламни кампании			100,00	Интегрирани териториални инвестиции								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 1.2.3.2. Създаване на дигитална платформа за културно-туристическите забележителности			100,00	Интегрирани териториални инвестиции Общински бюджет								
Дейност 1.2.3.3. Провеждането на тематични исторически фестивали и празници			200,00	Общински бюджет								
Приоритет 2.1. Повишаване на икономическата активност и заетостта на населението, добро управление и достъп до качествени административни услуги			3 550,00									
Мярка 2.1.1. Интегрирани дейности за повишаване на икономическата активност и заетостта	Синергичен ефект с мерките за развитие на икономиката от Приоритет 1.1 и 1.2 – осигуряване на квалифицирани кадри за местния бизнес и пазар на труда	Цялата територия на общината	1 600,00									Община Карнобат Агенция по заетостта
Дейност 2.1.1.1. Чиракуване и стажуване за безработни младежи			450,00	ПРЧР 2021-2027 Интегрирани териториални инвестиции								
Дейност 2.1.1.2. Обучения за придобиване на професионална квалификация/преквалификация за			350,00	ПРЧР 2021-2027 Интегрирани								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
безработни и неактивни лица				териториални инвестиции								
Дейност 2.1.1.3. Обучения за придобиване на ключови умения и компетентности			350,00	ПРЧР 2021- 2027 Интегрирани териториални инвестиции								
Дейност 2.1.1.4. Осигуряване на стимули за работодателите да разкриват работни места за младежи и безработни			450,00	ПРЧР 2021- 2027 Интегрирани териториални инвестиции								
Мярка 2.1.2. Привличане на кадри в местната икономика и обществените услуги	Синергичен ефект с мерките за подобряване на обществените услуги от Приоритет 2.2 – комбинация между "меки" мерки и инфраструктурни подобрения	Цялата територия на общината	1 150,00									Община Карнобат
Дейност 2.1.2.1. Осигуряване стимули за завръщане от чужбина и започване на работа			350,00	ПРЧР 2021- 2027 Интегрирани териториални инвестиции								
Дейност 2.1.2.2. Подкрепа за развитие на предприемаческа дейност за завръщане на българи в малките населени места			450,00	ПРЧР 2021- 2027 Интегрирани териториални инвестиции								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 2.1.2.3. Осигуряване на трудова мобилност, включително транспорт за живеещи в други населени места			350,00	ПРЧР 2021-2027 Интегрирани териториални инвестиции								
Мярка 2.1.3. Създаване на устройствено-планова основа за развитие на община Карнобат			200,00	Общински бюджет								Община Карнобат
Мярка 2.1.4. Електронно управление и дигитална свързаност в община Карнобат			600,00	Европейски фондове План за възстановяване и устойчивост								Община Карнобат
Приоритет 2.2. Развитие на здравеопазването, образованието, социалните услуги и културата			23 350,00									
Мярка 2.2.1. Обновяване на инфраструктурата и оборудването за здравеопазване	Синергичен ефект с поредица от мерки, както в подкрепа на предоставянето на обществени услуги, така и по отношение на енергийната ефективност	Цялата територия на общината	4 750,00									Община Карнобат
Дейност 2.2.1.1. Обновяване и модернизация на материално-техническата база, вкл. повишена енергийна ефективност; доставка на ново обзавеждане и медицинска апаратура			4 000,00	Интегрирани териториални инвестиции План за възстановяване и устойчивост								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 2.2.1.2. Изграждането и оборудването на групови и индивидуални практики			750,00	Общински бюджет Централен бюджет								
Мярка 2.2.2. Обновяване на инфраструктурата и оборудването за образование	Синергичен ефект с поредица от мерки, както в подкрепа на предоставянето на обществени услуги, така и по отношение на енергийната ефективност	Цялата територия на общината	7 000,00									Община Карнобат
Дейност 2.2.2.1. Обновяване на основните корпуси; осъвременяване на обзавеждането и оборудването			2 500,00	Общински бюджет Централен бюджет								
Дейност 2.2.2.2. Обновяване на прилежащите дворни пространства и съоръжения, вкл. изграждане на спортни площадки и физкултурни салони			4 500,00	Общински бюджет Централен бюджет								
Мярка 2.2.3. Развитие на професионалното образование и дуалното обучение	Синергичен ефект с мерките за развитие на икономиката от Приоритет 1.1 и 1.2 – осигуряване на квалифицирани кадри за местния бизнес и пазар на труда	Приоритетно в зона „Карнобат – Север“	1 150,00									Община Карнобат ПГССЛП
Дейност 2.2.3.1. Квалификация на педагогическите специалисти и учителите			350,00	ПО 2021-2027								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 2.2.3.2. Изграждане на дигитални платформи за осъществяване на връзка между пазара на труда и образованието			350,00	ПО 2021-2028								
Дейност 2.2.3.3. Дуално обучение на учениците от ПГССЛП			450,00	Интегрирани териториални инвестиции								
Мярка 2.2.4. Продължаваща деинституционализация и развитие на социални услуги в общността	Синергичен ефект с поредица от мерки, както в подкрепа на предоставянето на обществени услуги, така и по отношение на енергийната ефективност	Цялата територия на общината	7 750,00									Община Карнобат
Дейност 2.2.4.1. Изграждане на нови обекти в подкрепа на деинституционализацията			1 000,00	План за възстановяване и устойчивост								
Дейност 2.2.4.2. Подобряването на материалната база на съществуващите центрове			6 300,00	Общински бюджет								
Дейност 2.2.4.3. „Меки“ мерки за предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги			450,00	ПРЧР 2021-2027								
Мярка 2.2.5. Обновяване на инфраструктурата и оборудването за култура	Синергичен ефект с мярка 1.2.1 за опазване на културното наследство, както и с поредица от мерки, както в подкрепа на предоставянето на	Цялата територия на общината	2 700,00									Община Карнобат

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
	обществени услуги, така и по отношение на енергийната ефективност											
Дейност 2.2.5.1. Реконструкция, ремонт и закупуване на оборудване и обзавеждане на читалищата и читалищните библиотеки			1 300,00	Общински бюджет Централен бюджет								
Дейност 2.2.5.2. Създаване на нови пространства за култура			1 100,00	Интегрирани териториални инвестиции								
Дейност 2.2.5.3. Реконструкция, ремонт и закупуване на оборудване и обзавеждане на музейните сгради			300,00	Общински бюджет Централен бюджет								
Приоритет 3.1. Подобряване на транспортната, техническата и екологичната инфраструктура			84 480,00									
Мярка 3.1.1. Обновяване на транспортната инфраструктура	Синергичен ефект с мерките за развитие на икономиката	Цялата територия на общината	24 400,00									Община Карнобат Агенция Пътна инфраструктур а
Дейност 3.1.1.1. Реконструкция и рехабилитация на републикански и общински пътища извън населените места			15 500,00	Централен бюджет Общински бюджет								АПИ

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 3.1.1.2. Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в урбанизираните територии, вкл. велосипедни алеи и модернизация на улично осветление			7 400,00	Интегрирани териториални инвестиции Централен бюджет Общински бюджет								Община Карнобат
Дейност 3.1.1.3. Изграждане на обществени паркинги и увеличаване на паркоместата в град Карнобат			1 500,00	Централен бюджет Общински бюджет								Община Карнобат
Мярка 3.1.2. Доизграждане и реконструкция на ВиК мрежите и на инфраструктурата за третиране на отпадни води	Комбинирано действие с поредица от мерки (в областта на транспортната инфраструктура; енергийната ефективност; използването на ВЕИ; управлението на отпадъците) за подобряване на екологичните характеристики	Цялата територия на общината	53 625,00									„ВиК“ Бургас Община Карнобат
Дейност 3.1.2.1. ВиК мрежи и инфраструктура за третиране на отпадни води – в агломерации над 10 000 е.ж.			41 625,00	ОПОС 2014-2020 Интегрирани териториални инвестиции – за индустриални зони Централен								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
				бюджет								
Дейност 3.1.2.2. ВиК мрежи и инфраструктура за третиране на отпадни води – в агломерации под 10 000 е.ж.			12 000,00	План за възстановяване и устойчивост Централен бюджет Общински бюджет								Община Карнобат
Мярка 3.1.3. Дейности за управление на природни рискове и ресурси	Комбинирано действие с поредица от мерки (в областта на транспортната инфраструктура; енергийната ефективност; използването на ВЕИ; управлението на отпадъците) за подобряване на екологичните характеристики	Цялата територия на общината	2 500,00	Централен бюджет								Община Карнобат
Мярка 3.1.4. Развитие на системата за управление на отпадъците	Комбинирано действие с поредица от мерки (в областта на транспортната инфраструктура; енергийната ефективност; използването на ВЕИ; управлението на отпадъците) за подобряване на екологичните характеристики	Цялата територия на общината	3 955,00									Община Карнобат

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 3.1.4.1. Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците			50,00	Общински бюджет								
Дейност 3.1.4.2. Изграждане на инфраструктура и закупуване на техника за обработка и оползотворяване на отпадъци			3 800,00	ПОС 2021-2029								
Дейност 3.1.4.3. Рекултивация на общинското депо за битови отпадъци			55,00	Общински бюджет								
Дейност 3.1.4.4. Въвеждане на система за контрол на количествата генерирани отпадъци			50,00	ПОС 2021-2027								
Приоритет 3.2. Обновяване на жизнената среда в населените места			24 750,00									
Мярка 3.2.1. Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства	Синергичен ефект с останалите мерки за подобряване на жизнената среда в общината	Приоритетно в зона „Карнобат – Юг“ и зона „Драганци – Антимово – Житосвят“	4 400,00									Община Карнобат
Дейност 3.2.1.1. Обновяване на публични пространства като площади и пешеходни зони			1 600,00	Интегрирани териториални инвестиции Централен бюджет Общински								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
				бюджет								
Дейност 3.2.1.2. Изграждане на система за видеонаблюдение в публични пространства			800,00	Интегрирани териториални инвестиции Централен бюджет Общински бюджет								
Дейност 3.2.1.3. Развитие на зелената система чрез залесителни мероприятия, паркоустройство на озеленените площи и улично озеленяване			2 000,00	Интегрирани териториални инвестиции Централен бюджет Общински бюджет								
Мярка 3.2.2. Обновяване и енергийна ефективност на обществени сгради	Комбинирано действие с поредица от мерки (в областта на транспортната инфраструктура; енергийната ефективност; използването на ВЕИ; управлението на отпадъците) за подобряване на екологичните характеристики	Цялата територия на общината	1 500,00	План за възстановяване и устойчивост Централен бюджет Общински бюджет								Община Карнобат

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Мярка 3.2.3. Преход към възобновяеми енергийни източници и газ за енергия и отопление в публични и частни сгради	Комбинирано действие с поредица от мерки (в областта на транспортната инфраструктура; енергийната ефективност; използването на ВЕИ; управлението на отпадъците) за подобряване на екологичните характеристики	Цялата територия на общината	2 500,00									Община Карнобат Енергийни дружества
Дейност 3.2.3.1. Внедряване на модели за ползване на алтернативни източници на енергия в общинските сгради			1 500,00	Механизъм за „Справедлив преход“								
Дейност 3.2.3.2. Продължаване на газификацията на град Карнобат			1 000,00	Частни инвестиции								
Мярка 3.2.4. Обновяване на жилищните територии	Синергичен ефект с останалите мерки за подобряване на жизнената среда в общината	Приоритетно в зона „Карнобат – Юг“ и зона „Драганци – Антимово – Житосвят“	12 100,00									Община Карнобат
Дейност 3.2.4.1. Изготвяне на обследвания за енергийна ефективност			100,00	Общински бюджет								

Мярка/ Дейност/ Проектна идея	Кратко описание /приложен интегриран подход по отношение на мерките/	Зона за прилагане на интегриран подход	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Срок за изпълнение /година/							Структура
					1	2	3	4	5	6	7	
Дейност 3.2.4.2. Строително-монтажни работи, вкл. мерки за енергийна ефективност			10 000,00	План за възстановяване и устойчивост Интегрирани териториални инвестиции								
Дейност 3.2.4.3. Обновяване на междублокови пространства			2 000,00	Интегрирани териториални инвестиции								
Мярка 3.2.5. Изграждане на спортни съоръжения и детски площадки	Синергичен ефект с останалите мерки за подобряване на жизнената среда в общината	Приоритетно в зона „Карнобат – Юг“ и зона „Драганци – Антимово – Житосвят“	4 250,00	Централен бюджет Общински бюджет								Община Карнобат
Дейност 3.2.5.1. Изграждане на спортни съоръжения и площадки			3 650,00	Централен бюджет Общински бюджет								
Дейност 3.2.5.2. Изграждане на детски площадки за игра			600,00	Централен бюджет Общински бюджет								
Общо			155 080,00									

5.3. ПРИЛОЖЕНИЕ №1А – ИНДИКАТИВЕН СПИСЪК НА ВАЖНИ ПРОЕКТИ

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
Приоритет 2.2. Развитие на здравеопазването, образованието, социалните услуги и културата				
Мярка 2.2.2. Обновяване на инфраструктурата и оборудването за образование				
„Благоустрояване на ДГ „Иглика“, гр. Карнобат, УПИ I от кв. 21 по УРП на „Промислена зона-Север“, гр. Карнобат“	Технически проект	12	170,00	Проектът ще допринесе за обновлението на образователната инфраструктура чрез подобряване на дворните пространства и условията за спорт и занимания на открито
„Благоустрояване на ОДГ „Мир“ УПИ VI-61 от кв. 66 по плана на гр. Карнобат.“	Технически проект	12	170,00	Проектът ще допринесе за обновлението на образователната инфраструктура чрез подобряване на дворните пространства и условията за спорт и занимания на открито
„Благоустрояване на ДГ „Славейче“, гр. Карнобат в УПИ XIII-345 от кв. 51 по плана на гр. Карнобат.“	Технически проект	12	130,00	Проектът ще допринесе за обновлението на образователната инфраструктура чрез подобряване на дворните пространства и условията за спорт и занимания на открито
„Благоустрояване на ДГ „Яна Лъскова“, гр. Карнобат	Проектна идея	12	150,00	Проектът ще допринесе за обновлението на образователната инфраструктура чрез подобряване на дворните пространства и условията за спорт и занимания на открито

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
„Благоустрояване на ДГ „Вълшебство“, гр. Карнобат	Проектна идея	12	100,00	Проектът ще допринесе за обновлението на образователната инфраструктура чрез подобряване на дворните пространства и условията за спорт и занимания на открито
„Благоустрояване на ДГ „Митко Палаузов“, с. Антимово	Проектна идея	12	100,00	Проектът ще допринесе за обновлението на образователната инфраструктура чрез подобряване на дворните пространства и условията за спорт и занимания на открито
„Благоустрояване на ДГ „Пролет“, с. Кликач	Проектна идея	12	150,00	Проектът ще допринесе за обновлението на образователната инфраструктура чрез подобряване на дворните пространства и условията за спорт и занимания на открито
Мярка 2.2.4. Продължаваща деинституционализация и развитие на социални услуги в общността				
Спортни площадки и преустройство на част от сграда в зали за спортни дейности и фитнес за хора в неравностойно положение със санитарни помещения и съблекални към сградата на ЦСРИ, УПИ I- 2194, кв. 88 гр. Карнобат /Анушката/	Технически проект	12	645,00	Проектът ще допринесе за предоставянето на по-качествени социални услуги за хора в неравностойно положение
Детска площадка в дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства ул. „Освобождение“ № 1, УПИ I, кв. 6, по плана на квартал „Красно село“, гр. Карнобат, община Карнобат	Технически проект	12	45,00	Проектът ще допринесе за предоставянето на по-качествени социални услуги за хора в неравностойно положение

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
Социална услуга дневна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания по чл. 15, т. 7 от ЗСУ	Проектна идея	12	300	Проектът ще допринесе за предоставянето на по-качествени социални услуги за хора в неравностойно положение
Социална услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с деменция по чл. 15, т. 8 от ЗСУ	Проектна идея	12	2000	Проектът ще допринесе за предоставянето на по-качествени социални услуги за хора в неравностойно положение
Социалната услуга резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания по чл. 15, т. 8 от ЗСУ	Проектна идея	12	1500	Проектът ще допринесе за предоставянето на по-качествени социални услуги за хора в неравностойно положение
Социалната услуга за резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи	Проектна идея	12	1500	Проектът ще допринесе за предоставянето на по-качествени социални услуги за хора в неравностойно положение
Мярка 2.2.5. Обновяване на инфраструктурата и оборудването за култура				
Реконструкция и оборудване на многофункционална сграда за културни и обществени дейности в гр. Карнобат (Адаптация на кино „Н. Й. Вапцаров“ като културен център)	Идеен проект	24	900,00	Проектът ще има значителен принос към развитието на културата в общината и опазването на сграда с висока архитектурна и историческа стойност
Реконструкция на Къща музей „Димитър Полянов“ и къща музей „Минко Неволин“, и обновяване на дворните пространства	Проектна идея	24	200,00	Проектът ще има значителен принос към развитието на културата в общината и опазването на сгради с висока архитектурна и историческа стойност

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
Изграждане на природонаучен музей	Проектна идея	24	200	Проектът ще обогати културната инфраструктура в общината
Приоритет 3.1. Подобряване на транспортната, техническата и екологичната инфраструктура				
Мярка 3.1.1. Обновяване на транспортната инфраструктура				
Рехабилитация на мостови съоръжения	Проектна идея	24	1 000,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS1064 с. Житосвят – с. Добриново	Проектна идея	24	500,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS1265 от граница общ. (Сунгурларе-Карнобат) – с. Огнен – с. Искра – до главен път I-6 /София-Бургас/	Проектна идея	24	3 000,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS1004 от главен път I-6 /София- Бургас/ до с. Кликач	Проектна идея	24	800,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS1064 /I-6 Венец-Карнобат-Крумово градище – Железник – Сан Стефано – Добриново/	Проектна идея	24	4 000,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS2070 /BGS1064, Крумово градище – Сан Стефано/ Деветак- Железник	Проектна идея	24	1 200,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
Основен ремонт на IV-класен път BGS3073 /BGS2063/ – с. Деветак-с.Деветинци – ж.п.гара Церковски – /BGS2070/	Проектна идея	24	1 000,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS3067 от /BGS2065, Соколово-Хаджиите/ - Драгово	Проектна идея	24	1 500,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS3066 от /BGS2065, Соколово-Хаджиите/ - Козаре	Проектна идея	24	500,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на IV-класен път BGS2061 от /I-6 Карнобат-Айтос/ – Глумче – Зимен – до граница общ. (Карнобат-Айтос)	Проектна идея	24	2 000,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Основен ремонт на велосипедна алея и тротоарна настилка по част от бул. „Москва“, гр. Карнобат, заключена между „Гробищен парк“ и разклона на III - 795 /ул. „Екзарх Антим I - с. Малина - гр. Средец/	Технически проект	24	650,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Улично осветление до ЖП гара Карнобат и реконструкция на велосипедна алея до ЖП гара Карнобат	Технически проект	12	650,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Улично осветление в кв. „Възраждане“ и по улица на север от кв.72 от о.т.4; о.т.4а до о.т.11 по улица на изток от кв.72 от о.т.11 до о.т.110, гр. Карнобат	Проектна идея	12	100,00	Проектът ще подобри транспортната достъпност в общината и свързаността между отделните населени места
Мярка 3.1.2. Доизграждане и реконструкция на ВиК мрежите и на инфраструктурата за третиране на отпадни води				

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
Изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води в гр. Карнобат	Инвестиционен проект	36	13 690,00	Проектът ще доведе до устойчиво събиране, отвеждане и третиране на отпадните води в град Карнобат
Реконструкция на ВиК мрежата на гр. Карнобат - проектиране и строителство на 11 552 м водопроводна мрежа и 5 032 м канализационна мрежа, както и съоръженията към тях, в гр. Карнобат	Инвестиционен проект	36	11 935,00	Проектът ще доведе до намаляване загубите на питейна вода и разширяване обхвата на канализационната мрежа в град Карнобат
Изграждане и рехабилитация на улична водопроводна и канализационна мрежа в гр. Карнобат	Проектна идея	24	3 000,00	Проектът ще доведе до намаляване загубите на питейна вода и разширяване обхвата на канализационната мрежа в град Карнобат
Водопровод на Южна промишлена зона, гр. Карнобат	Проектна идея	24	1 000,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК инфраструктурата в общината
Реконструкция на водопроводна мрежа в кв. „Красно село”, гр. Карнобат	Проектна идея	24	2 500,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК инфраструктурата в общината
Помпена станция и тласкатели до Южна промишлена зона и кв. „П. Р. Славейков” и напорни водоеми – гр. Карнобат	Проектна идея	24	5 000,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК инфраструктурата в общината
Водоснабдяване на кв. „П. Р. Славейков”, гр. Карнобат	Проектна идея	24	2 000,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК инфраструктурата в общината
Канализация на Южна промишлена зона, гр. Карнобат	Проектна идея	24	3 000,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК инфраструктурата в общината
Изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води и улична канализационна	Работен проект	24	5 000,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
мрежа в с. Кликач, община Карнобат				инфраструктурата в общината
Изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води и улична канализационна мрежа в с. Екзарх Антимово, община Карнобат	Работен проект	24	6 000,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК инфраструктурата в общината
Водоснабдяване на с. Сан Стефано	Работен проект	24	1 000,00	Проектът ще допринесе за обновяването на ВиК инфраструктурата в общината
Мярка 3.1.4. Развитие на системата за управление на отпадъците				
Изграждане на сепарираща инсталация за сортиране и обработка на смесени битови отпадъци на площадка на ПСО, гр. Карнобат	Проектна идея	12	2 000,00	Проектът ще допринесе за по-ефективно оползотворяване на отпадъците в общината
Изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци на площадка на ПСО, гр. Карнобат	Проектна идея	12	800,00	Проектът ще допринесе за по-ефективно оползотворяване на отпадъците в общината
Закупуване на техника, транспортни средства и други ДМА за управление на отпадъците	Проектна идея	-	1 000,00	Проектът ще допринесе за по-ефективно оползотворяване на отпадъците в общината
Биологична рекултивация на обект „Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци на територията на община Карнобат“	Работен проект	12	55,00	Проектът ще завърши прехода към устойчиво управление на отпадъците в община Карнобат в съответствие с изискванията на ЕС и ще подобри ландшафтните качества на средата
Приоритет 3.2. Обновяване на жизнената среда в населените места				

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
Мярка 3.2.1. Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства				
Реконструкция и обновяване на гробищния парк на град Карнобат	Проектна идея	12	500,00	Проектът ще подобри състоянието на публичните пространства в град Карнобат
Поддържане и обновяване на гробищните паркове в населените места на общината	Проектна идея	12	200,00	Проектът ще подобри състоянието на публичните пространства в град Карнобат
Благоустрояване и паркоустрояване на районен парк „Първи май“ гр. Карнобат	Работен проект	12	950,00	Проектът ще подобри привлекателността и сигурността в публичните пространства
Реконструкция на „Златното езеро“ в УПИ XL-9001 от кв. 170 по плана на гр. Карнобат и околنو пространство	Технически проект	12	600,00	Проектът ще подобри привлекателността и сигурността в публичните пространства
Благоустрояване на УПИ XVI-31 от кв. 3 и УПИ XVI-3592 от кв. 3 по плана на гр. Карнобат /бул. Москва, бл. 159 и бл. 161/	Технически проект	12	300,00	Проектът ще подобри привлекателността и сигурността в публичните пространства
Залесяване на Дядо Димчов баир	Проектна идея	-	50,00	Проектът ще допринесе за развитието на зелената система
Залесяване на Кърказан баир	Проектна идея	-	50,00	Проектът ще допринесе за развитието на зелената система
Подмяна на стари дървета в процес на изсъхване по улици, паркове и градини в гр. Карнобат и всички села	Проектна идея	-	100,00	Проектът ще допринесе за развитието на зелената система
Мярка 3.2.2. Обновяване и енергийна ефективност на обществени сгради				
Ремонт на кметства в община Карнобат	Проектна идея	12	600,00	Проектът едновременно ще подобри качеството на услугите и ще подобри

Приоритет/ Мярка/ Проект	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в хил. лв.)	Допълнителна информация /принос към приоритетите/
				енергийните характеристики на обществените сгради
Ремонт на клубове на пенсионера	Проектна идея	12	150,00	Проектът едновременно ще подобри качеството на услугите и ще подобри енергийните характеристики на обществените сгради
Мярка 3.2.4. Обновяване на жилищните територии				
Реконструкция и рехабилитация на междублокови пространства разположени по бул. "Москва", в кв. "Железничар", в кв. "Възраждане", по ул. „Кирил и Методий“ и по бул. „Девети септември“ и др.	Проектна идея	24	1 000,00	Проектът ще допринесе за развитието на зелената система
Мярка 3.2.5. Изграждане на спортни съоръжения и детски площадки				
Изграждане на скейт парк на територията на градски парк Карнобат, находящ се в УПИ I от кв. 20 по УРП на „Промислена зона-Север“, гр. Карнобат	Технически проект	12	250,00	Проектът ще осигури повече и по-разнообразни възможности за спорт
Изграждане на мултифункционален спортен комплекс /зала/ в град Карнобат	Проектна идея	24	2 000,00	Проектът ще осигури повече и по-разнообразни възможности за спорт
Реновиране на градски стадион – гр. Карнобат	Проектна идея	24	800,00	Проектът ще осигури повече и по-разнообразни възможности за спорт
Изграждане на терени за минифутбол с изкуствено покритие на територията на градски стадион – гр. Карнобат	Проектна идея	12	600,00	Проектът ще осигури повече и по-разнообразни възможности за спорт
Общо			91 290,00	

5.4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Цел/ Приоритет	Общински бюджет	Общ дял	Централен бюджет	Общ дял	Фондове на ЕС	Общ дял	Частни инвестиции	Общ дял	Общо
Цел 1	2 520,00	1,62%	940,00	0,61%	14 540,00	9,38%	950,00	0,61%	12 350,00
Приоритет 1.1	300,00	0,19%	940,00	0,61%	10 560,00	6,81%	550,00	0,35%	12 350,00
Приоритет 1.2	2 220,00	1,43%	0,00	0,00%	3 980,00	2,57%	400,00	0,26%	6 600,00
Цел 2	3 050,00	1,97%	3 200,00	2,06%	20 650,00	13,32%	0,00	0,00%	26 900,00
Приоритет 2.1	200,00	0,13%	0,00	0,00%	3 350,00	2,16%	0,00	0,00%	3 550,00
Приоритет 2.2	2 850,00	1,84%	3200,00	2,06%	17 300,00	11,16%	0,00	0,00%	23 350,00
Цел 3	7 405,00	4,77%	36 800,00	23,73%	64 025,00	41,29%	1 000,00	0,64%	109 230,00
Приоритет 3.1	5 105,00	3,29%	29500,00	19,02%	49 875,00	32,16%	0,00	0,00%	84 480,00
Приоритет 3.2	2 300,00	1,48%	7300,00	4,71%	14 150,00	9,12%	1 000,00	0,64%	24 750,00
За всички проекти	12 975,00	8,37%	40 940,00	26,40%	99 215,00	63,98%	1 950,00	1,26%	155 080,00

5.5. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА

Общинската програма за развитие на туризма представлява самостоятелен раздел към Програмата за реализация в съответствие с чл. 11 от **Закона за туризма**. Тъй като туристическият отрасъл е неделим от приоритетите за развитие на общината, специфичните мерки с туристически характер са представени и като част от стратегическата част на ПИРО, както и Приложение №1 и Приложение №1А. В този смисъл по-долу представените предложения за развитие на туризма представляват извадка и обобщение на предложения от останалите раздели на ПИРО.

Предвидените предложения за туристическия отрасъл са в пълно съответствие с чл. 11 от ЗТ, който дефинира основните мерки в подкрепа на отрасъла:

- Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително местните пътища до туристически обекти;
- Изграждане и функциониране на общински туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите;
- Изграждане и поддържане на туристически обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината;
- Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма;
- Провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината;
- Реклама на туристическия продукт на общината, включително участие на туристически борси и изложения;
- Взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район;
- Подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти.

Отразени са и основните насоки от **Маркетингова стратегия на Бургаски черноморски туристически район** до 2030 г., въпреки че в нея не са заложени специфични насоки за община Карнобат – разнообразяване на туристическото предлагане с различни видове туризъм; акцент върху културния туризъм; създаване на туристически портал; маркетингови проучвания; създаване на туристическо-информационни центрове.

Туристическият район включва 13 общини – Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Царево в област Бургас; Болярово в област Ямбол. Стратегията определя пакет от специфични и стратегически цели:

- **Специфична цел: Развитие на туристическите продукти за подобряване на преживяването на туристите в района:**
- Цел 1: Развитие и позициониране на туристически район Бургаско Черноморие като дестинация със собствена марка за морски рекреативен туризъм и целогодишен културно-познавателен туризъм;
- Цел 2: Разработване на диверсифициран туристически продукт;
- **Специфична цел: Успешно позициониране на района на световния туристически пазар:**
- Цел 1: Провеждане на активна рекламна политика на дестинацията за засилване на интереса към района;
- Цел 2: Укрепване на институционалната рамка;
- Цел 3: Провеждане на проучвания от маркетингането на дестинацията;
- **Специфична цел: Подобряване качеството на предлаганите услуги:**
- Цел 1: Подобряване на качеството на туристическите продукти;
- Цел 2: Подобряване на условията за сигурност и безопасност на туристите в България;
- Цел 3: Развитие на човешките ресурси в туристическия сектор;
- **Специфична цел: Развитие на партньорства:**
- Цел 1: Развитие на партньорства;
- **Специфична цел: Повишаване на конкурентоспособността на туристическия район:**
- Цел 1: Предоставяне на подкрепа на МСП за участие в международни събития и изложения.

Мерки за развитие на туризма в ПИРО Карнобат, част от специален приоритет „Приоритет 1.2. Опазване на културното наследство и усвояване на туристическите ресурси“:

- Мярка 1.2.1. Развитие на археологически и архитектурни ценности (Дейност 1.2.1.1. Актуализация на списъка с културни ценности; Дейност 1.2.1.2. Археологически издирвания и разкопки; Дейност 1.2.1.3. Консервационно-реставрационни дейности; Дейност 1.2.1.4. Текущи ремонти на храмове в общината);
- Мярка 1.2.2. Изграждане на обслужваща туристическа инфраструктура (Дейност 1.2.2.1. Изграждане на посетителско-информационни центрове; Дейност 1.2.2.2. Устройство и маркиране на туристически пътеки; Дейност 1.2.2.3. Приходогенериращи обекти като заведения за хранене и места за настаняване);
- Мярка 1.1.3. Създаване и маркетинг на туристически продукти (Дейност 1.1.3.1. Създаване на туристическите продукти, вкл. туристически и пазарни проучвания, маркетингови стратегии, рекламни кампании; Дейност 1.1.3.2. Създаване на

дигитална платформа за културно-туристическите забележителности; Дейност 1.1.3.3. Провеждане на тематични исторически фестивали и празници).

Съпътстващи мерки с принос към туризма:

- Мярка 2.2.5. Обновяване на инфраструктурата и оборудването за култура;
- Мярка 3.1.1. Обновяване на транспортната инфраструктура;
- Мярка 3.2.1. Благоустрояване и повишаване на сигурността в обществените пространства;
- Мярка 3.2.5. Изграждане на спортни съоръжения и детски площадки.

Интегрираните териториални инвестиции ще позволяват цялостни концепции от **взаимосвързани проекти** в подкрепа на туристическите продукти, като ще се дава предимство на регионални продукти с обхват от няколко общини. Подобна концепция може да бъде с водещ партньор община Карнобат в качеството ѝ на градска община бенефициент по Приоритет 2 на програма „Развитие на регионите“ и с участващи партньори други градски общини или общини от селските райони. Например, община Карнобат може да разработи общи концепции със съседни общини, които също са богати на тракийски могили, или общини, обединени от трасето на средновековния окоп „Еркесията“. По този модел могат да се реализират както инфраструктурни проекти за обновяване и строителство на обекти с различно предназначение, така и „меки“ мерки за подготовка на кадри, с **бенефициенти както общински администрации, така и частния сектор**. Един примерен пакет от проекти може да включва:

- Проекти за опазване и развитие на културното наследство;
- Проекти за опазване и развитие на природни ценности;
- Проекти за изграждане на дребномащабна обслужваща инфраструктура, вкл. посетителски центрове и туристически маршрути;
- Проекти за обучение и привличане на квалифицирани кадри;
- Благоустрояване на публични пространства с туристическо значение и около обекти на културното наследство и културната инфраструктура;
- Подготовка на общи маркетингови стратегии, посетителски пакети и рекламни кампании.
- Изграждане на транспортна свързаност и достъпност до атракциите.

5.6. ПРОГРАМА ЗА УСТОЙЧИВА ГРАДСКА МОБИЛНОСТ

Устойчивата градска мобилност е предмет на стратегическите предложения и е заложена на оперативното ниво като част от мерките и дейностите на Програмата за реализация на ПИРО Карнобат чрез конкретни предложения за подобряване качеството на транспортната инфраструктура и свързаността в общинския център. Тук са заложени и допълнителни примерни дейности за изпълнение в допълнение на основните инфраструктурни проекти.

Мерки за устойчива градска мобилност, част от Приоритет 3.1. „Подобряване на транспортната, техническата и екологичната инфраструктура“

- Мярка 3.1.1. „Обновяване на транспортната инфраструктура“
 - Дейност 3.1.1.1. Реконструкция и рехабилитация на републикански и общински пътища извън населените места;
 - Дейност 3.1.1.2. Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в урбанизираните територии, вкл. велосипедни алеи и модернизация на улично осветление;
 - Дейност 3.1.1.3. Изграждане на обществени паркинги и увеличаване на паркоместата в град Карнобат;

Последователното изпълнение на мярката е подкрепено и с планирането на набор от конкретни **проектни идеи**:

- Рехабилитация на мостови съоръжения;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS1064 с. Житосвят – с. Добриново;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS1265 от граница общ. (Сунгурларе-Карнобат) – с. Огнен – с. Искра – до главен път I-6 /София- Бургас/;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS1004 от главен път I-6 /София- Бургас/ до с. Кликач;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS1064 /I-6 Венец-Карнобат-Крумово градище – Железник – Сан Стефано – Добриново/;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS2070 /BGS1064, Крумово градище – Сан Стефано/ Деветак- Железник;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS3073 /BGS2063/ – с. Деветак-с.Деветинци – ж.п.гара Церковски – /BGS2070/;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS3067 от /BGS2065, Соколово-Хаджиите/ - Драгово;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS3066 от /BGS2065, Соколово-Хаджиите/ - Козаре;
- Основен ремонт на IV-класен път BGS2061 от /I-6 Карнобат-Айтос/ – Глумче – Зимен – до граница общ. (Карнобат-Айтос);

- Основен ремонт на велосипедна алея и тротоарна настилка по част от бул. „Москва“, гр. Карнобат, заключена между „Гробищен парк“ и разклона на III - 795 /ул. „Екзарх Антим I - с. Малина - гр. Средец/;
- Улично осветление до ЖП гара Карнобат и реконструкция на велосипедна алея до ЖП гара Карнобат;
- Улично осветление в кв. „Възраждане“ и по улица на север от кв.72 от о.т.4; о.т.4а до о.т.11 по улица на изток от кв.72 от о.т.11 до о.т.110, гр. Карнобат.

Допълнителни примерни дейности за развитие на устойчива градска мобилност в Карнобат

- Осигуряване на системи за защита от шума;
- Изграждане/обновяване/реконструкция на улични мрежи и транспортна инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, надлези, подлези и др. елементи на техническата инфраструктура);
- Инфраструктура за развитие на велосипеден транспорт – велосипедни алеи, паркинги за велосипеди, специализирани пътни знаци, сигнализация и др.;
- Изграждане/обновяване/реконструкция на пешеходни алеи и тротоари, пешеходни зони, подлези, надлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като поставяне на пътни знаци, информационни табели, маркировка и др.;
- Изграждане/обновяване/реконструкция на зони за паркиране и други мерки по организация на паркирането в близост до ключови възли.

6. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

6.1. СПЕЦИФИКА И ПРОБЛЕМАТИКА НА ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА

Утвърдената дефиниция за климат е многогодишния режим на времето на дадено място, предопределено от неговите географски характеристики. Изменението на климата представлява установяването на ново равновесно състояние на климата, свързано с променени стойности на климатичните параметри. Според повечето теории, следствие на т. нар. „парников ефект“ се наблюдава постепенно увеличение на средногодишните температури на земята. Основен принос към парниковия ефект имат парниковите газове, чиито по-големи концентрации са зависими от човешката дейност. С това са свързани организацията на икономиката, начина на използване и обработване на земята, както и интензивната урбанизация на земеделски и горски територии. В резултат се оформят промени в повърхността на сушата, растителната покривка и състава на атмосферата.

6.2. НАЦИОНАЛНИ ДЕЙСТВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Неразделна част от стратегическата рамка на регионалното планиране е и проблематиката по изменението на климата. Климатичните промени и последиците от природни бедствия и обособяването на рискови зони изискват подходящия набор от мерки за превенция и адаптация. Този факт се утвърждава и от специално разработената **Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 година**. Документът идентифицира и описва възможните рискове, свързани с изменението на климата и потенциалните негативни въздействия върху развитието на икономическите сектори. Дефинирани са цели и приоритети за адаптиране към климатичните промени, както и конкретно приложимите мерки и действия. Стратегията посочва, че България е разположена в регион с висока уязвимост спрямо климатичните промени, най-вече по отношение повишаването на температурата и интензивните валежи. В резултат се появяват екстремни засушавания и наводнения, които оказват крайно негативно въздействие върху социално-икономическото развитие. Други проявяващи се проблеми са горските пожари и свлачищата. Констатациите на Стратегията са за трайно влошаване на ситуацията по отношение на климата, вкл. постепенно увеличение на годишните температури, значително намаляване на дъждовете през летния сезон, увеличаване честотата на бедствените явления. Всичко това неминуемо ще сложи отпечатък върху природните ресурси, селското стопанство и горското стопанство, редом с ключови отрасли на българската икономика и изисква предвиждането на мерки за превенция. Дефинирани са следните стратегически цели пред България във връзка с климатичните политики:

1. Приобщаване и интегриране на адаптирането към изменението на климата;
2. Изграждане на институционален капацитет за адаптиране към изменението на климата;
3. Повишаване на осведомеността относно адаптирането към изменението на климата;

4. Изграждане на устойчивост към изменението на климата.

6.3. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Националното законодателство регламентира необходимите действия в тази специфична област чрез Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК). Той постановява България да изпълнява задълженията си по отношение на Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата (РКОНИК), Протокола от Киото и Регламент (ЕС) 2018/842 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове. Чл. 2 от ЗОИК определя неговата основна цел: „...да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени“.

Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- повишаване на енергийната ефективност;
- увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници за собствени нужди, както и за покриване на обществени разходи за вече съществуващи проекти за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници;
- улавяне и оползотворяване на метан;
- залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването; залесяването и повторното залесяване може да бъдат осъществявани само с местни видове, обитавали или обитаващи съответния регион или географски пояс, а използваните методи трябва да бъдат природосъобразни и да отчитат научните достижения в тази област и опита с адаптацията към климатичните промени на страните, подписали РКОНИК;
- разработване и внедряване на екологични технологии, които стимулират повишаването на енергийната ефективност и/или използването на енергия от възобновяеми източници;
- разработване и въвеждане на политика за ограничаване изменението на климата с цел изпълнение на задълженията по Протокола от Киото;
- образователни мерки, научни изследвания и мерки за подобряване на административния капацитет и управлението на дейностите по политиката по ограничаване изменението на климата;
- повишаване информираността на широката общественост по въпроси, свързани с изменението на климата;
- разработване и въвеждане на мерки за адаптация към изменението на климата.

6.4. ОБЩИ ХОРИЗОНТАЛНИ МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Представената екологична рамка поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

- Мерки за ограничаване изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект);
- Мерки за адаптация към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения).

Първият тип мерки са свързани с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват нужните корективни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата. Мерките за адаптация включват и точно предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата. Необходимо е да се заложат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се разглеждат и като начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност. Наложените проблеми и ограничения позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо популярните и използвани потенциали, стимулиращи устойчиво развитие.

Предходните описания и представяне на законодателната рамка, позволяват синтезирането на някои основни хоризонтални мерки, които да ръководят политиките и да обосновават инициативите и проектите в областта на климатичните промени на община Карнобат в периода 2021-2027 г.:

- Въвеждане и поддържане на системи за мониторинг, контрол и оценка на качеството на компонентите на околната среда;
- Повишаване на публичната информираност и осъзнатост относно екологичната проблематика, в т. ч. и изменението на климата;
- Повишаване на административния капацитет на община Карнобат за изпълнение на екологична политика и реализиране на мерки и проекти в сферата.

Мерки за ограничаване изменението на климата:

- Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради;
- Повишаване използването на възобновяеми енергийни източници ;
- Развитие на „зелена икономика“ чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи;
- Осигуряване на условия и насърчаване на пешеходното и велосипедното движение;
- Подобряване на системата за управление на отпадъците;
- Закриване и рекултивация на съществуващи сметища и терени със замърсявания. Ограничаване вредните емисии на метан;
- Оптимизиране начина на трайно ползване на земните ресурси;
- Ограничаване употребата на нитрати и пестициди в селското стопанство;
- Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии.

Мерки за адаптация към изменението на климата:

- Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа;
- Разработване и прилагане на правила и нормативи за устройство и застрояване, съобразени с климатичните промени;
- Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителни канали и дерета;
- Изграждане на съоръжения за защита от горски пожари;
- Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури, които улесняват миграциите на животинските видове.

В допълнение, **конкретните мерки на ПИРО Карнобат** също имат принос към противодействието на изменението на климата и адаптацията към вече настъпилите промени. Към тях се присъединяват:

- Мярка 1.1.2. Развитие на поливното земеделие;
- Мярка 1.1.4. Обновяване и разширяване на индустриалните зони, изграждане на модерна инфраструктура за развитие на икономически дейности;

- Мярка 1.1.5. Повишаване на ресурсната и енергийната ефективност в преработващата промишленост;
- Мярка 3.1.1. Обновяване на транспортната инфраструктура;
- Мярка 3.1.2. Доизграждане и реконструкция на ВиК мрежите и на инфраструктурата за третиране на отпадни води;
- Мярка 3.1.3. Дейности за управление на природни рискове и ресурси;
- Мярка 3.1.4. Развитие на системата за управление на отпадъците;
- Мярка 3.2.2. Обновяване и енергийна ефективност на обществени сгради;
- Мярка 3.2.3. Преход към възобновяеми енергийни източници и газ за енергия и отопление в публични и частни сгради;
- Мярка 3.2.4. Обновяване на жилищните територии, вкл. енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

7. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

7.1. ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

7.1.1. Доклади и оценки за изпълнението на ПИРО

Законът за регионалното развитие дефинира като основни дейности по наблюдението и оценката на ПИРО своевременното изработване на следните инструменти:

- **Годишен доклад** за наблюдение на изпълнението на плана – разработването на докладът е отговорност на кмета на общината, който го представя пред общинския съвет, който от своя страна го одобрява;
- **Междинна оценка** – кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет резултатите от междинната оценка;
- **Последваща оценка** – кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет резултатите от последващата оценка.

Съдържание на Годишните доклади съгласно Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (чл. 72):

1. общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, в т. ч.:
 - а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината;
 - г) мерките за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;
 - д) мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
4. изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;

5. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

Съдържание на Междинната оценка съгласно Закона за регионалното развитие (чл. 33):

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на ПИРО.

Съдържание на Последващата оценка съгласно Закона за регионалното развитие (чл. 34):

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие

За единен стандарт в проследяването на реализацията на ПИРО при равностойно отчитане на проекти/приноси от различните сектори/дирекции на общината е **препоръчително утвърждаването на единни стандарти за отчитане на проекти и индикатори** от страна на отделните дирекции и отдели на общинска администрация. Тези стандарти следва да кореспондират със структурата на Програмата за реализация на ПИРО, вкл. нейната съставна финансова таблица.

7.1.2. Годишно планиране на изпълнението на ПИРО

В допълнение, за да се постигне още по-ефективен процес на изпълнение, наблюдение и оценка на ПИРО е препоръчително изготвянето на **годишни планове** за изпълнение на ПИРО в координация между отделните общински дирекции и отдели. Тези годишни планове следва да представляват кратък оперативен документ с дефиниране на конкретни проекти за изпълнение на годишна основа, произлизащи от Програмата за реализация на ПИРО и в съответствие с нейните мерки.

Примерното съдържание на годишния план може да бъде следното:

1. Общи данни за ПИРО Карнобат и годишния план;
2. Кратко описание на планираните проекти в рамките на календарната година, вкл. текущи проекти от предходната година;
3. Организация за изпълнение с разпределение на отговорностите;
4. График за изпълнение по месеци;
5. Приложение – извадка от Програмата за реализация на ПИРО.

7.1.3. Актуализация на ПИРО

На база констатациите от Годишните доклади и Междинната оценка, при обоснована нужда от промяна в стратегическата част на ПИРО или неговите инструменти за изпълнение, кметът на общината може да организира актуализацията на ПИРО. Актуализираният ПИРО подлежи на обществено обсъждане и одобрение от страна на общинския съвет.

Подобна процедура може да засегне и единствено Програмата за реализация на плана, което по същество означава да се добавят нови конкретни проекти с 1. обществена значимост или 2. проектна готовност в съответствие с проведени публични обсъждания с равностойно представителство на различните заинтересовани страни и групи за обсъждане.

Предпоставки за актуализация на ПИРО съгласно Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие (чл. 22):

1. при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
2. в резултат на промени в свързаното с него национално законодателство или в правото на ЕС;
3. при съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана;
4. при приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и програмата за реализиране на плана.

7.2. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Индикаторите за наблюдение и оценка са неразделна част от цялостната система за проследяване на изпълнението на ПИРО. Чрез тях се отчита степента на постигане на целите и темповете в изпълнението на приоритетите, което позволява обективна оценка относно ефективността и ефикасността на плана. Индикаторите са подбрани по такъв начин, че да съответстват на тематичния обхват на целите и набора от мерки на приоритетите. Всеки един индикатор има ясно количествено измерение, привързано към достъпен източник на информация с посочена базова и определена целева стойност, така че индикаторите да бъдат практически приложим инструмент. Наборът от индикатори следва да бъде отчитан на годишна основа като част от изготвянето на годишните доклади за ПИРО, както и в Междинната оценка по средата на програмния период.

При определянето на базисните стойности на индикаторите са използвани официалната статистика на НСИ, Агенцията по заетостта, както и данните от публични регистри на общинско и национално ниво. Подборът и остойностяването на индикаторите са базирани на анализа на ПИРО, като широкият набор от статистически данни е сведен до кратък набор от индикатори. Някои от индикаторите са с текущо отчитане на база актуалната статистическа информация, докато други се отчитат с натрупване на база отчетите за работа на отделните дирекции и отдели.

Съобразно Методическите указания за разработването и прилагане на ПИРО, индикаторите са два вида:

- Индикатори за продукт – този вид индикатори отразяват приоритетите на ПИРО и позволяват да се проследи доколко успешно се изпълняват дефинираните мерки и по какъв начин планът допринася за развитието на различните сектори и територии, вкл. икономика, обществени услуги, транспорт, техническа инфраструктура, жизнена среда и др. Този вид индикатори обобщава изпълнението на конкретни проекти и привлечените инвестиции, поради което за повечето от тази група базисната стойност е 0, а отчитането им е с натрупване;
- Индикатори за резултат – тези индикатори отразяват целите на плана и позволяват да се определи степента на тяхното изпълнение, както и общото въздействие на ПИРО за подобряването на социално-икономическата ситуация. В този случай се използват показатели от текущата статистика на НСИ и Агенцията по заетостта, базисната им стойност е към последната година с налични данни, а отчитането им през годините позволява да се проследи доколко постигнатите резултати се доближават или отклоняват от поставените цели.

Методиката, използвана при разработването на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, е така наречената SMART. Наименованието ѝ произлиза от първите букви на критериите, на които трябва да отговарят индикаторите, на английски език, а именно:

- Specific (специфични) – съответстващи на целите и приоритетите;
- Measurable (измерими) – количествено измерими, така че да се позволява сравнение между текущите стойности през годините, между базовата и целевата стойност;
- Available/Achievable (постижими) – индикаторите позволяват да бъдат измервани в определени интервали от време, чрез данни от официални източници на информация;
- Relevant/Realistic (реалистични) – индикаторите са пряко свързани с целите и приоритетите на плана и в същото време са реалистични за постигане като стойности;
- Timely (съобразени с времето) – заложената стойност на индикатора трябва да бъде постигната в ограничен период от време, което е взето предвид при неговото дефиниране.

Процесът на разработването на системата от индикатори за настоящия ПИРО премина през два етапа:

- Преглед на Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г. съгласно Методическите указания за ПИРО и подбор на релевантните за община Карнобат;
- Преглед на анализа на ПИРО и селекция на използваните статистически данни, които най-добре отразяват стратегическите цели и приоритети.

Таблица 28. Индикатори за резултат и продукт

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Целева стойност /година или период/
Индикатори за резултат					
Цел 1. „Конкурентоспособна икономика с ефективно използвани местни ресурси и предимства“					
Произведена продукция	хил. лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	595216 /2018/	700 000 /2027/
Производителност на един зает (съотношение между произведената продукция и броя на заетите)	хил. лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	71,10 /2018/	82 /2027/
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор	хил. евро	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	34844,1 /2019/	100 000 /за периода 2021-2027/
Дял на нетните приходи от продажби от общите за областта	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	3,84 /2018/	4,5 /2027/
Реализирани нощувки	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	14766 /2018/	17000 /2027/
Цел 2. „Качествени обществени услуги и повишен жизнен стандарт на населението“					
Равнище на безработицата	%	Агенция по заетостта	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	4,84 /2018/	4 /2027/
Средна годишна работна заплата	лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	9878 /2018/	13000 /2027/
Брой болнични легла в МБАЛ на 1 000 души	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	3,03 /2019/	3,5 /2027/
Население на един практикуващ лекар	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	536 /2019/	450 /2027/
Население на един дентален лекар	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	2307 /2019/	1700 /2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Целева стойност /година или период/
Брой ученици в професионалните гимназии	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	441 /2019/	500 /2027/
Брой учители на 1000 деца в общообразователните училища	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	84,17 /2019/	86 /2027/
Цел 3: „Подобрени екологични характеристики и привлекателни населени места“					
Брой реконструирани общински пътища	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	-	9 /за периода 2021-2027/
Загуби на вода във водоснабдителната мрежа	%	„ВиК“ Бургас	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	53,68 /2019/	40 /2027/
Сепарирани и депонирани отпадъци – общо	%	Общинска администрация	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	6295,02 /2020/	5000 /2027/
Индикатори за продукт					
Приоритет 1.1. „Развитие на селското стопанство и преработващата промишленост“					
Приходи от дейността в отрасъл „Селско и горско стопанство“	хил. лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	145 603 /2018/	170000 /2027/
Инвестиции за модернизация на земеделските стопанства и техните материални активи, привлечени от ЕЗФРСР	лв.	ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	1 750 000 /за периода 2021-2027/
Приходи от дейността в отрасъл „Преработваща промишленост“	хил. лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	358 762 /2018/	400 000 /2027/
Инвестиции в подкрепа на предприятия от преработващата промишленост, привлечени от ЕФРР	лв.	ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	3 850 000 /за периода 2021-2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Целева стойност /година или период/
Приоритет 1.2. „Опазване на културното наследство и усвояване на туристическите ресурси“					
Проекти за консервация и реставрация на археологически и архитектурни ценности	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	2 /за периода 2021-2027/
Приходи от нощувки	лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	403 170 /2018/	480 000 /2027/
Заетост на местата за настаняване	%	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	26,25 /2018/	30 /2027/
Проекти за изграждане на съпътстваща туристическа инфраструктура, вкл. посетителски центрове, туристически пътеки, места за отдих и др.	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	2 /за периода 2021-2027/
Междубщински проекти за регионални туристически продукти с участие на община Карнобат	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	1 /за периода 2021-2027/
Приоритет 2.1. „Повишаване на икономическата активност и заетостта на населението, добро управление и достъп до качествени административни услуги“					
Проекти за повишаване на икономическата активност и заетостта, вкл. обучения, чиракуване и стажуване и др.	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	3 /за периода 2021-2027/
Проекти за осигуряване на трудова мобилност, включително транспорт за живеещи в други населени места	брой	Общинска администрация Агенция по заетостта	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	3 /за периода 2021-2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Целева стойност /година или период/
Приоритет 2.2. „Развитие на здравеопазването, образованието, социалните услуги и културата“					
Публични инвестиции в здравна инфраструктура	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	4 750 000 /за периода 2021-2027/
Публични инвестиции в образователна инфраструктура	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	7 000 000 /за периода 2021-2027/
Брой настанени в Дом за пълнолетни лица с деменция	лв.	Общинска администрация	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	45 /2020/	15 /2027/
Брой проекти за обновяване на читалища	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	3 /за периода 2021-2027/
Приоритет 3.1. „Подобряване на транспортната, техническата и екологичната инфраструктура“					
Публични инвестиции за подобряване на общинската пътна мрежа	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	24 000 000 /за периода 2021-2027/
Изградена/реконструирана водоснабдителна и канализационна мрежа	км	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	20 /за периода 2021-2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Целева стойност /година или период/
Брой мероприятия за корекция, укрепване и почистване на речните корита и зоните на водосбор; за предотвратяване на наводнения; за възстановяване и поддържане на язовири; за укрепване на свлачища	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти;	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	15 /за периода 2021-2027/
Дял на разделно събраните отпадъци	%	Общинска администрация	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	20 /2027/
Приоритет 3.2. „Обновяване на жизнената среда в населените места“					
Административни сгради с повишена енергийна ефективност	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	2 /за периода 2021-2027/
Проекти за осъществяване на преход към възобновяеми енергийни източници и газ за енергия и отопление в публични и частни сгради	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	2 /за периода 2021-2027/
Многофамилни жилищни сгради с повишена енергийна ефективност	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	20 /за периода 2021-2027/
Новосъздадени или обновени детски площадки	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	3 /за периода 2021-2027/
Изградени или обновени спортни площадки/съоръжения	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	4 /за периода 2021-2027/

8. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Комуникационната стратегия към ПИРО Карнобат е разработена на най-ранен етап, така че да се гарантира участието на заинтересованите страни по време на разработването на плана. В обхвата на комуникационната стратегия попадат няколко основни задачи:

- Идентифициране и систематизиране на заинтересованите страни;
- Определяне на приложимите комуникационни дейности и канали за комуникиране на ПИРО Карнобат;
- Определяне на общите дейности в различните етапи по подготовка, разработване, изпълнение и отчитане на ПИРО.

Комуникационната стратегия следва да подсили принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност при формирането и прилагането на общинската политика за интегрирано устойчиво развитие при изпълнение на ПИРО Карнобат в периода 2021-2027. Подробното представяне на комуникационните канали, дейности и заинтересованите страни в община Карнобат може да бъде намерено в **Приложение Комуникационна стратегия за подготовка, разработване, изпълнение и отчитане на ПИРО Карнобат 2021-2027 г.**

Неразделна част от изпълнението на комуникационната стратегия е подготовката, публикуването и разпространението сред заинтересованите страни на анкетно проучване относно проблемите, нуждите, потенциалите и предизвикателствата в общинското развитие. Чрез анкетното проучване, организирано успоредно с аналитичната работа по ПИРО, успешно са отчетени обществените нагласи и очаквания за общинското развитие, като същите са заложили в стратегическите цели, приоритети и мерки. Моделът за формулиране на стратегическата част, включващ резултатите от анкетното проучване, е демонстриран в предходните раздели. Резултатите от анкетното проучване могат да бъдат намерени в **Приложение Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПИРО Карнобат 2021-2027 г.**